

Γ Ε Ω Π Ο Ν Ι Κ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο Α Θ Η Ν Ω Ν
Τ Μ Η Μ Α Α Γ Ρ Ο Τ Ι Κ Η Σ Ο Ι Κ Ο Ν Ο Μ Ι Α Σ Κ Α Ι Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η Σ
Μ Ε Τ Α Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Ο Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν
«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»

**Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ:
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Επιβλέπων: Καρανικόλας Παύλος

ΑΘΗΝΑ 2006

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1 Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.....	4
1.0 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	4
1.1 ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.....	5
1.1.1 Εισαγωγικά	5
1.1.2 Κράτος και αγορά και η διαμόρφωση των εννοιών της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα	6
1.1.3 Η ανάπτυξη του Διεθνούς εμπορίου και οι προεκτάσεις της για τις έννοιες της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα	16
1.2 Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	21
1.2.1 Εισαγωγικά	21
1.2.2 Ευρωπαϊκή ένωση.....	23
1.2.3 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης	35
1.2.4 Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.....	48
2 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	53
2.0 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	53
2.1 Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΠΡΟΪΟΝ	54
2.1.1 Εισαγωγικά	54
2.1.2 Μεθοδολογία.....	55
2.1.3 Αποτελέσματα - Συζήτηση	68
2.2 Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΝΟΜΟ	77
2.2.1 Εισαγωγικά	77
2.2.2 Μεθοδολογία.....	80
2.2.3 Αποτελέσματα.....	86
2.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96
3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	98
4 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	101
4.0 ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε.Ε.	101
4.1 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1998 - 2002	104
4.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΞΕΣΚΑΡΤΑΡΙΣΜΑ» ΤΩΝ «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ» ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΣΥΕ	138
4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΝΟΜΟ 1994 – 2001	145
4.4 ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	146
4.5 ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	148
4.6 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	151

Εισαγωγή

Η προστασία που απολαμβάνει ο Γεωργικός Τομέας στις ανεπτυγμένες χώρες, βάλλεται τόσο στο εσωτερικό με τις αιτιολογίες της στρέβλωσης της αγοράς εις βάρος των καταναλωτών και την σπατάλη πόρων εις βάρος του συνόλου της κοινωνίας, όσο και στο εξωτερικό σαν προκλητική συμπεριφορά έναντι των χωρών των οποίων οι πολίτες διαβιούν με 2 δολάρια την ημέρα και για τους οποίους ο Γεωργικός Τομέας είναι η αποκλειστική πηγή εισοδήματος. Για την μέτρηση του επιπέδου της στήριξης και της προστασίας που παρέχεται στον Γεωργικό Τομέα έχει καθιερωθεί ο Εκτιμητής Στήριξης της Γεωργίας, ο οποίος καταρτίζεται και δημοσιοποιείται από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται για διάφορες χώρες, μία από τις οποίες είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολο της.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει, με βάση μια εναλλακτική μεθοδολογία, την στήριξη του Ελληνικού Γεωργικού Τομέα, αναλυτικά για 23 κλάδους παραγωγής και διαχρονικά για την περίοδο 1989 – 2002. Αποτελεί συνέχεια ανάλογης εργασίας που έχει γίνει από τον οικονομολόγο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Δ. Μπουρδάρα για τα έτη 1989 – 1997. Πέραν αυτού επιχειρείται και μία κατανομή της στήριξης και προστασίας του Γεωργικού Τομέα στους 52 νομούς της χώρας με κλείδα κατανομής την αξία παραγωγής των επιμέρους κλάδων της Γεωργικής Δραστηριότητας σε αυτούς του νομούς.

Η μεθοδολογία που ακολουθείται για τον υπολογισμό της στήριξης βασίζεται πάνω σε αυτή που έχει αναπτυχθεί από το 1987 από τον ΟΟΣΑ με κάποιες βασικές διαφορές που την καθιστούν περισσότερο ακριβής για την Ελληνική πραγματικότητα. Οι διαφορές αυτές συνίστανται στην χρησιμοποίηση των εγχώριων τιμών παραγωγού για τον υπολογισμό της στήριξης της Αγοράς και στον διαφορετικό τρόπο υπολογισμού της στήριξης της Αγοράς για προϊόντα για τα οποία δεν έχουμε διεθνείς τιμές.

Τα διαχρονικά στοιχεία τιμών και όγκων των γεωργικών προϊόντων, έχουν συλλεχθεί είτε από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία είτε από την Διεύθυνση Στατιστικής του Τμήματος Αγροτικής Πολιτικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Άλλα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία, όπως οι «πράσινες

ισοτιμίες», οι διεθνείς ισοτιμίες ECU – δραχμές, οι εισροές από τον FEOGA, οι δαπάνες για την Ελληνική Γεωργία από τους Εθνικούς προϋπολογισμούς, ο δείκτης τιμών καταναλωτή κ.α., έχουν παρασχεθεί από το αρχείο του κ. Μπουρδάρα.

Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο μεγάλα κεφάλαια: Στο πρώτο περιλαμβάνεται μια θεωρητική προσέγγιση της Στήριξης και Προστασίας της Γεωργίας και της μέτρησης αυτής ενώ στο δεύτερο παρουσιάζεται και αναλύεται το «εμπειρικό» κομμάτι της εφαρμογής συγκεκριμένης μεθοδολογίας μέτρησης για την περίπτωση της Ελλάδας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Δημήτρη Μπουρδάρα, χωρίς την καθοδήγηση και βοήθεια του οποίου, η εργασία αυτή δεν θα ήταν σε θέση να έλθει εις πέρας. Η εμπειρία του και οι πρακτικές του γνώσεις στα ζητήματα πολιτικής της Ελληνικής Γεωργίας, αποτέλεσαν για εμένα επιπλέον κέρδος, πέραν του στενού ορίζοντα αυτής της εργασίας.

1 Η μέτρηση της στήριξης και της προστασίας του Γεωργικού τομέα

1.0 Εισαγωγικά

Η οριοθέτηση μιας έννοιας ή ενός μεγέθους είναι το πρώτο και αναγκαίο βήμα πριν την μέτρηση της. Η οριοθέτηση αυτή στις κοινωνικές επιστήμες δεν βασίζεται σε αντικειμενικά γεγονότα, όπως στις φυσικές επιστήμες, αλλά υποκρύπτει ένα ιδεολογικό υπόβαθρο και μία γενικότερη αντίληψη και για άλλα θέματα που σχετίζονται με την υπό οριοθέτηση έννοια. Υπό το πρίσμα αυτό, θεωρήσαμε αναγκαίο, πριν από την απευθείας ανάλυση της μέτρησης της στήριξης και προστασίας του Γεωργικού Τομέα να συζητηθούν κάποια θέματα τα οποία σχετίζονται άμεσα με αυτήν.

Έτσι στην πρώτη ενότητα θα επιχειρηθεί μία διαπραγμάτευση των διαφορετικών ζητημάτων που πρέπει να απαντηθούν πριν κάποιος καταλήξει σε έναν ορισμό των εννοιών της Στήριξης και της Προστασίας. Αν και φαινομενικά οι έννοιες αυτές είναι απλές και ξεκάθαρες, οι παραδοχές στις οποίες στηρίζεται η απλότητα τους έχουν μάλλον σύνθετες προεκτάσεις και χρήζουν επισημάνσεων.

Στην δεύτερη ενότητα θα παρουσιάσουμε το πώς οριοθετούνται οι έννοιες «Στήριξη», «Προστασία» στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον ΟΟΣΑ και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, επιχειρώντας να διακρίνουμε μέσα από τις οριοθετήσεις αυτές τις υποθέσεις που ενυπάρχουν σε σχέση με τον ρόλο του Κράτους και τον ρόλο του ανταγωνισμού της αγοράς στην οικονομία, έτσι όπως συζητήθηκαν στο πρώτο υποκεφάλαιο.

1.1 Οι έννοιες της Στήριξης και της Προστασίας στον Γεωργικό Τομέα

1.1.1 Εισαγωγικά

Οι έννοιες «Στήριξη» και «Προστασία» δεν είναι ανεξάρτητες η μία από την άλλη. Και οι δύο είναι μέτρα πολιτικής που εκπορεύονται από το «Κράτος» με σκοπό να ωφελήσουν ή να βελτιώσουν την θέση κάποιων εγχώριων πολιτών ή επιχειρήσεων. Η «Προστασία» θα μπορούσε κάποιος να πει πως διαφοροποιείται από την «Στήριξη» από την άμεση επίδραση που έχει στις σχέσεις του κράτους με τρίτα κράτη. Ωστόσο στην όλο και με εντεινόμενους ρυθμούς παγκοσμιοποιημένη οικονομία και η «Στήριξη» εμπλέκεται στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις του κράτους, για αυτό άλλωστε αποτελεί και αυτή αντικείμενο διενέξεων και διαπραγματεύσεων στους υπερεθνικούς οργανισμούς.

Κομβική θέση στην συζήτηση για την αντίληψη του ρόλου και της βαρύτητας της Προστασίας και της Στήριξης τομέων ή επιχειρήσεων της οικονομίας κατέχει η ευρύτερη (όχι μόνο οικονομική) οπτική γωνία από την οποία κάποιος θεωρεί το κράτος, και για αυτό θα αφιερώσουμε την πρώτη ενότητα του κεφαλαίου αυτού στην ανάλυση του πώς μπορεί να διαφοροποιηθεί η συζήτηση για την Προστασία και την Στήριξη σε σχέση με την έννοια και την μορφή του Κράτους που κάποιος αποδέχεται και υποστηρίζει και ανάλογα με την τοποθέτηση κάποιου απέναντι στην έννοια του οικονομικού ανταγωνισμού.

Στην δεύτερη ενότητα θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε την νέα παγκοσμιοποιημένη οικονομική κατάσταση και την θέση της Γεωργίας μέσα σε αυτήν και το πώς αυτή η νέα θέση συνδέεται με την μεταλλαγή της προστασίας και τις νέες μορφές που η τελευταία τείνει να πάρει.

1.1.2 Κράτος και αγορά και η διαμόρφωση των εννοιών της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα

Εισαγωγικά

Οι βασικές λειτουργίες ενός (σύγχρονου, δυτικού τύπου) οικονομικού συστήματος, είναι, λίγο πολύ αδιαμφισβήτητα, οι εξής: Η κατανομή των παραγόμενων προϊόντων (product mix), η κατανομή των συντελεστών της παραγωγής και η κατανομή του προκύπτοντος εισοδήματος (Pasour and Rucker 2005, σ.2).. Υπάρχουν δύο βασικά πλαίσια λειτουργίας του οικονομικού συστήματος: Στο ένα όλες οι παραπάνω λειτουργίες ρυθμίζονται και εκτελούνται υπό την αιγίδα του κράτους («κεντρικός σχεδιασμός») και στο άλλο, επονομαζόμενο ως σύστημα της «ελεύθερης αγοράς», οι οικονομικές λειτουργίες αφήνονται εξ' ολοκλήρου στα άτομα (individuals) της κοινωνίας.

Το οικονομικό σύστημα του «κεντρικού σχεδιασμού» όπου δεν κατέρρευσε (πτώση των καθεστώτων του Ανατολικού Μπλοκ) μετεξελίχθηκε προς μια οικονομία «ελεύθερης αγοράς» (Κίνα). Αυτή η πρώτη «διαπίστωση» μας φέρνει μπροστά σε ένα ερώτημα που είναι θεμελιώδους σημασίας. Με δεδομένο ότι η πτώση των οικονομικών συστημάτων κεντρικού σχεδιασμού έγινε συγχρόνως με την πτώση των πολιτικών καθεστώτων των χωρών αυτών, κατά πόσο μπορούμε να θεωρήσουμε ότι το οικονομικό σύστημα μιας χώρας μπορεί να είναι ανεξάρτητο του αντίστοιχου πολιτικό-κοινωνικού; Η αξία και η σημασία του παραπάνω ερωτήματος ενισχύεται από το γεγονός ότι η μετάβαση των περισσότερων από τις χώρες αυτές σε ένα οικονομικό σύστημα «ελεύθερης αγοράς» δεν έγινε αυτόματα αλλά μάλλον χαρακτηρίζεται προβληματική. Είναι απόντες οι κοινωνικοί θεσμοί και δομές που ενυπάρχουν σε μια καπιταλιστική κοινωνία και οι οποίοι δίνουν τον χαρακτηρισμό «καπιταλιστική» σε αυτή (Lipton 2006).

Για την πολιτική (μέρος της οποίας είναι και τα θέματα της ενίσχυσης και της προστασίας του Γεωργικού Τομέα), η οποία σε καμία περίπτωση δεν είναι απλώς μια άσκηση επί χάρτου, η κατανόηση της σύνθετης πραγματικότητας είναι ουσιώδους σημασίας για την αποτελεσματικότητα των πορισμάτων και των πράξεων της. Έτσι η απάντηση στο ερώτημα, κρατικές παρεμβάσεις ή ελεύθερη αγορά, δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε μια ολιστική θεώρηση της κοινωνικής πραγματικότητας, κομμάτι

της οποίας είναι και το οικονομικό σύστημα. Θα προ-έλεγα πως η συνταγή για το μίγμα κρατικού παρεμβατισμού και ελευθερίας της αγοράς δεν είναι μία, αλλά ποικίλει, με δεδομένο ότι γνώμονας αυτού που παίρνει τις αποφάσεις πολιτικής είναι το κοινό συμφέρον. Το τελευταίο συστατικό δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο, ούτε ως προς τον ορισμό του, ούτε φυσικά ως προς τις προθέσεις αυτού που παίρνει τις αποφάσεις. Ο οικονομικός – κοινωνικός επιστήμονας θα πρέπει να διερευνά και το τελευταίο σημείο πριν κάνει προτάσεις πολιτικής.

Η «μάστιγα» του Κρατικού Παρεμβατισμού και η «ευλογία» της Αγοράς

Η σύγχρονη -επικρατούσα (σαν υπόβαθρο των σύγχρονων πολιτικών) νέο-Φιλελεύθερη (neo-liberal) προσέγγιση στην οικονομική επιστήμη, βλέπει τον οικονομικό ρόλο του κράτους ριζικά διαφορετικό από αυτόν της μεταπολεμικής (1940 -1975) περιόδου και προτείνει την πλήρη απόσυρση των κρατικών πολιτικών από τις αγορές

Το κράτος δεν θεωρείται πια σαν ο ακέραιος, παντοδύναμος φρουρός της κοινωνίας και αναλύεται σαν αρπακτικό ή σαν το όχημα για τις δυνατές πολιτικά ομάδες (συμπεριλαμβανομένων και των πολιτικών και των γραφειοκρατών) για την προαγωγή των δικών τους συμφερόντων. Δεν αναγνωρίζονται άλλα κίνητρα, πέραν της μεγιστοποίησης της προσωπικής υλικής ευημερίας, ούτε στο δημόσιο στίβο της ζωής (public domains of life), αποκηρύσσοντας τον ρόλο της πολιτικής σαν έναν νόμιμο τρόπο να διορθωθούν τα αποτελέσματα της αγοράς με βάση την συλλογική βούληση (collective will) (Ha-Joon 2000, σ.2)

[...]

Η «νέα Πολιτική Οικονομία» των νέο-Φιλελεύθερων προσπαθεί να αποδείξει το πώς η πολιτική και η προσπάθεια για την νομή της εξουσίας (politics) είναι αναπόφευκτα μια φθοροποιός δύναμη για την οικονομία. Οι νέο-Φιλελεύθεροι οικονομολόγοι (political economists) έχουν επιχειρηματολογήσει πως για αυτό θα πρέπει να απολιτικοποιήσουμε (“depoliticize”) την οικονομία, περιορίζοντας το πεδίο δράσης του κράτους και μειώνοντας τον χώρο που το κράτος έχει για αυτόνομη πρωτοβουλία (reducing the room for policy discretion), ενδυναμώνοντας για παράδειγμα τον γραφειοκρατικό έλεγχο σε αυτό και εγκαθιστώντας «πολιτικά ανεξάρτητες» οντότητες που η λειτουργία τους διέπεται από αυστηρούς κανόνες (π.χ. ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα, ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές) (Ha-Joon 2000, σ.23)

Σε αντίθεση με τον αρνητικό ρόλο του κράτους, η «απορύθμιση» των αγορών είναι ο μόνος και απόλυτος δρόμος προς την ευημερία.

η συζήτηση για τον ρόλο του κράτους κινείται βασικά γύρω από το ερώτημα αν η «ελεύθερη αγορά» παράγει κοινωνικά αποδεκτά αποτελέσματα –το οποίο είναι ο κανόνας, και το εάν το κράτος μέσω μιας παρέμβασης του μπορεί να βελτιώσει τα αποτελέσματα αυτά –γεγονός που είναι η εξαίρεση (Ha-Joon 2000, σ.9)

Η σύνθετη «πραγματική» πραγματικότητα

Όμως η πραγματικότητα είναι πιο σύνθετη και το φάσμα αυτής εκτείνεται σε πολλούς παραμέτρους, τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψιν. Κάποια σημεία κριτικής που μπορούμε να κάνουμε στις Νέο-Φιλελεύθερες απόψεις περί παντοδυναμίας της αγοράς, παρουσιάζονται αμέσως παρακάτω.

- Η «τέλεια αγορά» δεν είναι σε καμία περίπτωση μια ξεκάθαρη έννοια. Για παράδειγμα: Για τους Νέο-κλασσικούς η «τέλεια αγορά» ταυτίζεται με μια «τέλεια ανταγωνιστική αγορά», στην οποία η προκύπτουσα διανομή του εισοδήματος προβλέπεται να είναι άνιση. Για άλλους, η άνιση διανομή του εισοδήματος δεν μπορεί να προσδώσει σε μια αγορά τον χαρακτηρισμό «τέλεια». Επίσης η ύπαρξη ολιγοπωλίων ή μονοπωλίων για τους Νεοκλασσικούς είναι γνωρίσματα μιας ατελούς αγοράς. Για τον Schumpeter όμως μια τέτοια «ατελής» αγορά είναι αναπόφευκτο γνώρισμα μιας δυναμικής «τέλειας» οικονομίας οδηγούμενης από την τεχνολογική καινοτομία..

- Στο καπιταλιστικό κοινωνικό-οικονομικό σύστημα, υπάρχουν διάφοροι θεσμοί με διαφορετικές λειτουργίες, και η αγορά είναι ένας τέτοιος (διεκπεραιώνοντας την λειτουργία της ανταλλαγής) ανάμεσα στους πολλούς. Άλλοι τέτοιοι θεσμοί είναι: οι εταιρείες σαν θεσμοί παραγωγής, το κράτος σαν θεσμός πολιτικού διακανονισμού των συλλογικών συμφερόντων, διάφορες συνενώσεις παραγωγικών και καταναλωτικών ομάδων (πολυεθνικές εταιρίες, ενώσεις παραγωγών, εργατικά σωματεία, καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, υπέρ-εργολαβικά δίκτυα). Μια αποτυχία του θεσμού της αγοράς, κάτω από το πρίσμα της παραπάνω θεώρησης, δεν ισούται με μια αποτυχία του όλου κοινωνικό-οικονομικού συστήματος. Αντίθετα, εάν η αγορά ιδωθεί σαν ο πρωτεύον και κρισιμότερος θεσμός, μια αποτυχία της αγοράς συνεπάγεται αποτυχία του όλου συστήματος.

- Μια αγορά δεν είναι αποκλειστικά μια οικονομική οντότητα αλλά περιέχει και βασικά στοιχεία κοινωνικό-πολιτικού διακανονισμού. Και αυτό γιατί: μία αγορά μπορεί να οριστεί μόνο σε σχέση με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ανταλλασσόμενων σε αυτήν. Αυτά όμως τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις καθορίζονται μέσα από μια κοινωνικό-πολιτική διαδικασία και σε καμία περίπτωση από κάποιον «φυσικό νόμο». Σε τελική ανάλυση για καμία αγορά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μπορεί να απαλλαχθεί από τις κοινωνικό-πολιτικές συνιστώσες της.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο αξίζει να αναφέρουμε και την άποψη του οικονομικού ανθρωπολόγου Karl Polanyi

Ο καπιταλισμός είναι μια ιστορική ανωμαλία γιατί, καθώς μέχρις πρότινος το οικονομικό σύστημα (economic arrangements) ήταν ενσωματωμένο στις κοινωνικές σχέσεις, στον καπιταλισμό η κατάσταση αντιστράφηκε. Οι κοινωνικές σχέσεις καθορίζονται από τις οικονομικές. Κατά την διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, οι κανόνες της αμοιβαιότητας (reciprocity), της αναδιανομής (redistribution) και των κοινών υποχρεώσεων (communal obligations) ήταν πολύ πιο συχνές από τις σχέσεις που διέπονταν από κανόνες αγοράς (market relations). Ο καπιταλισμός όχι απλώς δεν ανέδειξε τις πρώτες, αλλά τις κατέστρεψε ανεπανόρθωτα.

Ο Polanyi δεν θεωρεί την έλευση του καπιταλισμού σαν ένα «φυσικό» ή «αναγκαίο» αποτέλεσμα αλλά σαν το αποτέλεσμα που προέκυψε από την απαίτηση της αστικής τάξης (bourgeois classes) και των εμπόρων προς το κράτος να προστατεύσει τις «νηπιακές» επιχειρήσεις τους (fledgling enterprises) και την αβέβαιη κοινωνική θέση τους (precarious social status). Με αυτό τον τρόπο οι κυβερνήσεις έγιναν οι υπηρέτες του καπιταλισμού, βοηθώντας τον με την κατάλληλη νομοθέτηση και με την δύναμη των όπλων. (The History of Economic Thought Website 2006)

Αναφέρουμε την άποψη του Polanyi μόνο και μόνο για να αναδείξουμε το πόσο διευρύνεται ο ορίζοντας κατανόησης και κριτικής της πραγματικότητας (άσχετα από το πώς κάποιος κρίνει την άποψη του Polanyi) όταν ξεφύγουμε από την λογική της αγοράς σαν αποκλειστικά οικονομική οντότητα.

- Η νεο-Φιλελεύθερη θεωρία για την πολιτική δεν είναι παρά η θεωρία για μια ευνοησιμένη δημοκρατία, στην οποία οι πολιτικές αποφάσεις δεν είναι παρά μια επέκταση της λογικής της αγοράς, και οι οποίες εξαντλούνται στην ανταλλαγή πολιτικής εύνοιας και εξουσίας για υλικά αγαθά. Αντίθετα η αγορά παρουσιάζεται σαν μια απολιτική οντότητα, αυτορυθμιζόμενη προς το κοινό καλό.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί πως μια τέτοια θεωρία δεν είναι το απαύγασμα αγαθών προθέσεων.

Ας ξεκινήσουμε με τον καπιταλισμό, μια λέξη που είναι πια εκτός μόδας. Στην θέση της χρησιμοποιείται η λέξη «σύστημα της αγοράς». Αυτή η αλλαγή ελαχιστοποιεί, για την ακρίβεια εξαφανίζει, τον ρόλο του πλούτου / κεφαλαίου (wealth) στο οικονομικό και κοινωνικό σύστημα και αποκρύπτει το αρνητικό σημασιολογικό περιεχόμενο της λέξης που πάει πίσω μέχρι τον Μαρξ. Αντί για τους ιδιοκτήτες του κεφαλαίου και τους ακολούθους τους έχουμε τον θαυμαστό απρόσωπο ρόλο των δυνάμεων της αγοράς. Θα ήταν δύσκολο να σκεφτούμε μια καλύτερη αλλαγή στην ορολογία από αυτή, προς όφελος αυτών για τους οποίους το χρήμα παρέχει εξουσία. Τώρα πλέον έχουν λειτουργική ανωνυμία. (functional anonymity) (Galbraith 1999)

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω το ερώτημα «ποιος ο οικονομικός ρόλος του κράτους» θα πρέπει να έπεται του ερωτήματος «ποια η σχέση του κράτους με το ευρύτερο κοινωνικό-οικονομικό σύστημα και πώς εντάσσεται μέσα σε αυτό». Για ένα κράτος ξένο, εχθρικό και απομονωμένο από το κυρίως σώμα της κοινωνίας,

υποστηρικτή μιας ελίτ, οι εκκλήσεις για λιγότερο κρατικό παρεμβατισμό στην οικονομία και περισσότερη ελευθερία στην αγορά, ακούγονται απολύτως λογικές. Όμως σε ένα τέτοιο κράτος, είναι αμφίβολο το κατά πόσο, χωρίς προϋποθέσεις, μπορεί να γίνει αυτόματα μια παραχώρηση εξουσιών (και από ποιόν και γιατί;) που να δημιουργήσει συνθήκες ελεύθερης αγοράς και όχι απλώς να μεταλλάξει την μορφή της επικρατούσας ελίτ και του τρόπου με τον οποίον αυτή επικυριαρχεί στο σύνολο της κοινωνίας.

Θα μπορούσε κάποιος επιχειρηματολογώντας, υπέρ της αναγκαιότητας ύπαρξης ελεύθερης αγοράς, να ισχυρισθεί πως ποτέ στην ιστορία δεν παρουσιάστηκε κράτος που να ξεφεύγει από το παραπάνω «εξουσιαστικό» - «αντί – κοινωνικό» πρότυπο. Θα αντί-επιχειρηματολογούσα πως το κοινωνικό υπόβαθρο είναι αυτό που προσδιορίζει την οικονομική συμπεριφορά. Μια κοινωνία δεν είναι ταξική γιατί είναι τέτοιες οι οικονομικές σχέσεις αλλά γιατί οι κοινωνικές σχέσεις υποθάλπτουν μια τέτοια ταξικότητα. Πάνω από όλα η ταξικότητα είναι κοινωνική. Είτε με κρατικό παρεμβατισμό είτε με ελεύθερη αγορά, η αδικία θα παραμένει. Είναι άλλες οι παράμετροι, πιο κοντά σε μια κοινωνικό –ανθρωπολογική προσέγγιση παρά σε μια οικονομική, τις οποίες κάποιος θα πρέπει να αναζητήσει για να βρει την αιτία της ταξικότητας και της αδικίας και να δώσει συνταγές προς την συνολική – ολική ευημερία της κοινωνίας.

Η Ευρωπαϊκή Γεωργία στον 21^ο αιώνα και η Ενίσχυση και Προστασία αυτής

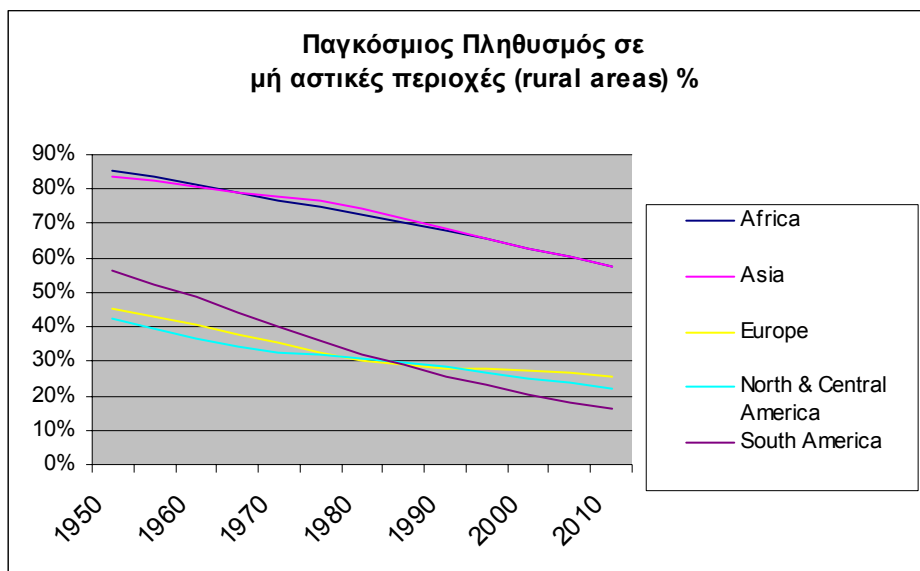
Η σημασία του Γεωργικού τομέα στην οικονομία και της Γεωργίας στην κοινωνία μειώνεται σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες. Παραθέτουμε στοιχεία από τον FAO (Food and Agriculture Organization) και από την Eurostat

Όπως καταδεικνύεται και παρακάτω:

- ο πληθυσμός ο οποίος μετακινείται σε αστικά κέντρα αυξάνεται (με αποτέλεσμα την συρρίκνωση του πληθυσμού που διαμένει σε μη-αστικές περιοχές)
- ο πληθυσμός που απασχολείται επαγγελματικά με την γεωργία μειώνεται διαχρονικά
- η συμμετοχή του παραγόμενου προϊόντος στο παγκόσμιο ΑΕΠ μειώνεται και αυτή

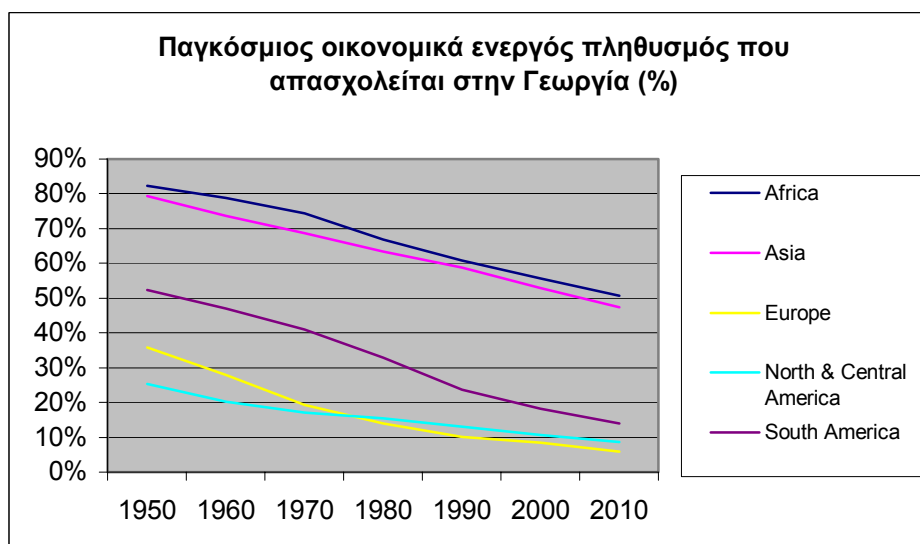
- Στις ανεπτυγμένες χώρες η υποχώρηση της γεωργίας από την οικονομική και κοινωνική σφαίρα είναι πολύ πιο έντονη από ότι τις αναπτυσσόμενες

Διάγραμμα 1-1, Παγκόσμιος Πληθυσμός σε μη Αστικές Περιοχές

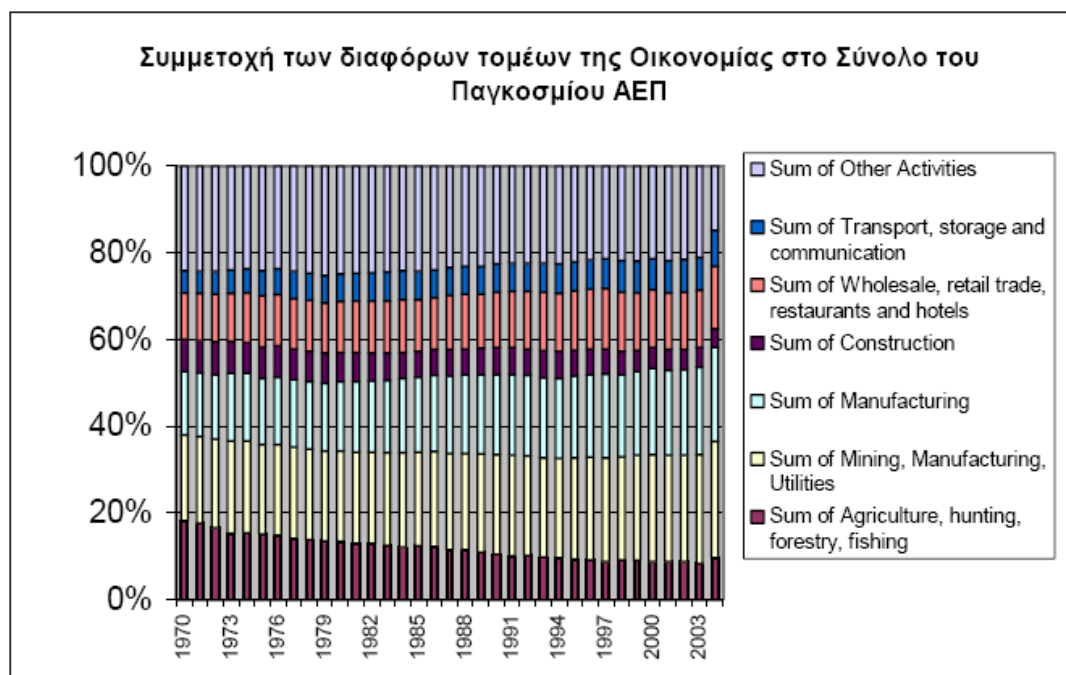
Πηγή: FAOSTAT και επεξεργασία του συγγραφέα

Διάγραμμα 1-2, Παγκόσμιος οικονομικά ενεργός πληθυσμός που απασχολείται στην Γεωργία (%)

Πηγή: FAOSTAT και επεξεργασία του συγγραφέα

Διάγραμμα 1-3, συμμετοχή των διαφόρων τομέων της Οικονομίας στο σύνολο του Παγκοσμίου ΑΕΠ

Πηγή: UN Statistics Division και επεξεργασία του συγγραφέα

Παρ' όλη τη συνεχώς μειούμενη -συγκριτικά με άλλους τομείς- σημασία του Γεωργικού Τομέα, ειδικά στον δυτικό κόσμο, συνεχίζει να απολαμβάνει την ενίσχυση και την προστασία του κράτους (και της κοινωνίας ;).

Παραθέτουμε ενδεικτικά το Ισοδύναμο της Στήριξης και της Προστασίας του Γεωργικού Τομέα (τόσο σαν ποσοστό όσο και σαν απόλυτο ποσό) που δημοσιεύει ο ΟΟΣΑ διαχρονικά για κάποιες χώρες.

Πίνακας 1-1, Ισοδύναμο Στήριξης και Προστασίας του Γεωργικού Τομέα για σύνολο χωρών του ΟΟΣΑ, Αυστραλία, Καναδά, Ε.Ε., Ιαπωνία, Ελβετία και Η.Π.Α.

		1986-88	2002-2004
OECD	EUR mn	220 776	231 072
OECD	% PSE	37	30
Australia	EUR mn	1 219	980
Australia	% PSE	8	4
Canada	EUR mn	5 548	5 020
Canada	% PSE	36	22
EU	EUR mn	92 308	103 050
EU	% PSE	41	34
Japan	EUR mn	44 408	42 861
Japan	% PSE	61	58
Switzerland	EUR mn	4 925	4 865
Switzerland	% PSE	78	71
United States	EUR mn	33 295	36 855
United States	% PSE	22	17

Πηγή: (OECD 2004)

Για τις αναπτυσσόμενες χώρες ο Γεωργικός Τομέας έχει σαφώς μεγαλύτερη σχετική βαρύτητα για την οικονομική τους ανάπτυξη από ότι για τις ανεπτυγμένες. Από τους λόγους που προβάλλονται υπέρ της συνεχιζόμενης στήριξης της Γεωργίας και παρατίθενται εδώ περιληπτικά, ο πρώτος αναφέρεται κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ οι υπόλοιποι δύο στις ανεπτυγμένες και κυρίως στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

Οι ιδιαιτερότητες του Γεωργικού Τομέα: Τα φυσικά χαρακτηριστικά του τομέα αυτού είναι τέτοια που τον καθιστούν διαφορετικό από τους άλλους τομείς και επιβάλλουν ενός είδους προστασία. Τα εγγενή αυτά χαρακτηριστικά θα μπορούσαν να συνοψιστούν:

- Εξάρτηση από το περιβάλλον / η γεωργία έχει κατ' εξοχήν βιολογικό χαρακτήρα. Αυτά συνεπάγονται: αβεβαιότητα, ποσοτική και ποιοτική της παραγωγής και κατά συνέπεια των απολαμβανομένων τιμών και εισοδήματος.
- Εποχικότητα πολλών γεωργικών δραστηριοτήτων. Αυτό συνεπάγεται: Υποαπασχόληση των συντελεστών παραγωγής (έδαφος, εργασία, κεφάλαιο). Χαμηλή παραγωγικότητα όταν μετρηθεί σαν προϊόν ανά διαθέσιμη εργασία (κεφ. 2, Κ. Παπαγεωργίου Δ. Δαμιανός Π. Σπαθής 2002).

Πέραν αυτών, τα τρόφιμα ως προϊόντα της Γεωργίας καλύπτουν τις βασικές ανάγκες του πληθυσμού, η ικανοποίηση των οποίων δεν μπορεί να υπόκειται στην αβεβαιότητα της αυτορύθμισης της αγοράς. Το επιχείρημα αυτό του «διατροφικού κινδύνου» σαν πρόβλημα εθνικής ασφάλειας και άρα σαν ουσιώδους λόγος προστασίας του Γεωργικού Τομέα, προβλήθηκε ιδιαίτερα στις ταραγμένες ιστορικά περιόδους του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.

Ειδικότερα για τις αναπτυσσόμενες χώρες καταδεικνύεται από πολλούς ερευνητές ένας ισχυρός δεσμός μεταξύ της γενικότερης οικονομικής ανάπτυξης και της ευρωστίας του γεωργικού τομέα. (Murphy 2002, σελ. 6)

Ο πολυλειτουργικός ρόλος της Γεωργίας: Η έννοια της πολυλειτουργικότητας (multi-functionality) της Γεωργίας, όπως και η ίδια η λέξη εμφανώς εννοεί, είναι ότι η Γεωργία επιτελεί πολλαπλούς ρόλους, πέραν του καθαρά παραγωγικού, οι οποίοι έχουν να κάνουν με πολιτιστικά και κοινωνικά

στοιχεία. Το αν και γιατί ο πολυλειτουργικός ρόλος της Γεωργίας μπορεί να αποτελέσει αιτιολογία στήριξης αυτής είναι ωστόσο θέμα διαφιλονικούμενο. Μπορούμε να διακρίνουμε δύο κεντρικές και αντίθετες θέσεις σε σχέση με το παραπάνω:

Την αγγλοσαξονική άποψη, η οποία στηρίζεται σε μια στενή ερμηνεία της πολυλειτουργικότητας:

Σύμφωνα με την «θετική» ερμηνεία, η πολυλειτουργικότητα εκλαμβάνεται ως χαρακτηριστικό της συνολικής διαδικασίας παραγωγής, παραγωγή η οποία παρέχει απροσχεδίαστα και ταυτόχρονα πολλαπλά προϊόντα, των οποίων οι εξωτερικότητες και τα δημόσια αγαθά διαφεύγουν περισσότερο ή λιγότερο από τους νόμους της αγοράς. Η πολιτική παρέμβαση, όταν είναι απαραίτητη, πρέπει να έχει στόχο τη διόρθωση των αρνητικών εξωτερικοτήτων περιορίζοντας στο μέγιστο τις συνέπειες των στρεβλώσεων της αγοράς αγροτικών προϊόντων. Γι' αυτό δεν πρέπει να έχει σχέση με τα αγροτικά αγαθά (αποσύνδεση) και να είναι ειδική σε κάθε τύπο εξωτερικότητας (στοχευμένη). (Μπεόπουλος 2005, σ. 190)

Στην άποψη πάνω στην οποία στηρίζεται το «Ευρωπαϊκό Γεωργικό Μοντέλο» και την οποία ενστερνίζονται η Γερμανία και η Γαλλία:

Η κανονιστική ερμηνεία στηρίζεται αντίθετα σε μια συνολική προσέγγιση. Η πολυλειτουργικότητα, σε αυτή τη περίπτωση, μπορεί να οριστεί ως το «σύνολο των συμβολών της γεωργίας σε μια ενιαία οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η επίσημη αναγνώριση της πολυλειτουργικότητας εκφράζει τη θέληση οι διάφορες συμβολές της γεωργίας να συνδεθούν βιώσιμα με διαδικασίες που οι πολίτες θεωρούν ικανοποιητικές. Αυτές οι συμβολές μπορούν να περιλαμβάνονται σε ένα θετικό κατάλογο και να ανταμείβονται σε κάποιο βαθμό». Στο εξής, ο ορισμός των λειτουργιών της γεωργίας αναφέρεται στη συζήτηση της κοινωνίας στο σύνολο της και την πολυπλοκότητά της. Αναγνωρίζεται ότι η αγορά δεν επιτρέπει να γίνει διαχείριση όλων των υπαρχουσών δυναμικών, ειδικά των μη εμπορικών θεωρήσεων, όπως οι συμβολικές πλευρές, η αλληλεγγύη, η πολιτιστική διάσταση των πρακτικών διατροφής. (Μπεόπουλος 2005, σ. 192)

Η διάσταση του Γεωργικού Τομέα στην περιφερειακή οικονομία: Ένας από τους στρατηγικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου (ΕΣΑΚΧ) είναι:

Πολυκεντρική χωροταξική ανάπτυξη και νέα σχέση πόλης / υπαίθρου: [...] Μπροστά στις προοπτικές διεύρυνσης και αυξανόμενης ενσωμάτωσης των εθνικών οικονομιών μέσα στην εσωτερική αγορά και μέσα στην παγκόσμια οικονομία, το συνιστώμενο μοντέλο πολυκεντρικής ανάπτυξης θα δώσει τη δυνατότητα να αποφευχθεί η υπερβολική συγκέντρωση του πληθυσμού και της οικονομικής, πολιτικής, χρηματοοικονομικής ισχύος σε μία και μόνο δυναμική ζώνη. Η ανάπτυξη μιας σχετικά αποκεντρωμένης αστικής δομής θα προσδώσει αξία στη δυναμική όλων των ευρωπαϊκών περιφερειών και με τον τρόπο αυτό, θα μπορεί να μειώσει τις περιφερειακές ανισότητες. (Ευρωπαϊκή Ένωση 2006)

Με βάση τον στόχο αυτό, η ύπαιθρος καλείται να ξεκινήσει μια διαδικασία ενδογενούς ανάπτυξης αποβλέποντας στην επίλυση των διαρθρωτικών αδυναμιών και στην διεύρυνση της ποικιλίας των δραστηριοτήτων της, βασίζοντας τη στρατηγική της πάνω στις ιδιαιτερότητές τους και στις ιδιαίτερες ανάγκες της.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η γεωργία είναι πλέον προσανατολισμένη προς την ποιότητα (ασφάλεια των τροφίμων, τοπικά προϊόντα, "πράσινος τουρισμός", αξιοποίηση της κληρονομιάς και των τοπίων, χρησιμοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας).

1.1.3 Η ανάπτυξη του Διεθνούς εμπορίου και οι προεκτάσεις της για τις έννοιες της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα

Εισαγωγικά

Το φαινόμενο της ραγδαίας ανάπτυξης του Διεθνούς εμπορίου πρέπει να ιδωθεί υπό το πρίσμα του γενικότερου φαινομένου της Παγκοσμιοποίησης. Παρά την δυσκολία για την απόδοση κάποιου ορισμού στο τελευταίο, είναι κοινά αποδεκτό πως αυτό παρουσιάζει κάποια κοινά χαρακτηριστικά

Στην οικονομική σφαίρα:

- τη μείωση κάθε φραγμού στην κίνηση κεφαλαίων
 - την τεράστια ανάπτυξη των χρηματιστηριακών συναλλαγών
 - τη συνεχή ελευθεροποίηση και ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου
 - τις συγχωνεύσεις πολυεθνικών κολοσσών
 - την πληρέστερη ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία των εθνικών οικονομιών
- (Μαρτίνοβ 2005, σ.48)

Στην πολιτική σφαίρα

- διάβρωση της εθνικής αυτονομίας προς όφελος διεθνών συμφωνιών
- αυξημένος ρόλος διεθνών οργανισμών όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF) και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (WTO) (Wikipedia: the free encyclopedia 2006)

Στην πολιτιστική σφαίρα

- Μείωση της πολιτιστικής ανομοιομορφίας προς όφελος μιας «αμερικάνικης κουλτούρας». Το εμπόριο «πολιτιστικών προϊόντων» τριπλασιάστηκε μεταξύ 1980 και 1991 με τα αμερικάνικα «προϊόντα» να κυριαρχούν σε αυτό (GlobalisationGuide.org 2006)

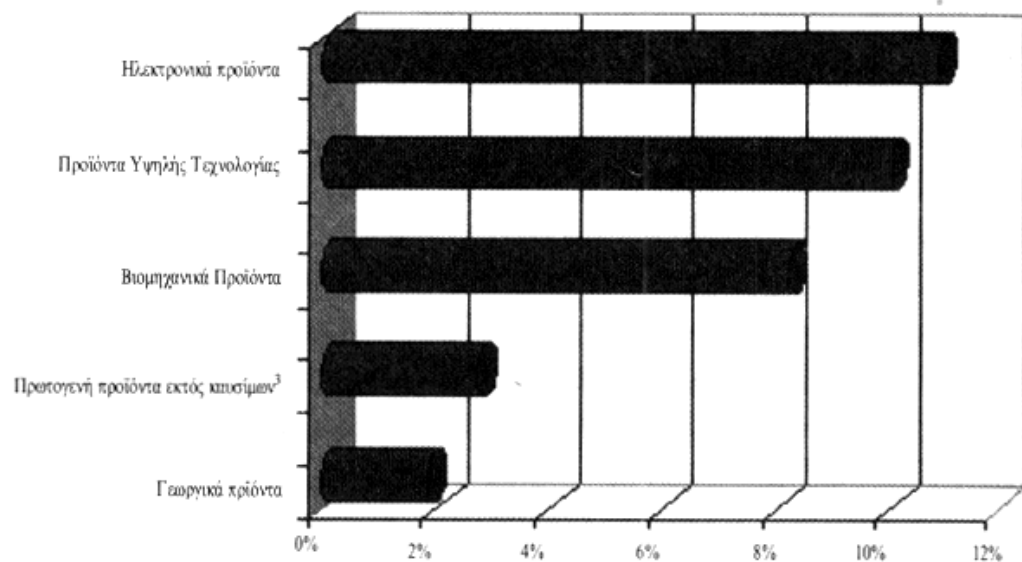
Πιο συγκεκριμένα και όσον αφορά το διεθνές εμπόριο

Από το 1980 και εντεύθεν, ο όγκος του παγκοσμίου εμπορίου αναπτύσσεται με διπλάσιους ετήσιους ρυθμούς (6%) από το αντίστοιχο ΑΕΠ (3%). Πράγμα που σημαίνει ότι η αξία των εξαγωγών έχει τριπλασιαστεί, ενώ το ΑΕΠ έχει διπλασιαστεί. Στο τέλος της 10ετίας του '90, οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν το 1/5 περίπου του παγκόσμιου ΑΕΠ.

(Μαρτίνοβ 2005, σ.55)

Από την σύνθεση του Παγκοσμίου εμπορίου, που παρουσιάζεται παρακάτω, μπορούμε να εξαγάγουμε το συμπέρασμα ότι ο Γεωργικός Τομέας έχει την μικρότερη σχετική βαρύτητα στο νέο παγκοσμιοποιημένο σύστημα..

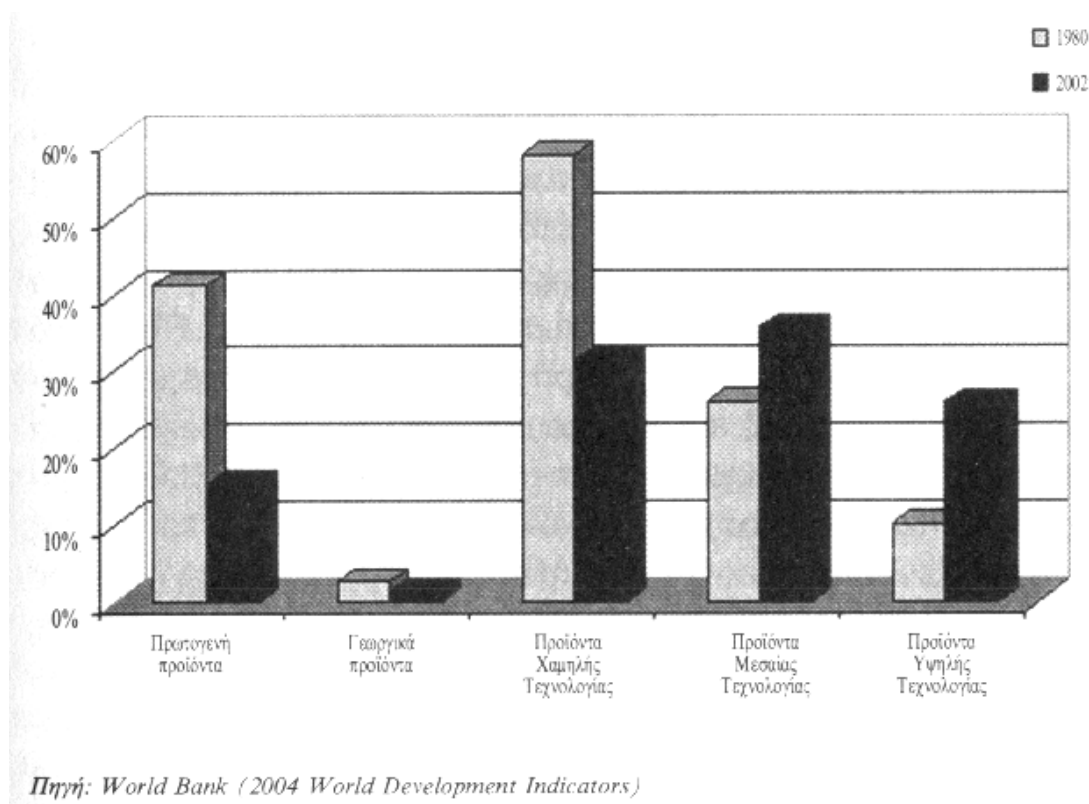
Διάγραμμα 1-4, Μέσος Ετήσιος ρυθμός αύξησης των Εξαγωγών σε Παγκόσμιο Επίπεδο

³ Περιλαμβάνονται: Μπανάνες, Σιδηρομετάλλευμα, Ορυκτός φωσφόρος, Τσάι, Αλουμίνιο, Καρυδέλαιο, Χαλκός, Βαμβάκι, Ιχθυάλευρα, Αραχιδέλαιο, Αραβόσιτος, Σόγια, Σίτος, Κακάο, Καφές, Μόλυβδος, Φοινικέλαιο, Ρύζι, Καουτσούκ, Ζάχαρη, Ψευδάργυρος.

Πηγή: (Μαρτίνος 2005, σ.60)

Διάγραμμα 1-5, Ποσοστιαία συμμετοχή των διαφόρων κατηγοριών προϊόντων στις παγκόσμιες εξαγωγές

Πηγή: (Μαρτίνοβς 2005, σ.61)

Ο Γεωργικός Τομέας στο νέο παγκοσμιοποιημένο σύστημα

Παρόλη την μικρή σχετική σημασία του Γεωργικού Τομέα στο Διεθνές σύστημα εμπορίου, οι διαδικασίες για την πλήρη απελευθέρωσή του έχουν ξεκινήσει στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Το γενικό πλαίσιο απελευθέρωσης περιλαμβάνει μειώσεις στην εσωτερική στήριξη και εξωτερική προστασία του τομέα. Περισσότερες λεπτομέρειες για αυτή την διαδικασία δίνονται στο κεφάλαιο 1.2.3.

Ωστόσο έχουν εκφρασθεί συγκεκριμένες ενστάσεις και για την αιτιολογική βάση αυτής της απελευθέρωσης (οι κρατικές παρεμβάσεις έχουν εγγενείς αρνητικές προεκτάσεις) και για το πλαίσιο μέσα στο οποίο αυτή συμβαίνει (για αυτό περισσότερα στο κεφ. 1.2.3)

Συγκριτικό Πλεονέκτημα και Κρατική Εποπτεία: Το ισχυρότερο επιχείρημα υπέρ της πλήρους απελευθέρωσης του Διεθνούς Εμπορίου βασίζεται στην αρχική ιδέα του D. Ricardo περί συγκριτικού πλεονεκτήματος. Σύμφωνα με αυτό, η κάθε χώρα μπορεί

να παράγει συγκεκριμένα προϊόντα σχετικά καλύτερα γιατί έχει σε περισσότερη αφθονία κάποιους συγκεκριμένους παραγωγικούς συντελεστές. Έτσι θα είναι άριστη επιλογή για αυτή την χώρα να επικεντρωθεί σε αυτά τα προϊόντα και το πλεόνασμα που θα προκύψει από αυτή την εξειδίκευση να το εμπορευθεί στην Διεθνή αγορά για άλλα προϊόντα τα οποία με την σειρά τους παράγονται από εξειδικευμένες στην παραγωγή τους χώρες. Με αυτόν τον τρόπο το Διεθνές Εμπόριο γίνεται το εργαλείο το οποίο διασφαλίζει την άριστη παγκόσμια κατανομή των αγαθών. Σύμφωνα με τους κλασσικούς για να είναι σε θέση το παραπάνω σύστημα να λειτουργήσει, θα πρέπει να επικρατεί στις αγορές πλήρης και ελεύθερος ανταγωνισμός. Για να συμβεί αυτό, οποιουδήποτε είδους μονοπώλια, κρατικά ή ιδιωτικά, θα πρέπει να διαλύονται.

Αναφέρουμε χαρακτηριστικά κάποιες απόψεις του Adam Smith

οι κυβερνήσεις είναι πάντοτε και άνευ εξαιρέσεως οι πλέον άσωτοι της κοινωνίας αφού διαχειρίζονται χρήματα που δεν είναι δικά τους [...] ο χειρισμός των χρημάτων είναι επίσης αντιοικονομικός γιατί οι κυβερνήσεις είναι μακριά από τα μέσα παραγωγής σε σχέση με τους ιδιοκτήτες αυτών [...] το κράτος είναι κακός διοικητής γιατί οι αντιπρόσωποί του είναι αμελείς και δαπανηροί, μη ενδιαφερόμενοι αμέσως για την διοίκηση αλλά πληρωμένοι εκ του δημοσίου κεφαλαίου (Gide and Rist 1962, σ.119)

[...]

Οι βασικοί αρχιτέκτονες της πολιτικής της Αγγλίας είναι οι έμποροι και οι βιομήχανοι, οι οποίοι χρησιμοποιούν την δύναμη του κράτους (state power) για να εξυπηρετούν τα δικά τους συμφέροντα, παρόλο που τα αποτελέσματα των πράξεών τους είναι επαχθή για τους άλλους, συμπεριλαμβανομένου του λαού της Αγγλίας (people of England) (Chomsky 1999)

Ωστόσο, ο ρόλος του κράτους δεν μηδενίζεται σε καμία περίπτωση. Αναφέρει πάλι ο Adam Smith:

Η δράση του κράτους πρέπει να περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου η ιδιωτική δράση είναι αδύνατη ... τα καθήκοντα που αναγνωρίζει στο κράτος είναι: Η απονομή της δικαιοσύνης, η υπεράσπιση της χώρας και η κατασκευή και συντήρηση των δημοσίων έργων (Gide and Rist 1962, σ.120)

[...]

Η μη επέμβαση του Κράτους είναι μια γενική αρχή και όχι απόλυτος. Οι εξαιρέσεις του κανόνα: Ο νόμιμος καθορισμός του επιτοκίου του τόκου, η υπό του κράτους διεύθυνση των ταχυδρομείων, η υποχρεωτική δημοτική εκπαίδευση, η αναγκαστική εξέταση της υγείας κάποιου από κάποιο κρατικό λειτουργό για την πρόσληψη αυτού σε οποιοδήποτε ελεύθερο επάγγελμα ή εμπιστευτική θέση, ο καθορισμός του κατωτάτου ορίου τραπεζογραμματίων κλπ (Gide and Rist 1962, σ.122)

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω και με βάση την κατάσταση που επικρατεί στις Διεθνείς αγορές, έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1. Η δομή του Διεθνούς οικονομικού συστήματος είναι άκρως συγκεντρωτική και σε καμία περίπτωση δεν παραπέμπει σε ανταγωνιστική αγορά, η οποία είναι προϋπόθεση η τελευταία για την λειτουργία του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Το ίδιο ισχύει και για τις διεθνείς αγορές των Γεωργικών προϊόντων. Εκεί, πέρα από την συγκέντρωση των κλάδων εισροών και μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων, παρατηρείται και μια τάση καθετοποίησης των δραστηριοτήτων των εταιρειών αυτών (Murphy 2002, σ.29).
2. Η θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος κάνει τις υποθέσεις περί «ακίνητων» συντελεστών παραγωγής. Η εξέλιξη της τεχνολογίας ανέτρεψε άρδην το «δεδομένο» αυτό, καθώς χρηματικά κεφάλαια, τεχνογνωσία και μηχανήματα είναι πλέον εύκολο να μεταφερθούν σε κάθε γωνιά της γης.
3. Σαν αντίδοτο στην ολοένα και αυξανόμενη συγκεντροποίηση της Διεθνούς Αγοράς κάτω από την αιγίδα λίγων πολυεθνικών εταιρειών και στις «εγγενείς» ατέλειες της αγοράς θα πρέπει να υπάρξει κάποιου είδους ρύθμιση των αγορών από κάποιον υπερεθνικό οργανισμό, όπως ο ΠΟΕ.

Εμπόριο και Ασφάλεια Τροφίμων: Σαν ασφάλεια τροφίμων έχει οριστεί από τον FAO «τρόφιμα τα οποία είναι διαθέσιμα συνέχεια και για τα οποία όλος ο πληθυσμός έχει πρόσβαση σε αυτά και τα οποία είναι διατροφικά επαρκή, με όρους ποιότητας, ποσότητας και ποικιλίας και με βάση την κατά τόπους κουλτούρα». Το βασικό μέσο για την διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων για έναν πληθυσμό είναι η εγχώρια γεωργική παραγωγή (90% για τις αναπτυγμένες, 70% για τις αναπτυσσόμενες). Το εμπόριο των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, με την προϋπόθεση ότι η χώρα εισαγωγής έχει αρκετό ξένο συνάλλαγμα, συνήθως έχει θετικές επιπτώσεις στην ασφάλεια τροφίμων.

1.2 Ο ορισμός της Στήριξης και της Προστασίας για τον Γεωργικό Τομέα

1.2.1 Εισαγωγικά

Για μια κοινωνία θα είχε αξία και σημασία να μετρηθούν οι κρατικές ενισχύσεις ώστε να είναι σε θέση να αποτιμήσει:

- Το δημοσιονομικό κόστος (budgetary and foregone revenue costs) , το οποίο συνίσταται στους πόρους τους οποίους η κυβέρνηση θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για άλλους δημόσιους / κοινωφελείς (public) σκοπούς)
 - Το κόστος οικονομικής αποτελεσματικότητας (economic efficiency), το οποίο συνίσταται στην στρέβλωση ή την διόρθωση της κατανομής των πόρων και του παραγόμενου εισοδήματος σε καθεστώς ελεύθερης αγοράς
 - Το κόστος το οποίο αφορά την οικονομική ισότητα (equity cost) των διαφόρων μελών της κοινωνίας, με την έννοια της μεταφοράς πόρων οριζόντια (μεταξύ των ατόμων μιας οικονομικής τάξης) ή κάθετα (μεταξύ οικονομικών τάξεων). Ένα τέτοιο κόστος θα μπορούσε να είναι και η χρησιμοποίηση των ενισχύσεων για την διανομή πόρων απο τους πολιτικούς σε «ημετέρους» (to distribute political patronage)
- (Bruce 1990, σ.3)

Σε διεθνές επίπεδο θα μας ενδιέφερε να μετρηθούν οι ενισχύσεις καθώς τα διαφορετικά προγράμματα ενισχύσεων σε διαφορετικές χώρες επηρεάζουν την διεθνή οικονομική αποτελεσματικότητα (international economic efficiency), δηλαδή την ροή αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ των συνόρων, λόγω της υψηλότερης εμπορικής τους αξίας. Στο επίπεδο των διεθνών οικονομικών σχέσεων, τα προγράμματα ενισχύσεων μπορεί να είναι τόσο σημαντικά όσο και η εμπορική πολιτική, και γίνονται όλο και πιο σημαντικά όσο οι διάφορες χώρες περιορίζουν την ικανότητά τους να επιβάλλουν δασμούς με τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες (πράγματι, ένας δασμός μπορεί να θεωρηθεί απλά σαν μία ενίσχυση στην εγχώρια παραγωγή η οποία χρηματοδοτείται

από έναν φόρο στην κατανάλωση προϊόντων που είναι στην ίδια κατηγορία με αυτό που παράγεται εγχώρια ή στο εξωτερικό).» (Bruce 1990, σ.3)

Δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός της ενίσχυσης. Άλλοι είναι πιο στενοί , με κίνδυνο ο υπολογισμός των ενισχύσεων διαφορετικών χωρών να καθίσταται μη συγκρίσιμος και άλλοι είναι ευρείς, με κίνδυνο ο υπολογισμός αυτών να γίνεται εν γένει δύσκολος, κυρίως λόγω της μη επαρκούς διαθεσιμότητας στοιχείων για να μετρηθεί αυτό που έχει οριστεί. Θα μπορούσαμε όμως να πούμε πως στους περισσότερους ορισμούς της κρατικής ενίσχυσης υπάρχουν πάντα δύο κοινά χαρακτηριστικά:

- Είναι κυβερνητική πολιτική
- Επηρεάζει τον ανταγωνισμό προς όφελος συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή τομέων

Παρακάτω θα εστιάσουμε στην εξέταση των ορισμών της «στήριξης και της προστασίας» του Γεωργικού Τομέα για τις περιπτώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου, για τον Γεωργικό Τομέα.

1.2.2 Ευρωπαϊκή ένωση

Εισαγωγικά

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ιδρύθηκε με την συνθήκη της Ρώμης το 1957 και είχε σκοπό την δημιουργία μιας κοινής αγοράς μέσω της άρσης των εμπορικών εμποδίων μεταξύ των κρατών μελών και της καθιέρωσης μιας κοινής εμπορικής πολιτικής προς τις τρίτες χώρες. Δομικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας υπήρξε, από ιδρύσεως της, η Κοινή Αγροτική Πολιτική, η οποία και για αρκετά χρόνια ήταν η μόνη πολιτική που είχε αντικαταστήσει τις εθνικές πολιτικές των επιμέρους κρατών.

Με την Συνθήκη του Μάαστριχτ (επίσημως γνωστή ως η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση) η οποία ήρθε σε ισχύ το 1993, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μετονομαζόμενη σε Ευρωπαϊκή Ένωση, επιτάχυνε τους ρυθμούς για την οικονομική ολοκλήρωση (κοινό νόμισμα) και έθεσε τις βάσεις για την πολιτική ολοκλήρωση των κρατών μελών της, με κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική άμυνας, κοινή ιθαγένεια για τους πολίτες της, με ενδυνάμωση της συνεργασίας στους τομείς της μετανάστευσης, της χορήγησης ασύλου και της δικαστικής συνδρομής (judicial affairs).

Ευρωπαϊκή Ένωση και Ανταγωνισμός

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ρητά και κατηγορηματικά απορρίπτει τις κρατικές ενισχύσεις

1. Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν η παρούσα συνθήκη ορίζει άλλως.

(DG Competition 2006)

(Μάαστριχτ, 7 Φεβρουαρίου 1992, Μέρος τρίτο — Πολιτικές της Κοινότητας, Τίτλος VI — Κοινοί κανόνες για τον ανταγωνισμό, τη φορολογία και την προσέγγιση των νομοθεσιών, Κεφάλαιο 1 — Κανόνες ανταγωνισμού, Τμήμα 2 — Κρατικές ενισχύσεις, Άρθρο 87)

Ωστόσο στις επόμενες παραγράφους αφήνει χώρο για την ύπαρξη εξαιρέσεων στον παραπάνω κανόνα, γεγονός που μας δίνει το δικαίωμα να ισχυριστούμε ότι αυτή η καταδίκη του «κρατικού παρεμβατισμού» δεν είναι απόλυτη και σε καμία περίπτωση δεν παραπέμπει σε ακραίες φιλελεύθερες τάσεις.

Ποια είναι όμως η έννοια της ενίσχυσης την οποία απορρίπτει η ιδρυτική Συνθήκη; Σύμφωνα με την ερμηνεία της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων του Ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών αυτή η έννοια συνίσταται στα εξής τέσσερα στοιχεία:

- προνομιακή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής
- χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος
- κρατική χρηματοδότηση
- πιθανότητα νόθευσης του ανταγωνισμού και διατάραξης του ενδοκοινοτικού εμπορίου

Επισημαίνεται ότι πρόκειται για τέσσερις σωρευτικές προϋποθέσεις, πρέπει δηλαδή να συντρέχουν και οι τέσσερις για να κριθεί ότι ένα οικονομικό πλεονέκτημα είναι κρατική ενίσχυση (Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων ΥΠΠΟ 2002, σ.17)

Με αυτόν τον τρόπο η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει θεσμοθετήσει σαν γενικό κανόνα την ασυμβατότητα των κρατικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά, επιτρέποντας κατ' εξαίρεση κάποιες «εστιασμένες» κρατικές ενισχύσεις. Πέραν αυτών που αναφέρει στο Άρθρο 87, άλλες τέτοιες εξαιρέσεις, είναι :

- Ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με την διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, π.χ. ταχυδρομεία, τηλεπικοινωνίες, μεταφορές, ενέργεια κλπ. (άρθρο 86 παρ. 2)

- Περιπτώσεις μέτρων που λαμβάνονται κατά κανόνα σε επίπεδο κυβερνητικής πολιτικής και δεν απασχολούν τους φορείς που χορηγούν κρατικές ενισχύσεις (π.χ. ενισχύσεις σχετικές με την εθνική ασφάλεια και προστασία μιας χώρας, περιπτώσεις δυσχερειών ή σοβαρής απειλής δυσχερειών στο ισοζύγιο πληρωμών καθώς και αιφνίδιας κρίσης του ισοζυγίου πληρωμών)

Στο επόμενο άρθρο (Άρθρο 88) θεσμοθετείται και ο ελεγκτικός μηχανισμός. Βάσει του κοινοτικού μηχανισμού ελέγχου η Επιτροπή εξετάζει κάθε κρατική ενίσχυση, προκειμένου να διαπιστώσει εάν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και, αναλόγως, να την επιτρέψει ή να την απαγορεύσει.

Η αιτιολογία της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων, αναφέρεται ρητά στην ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού

Χορηγώντας σε συγκεκριμένες εταιρείες ή προϊόντα ευνοϊκή (favoured) μεταχείριση σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή προϊόντων, η κρατική βοήθεια παρεμποδίζει την δράση των ανταγωνιστικών δυνάμεων της αγοράς. Ούτε οι ωφελοούμενοι από την κρατική βοήθεια ούτε οι ανταγωνιστές τους ευημερούν μακροπρόθεσμα. Πολύ συχνά οι κρατικές ενισχύσεις (public subsidies) το μόνο που καταφέρνουν είναι να καθυστερούν

τις αναγκαίες διαρθρωτικές αλλαγές χωρίς τελικά να βοηθούν τον απολαύοντα αυτές να γίνει ξανά ανταγωνιστικός. Οι μη επιδοτούμενες επιχειρήσεις που πρέπει να ανταγωνιστούν με αυτές που λαμβάνουν κρατικές επιδοτήσεις μπορεί τελικά να βρεθούν σε δύσκολη θέση, χάνοντας σε ανταγωνιστικότητα και διακινδυνεύοντας θέσεις εργασίας. Τελικά όλη η αγορά θα υποφέρει από την χορήγηση κρατικής βοήθειας και η ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Οικονομίας τίθεται σε κίνδυνο (EU/Competition - State Aid/European competition policy: a brief overview - State aid control, DG Competition 2006)

Για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας ισχύουν ειδικοί κανόνες που απορρέουν από την κοινή οργάνωση αγορών, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 32-38 της Συνθήκης (ιδίως άρθρο 36). Μόνον εν μέρει εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες κρατικών ενισχύσεων των άρθρων 87-89. Αρμόδιες για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς αυτούς είναι αντίστοιχα οι Γενικές Διευθύνσεις Γεωργίας και Αλιείας της Επιτροπής.

Η Προστασία και η Στήριξη στην Γεωργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η συντριπτική πλειοψηφία των κρατικών πολιτικών που είχαν στοχοθετηθεί προς τον γεωργικό τομέα αντικαταστάθηκαν από την Κοινή Αγροτική Πολιτική. Ωστόσο όσες ελάχιστες παραμένουν θα πρέπει να είναι συμβατές με το ακόλουθο πλαίσιο αρχών:

- Πρώτον οι κρατικές ενισχύσεις στον Γεωργικό τομέα ακολουθούν τις βασικές αρχές της πολιτικής του Ανταγωνισμού.
- Δεύτερον, οι κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να είναι συνεπείς με την Κοινή Αγροτική Πολιτική και την Κοινοτική πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Τρίτον, οι κανόνες θα πρέπει να είναι συμβατοί με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας, ιδιαίτερα με αυτές που απορρέουν από την Συμφωνία για την Γεωργία στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

Η θεσμική βάση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) περιέχεται στα άρθρα 38 έως 43 της Συνθήκης της Ρώμης (Μάρτιος 1957), ενώ στο άρθρο 39 περιγράφονται οι στόχοι που είναι συνοπτικά οι εξής:

- Η ανάπτυξη της Γεωργικής παραγωγής και η άριστη χρησιμοποίηση των παραγωγικών πόρων
- Η εγγύηση ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης για τους αγρότες

- Η διασφάλιση της ισορροπίας των αγορών των γεωργικών προϊόντων
- Η εξασφάλιση του εφοδιασμού της Κοινοτικής αγοράς
- Οι λογικές τιμές στον καταναλωτή

Αν και δεν είναι στα πλαίσια της εργασίας αυτής να αναλύσουμε τις βασικές αρχές της ΚΑΠ, είναι αδύνατον να περάσει απαρατήρητη η ανομοιομορφία και η ανισορροπία των επιμέρους παραπάνω στόχων. Αύξηση γεωργικής παραγωγής και λογικές τιμές καταναλωτή από την μία, εγγύηση ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης στους αγρότες από την άλλη.

Οι βασικές αρχές λειτουργίας της ΚΑΠ, επιγραμματικά είναι

- Ενιαία αγορά: ελεύθερη κυκλοφορία των γεωργικών προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών
- Κοινοτική προτίμηση: επιβάρυνση των εισαγομένων στην Κοινότητα από τρίτους και επιδότηση των εξαγωγών προς αυτούς
- Οικονομική αλληλεγγύη: Υπάρχει Κοινοτικός Προϋπολογισμός, στον οποίο συνεισφέρουν όλα τα κράτη μέλη και ο οποίος αποτελεί το χρηματοδοτικό μέσο άσκησης της ΚΑΠ

Οι μηχανισμοί άσκησης της ΚΑΠ θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε τρεις ενότητες:

- Πρώτον, σε όλες εκείνες τις ρυθμίσεις που αφορούν άμεσα τα γεωργικά προϊόντα. Τέτοια μέτρα είναι οι εγγυημένες τιμές, οι ενισχύσεις στην παραγωγή, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις, η αποθεματοποίηση, οι ποσοστώσεις, τα κατώφλια παραγωγής κ.λ.π. Όλα τα μέτρα της ενότητας αυτής, τα οποία αφορούν ένα συγκεκριμένο προϊόν αποκαλούνται Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) για το προϊόν αυτό. Τα κύρια συστήματα ΚΟΑ είναι δύο ειδών: Το κλασσικό σύστημα εισφορών – επιστροφών και το σύστημα ενισχύσεων στην παραγωγή (σύστημα ελλειμματικών πληρωμών) (Πυλώνας Ι)
- Δεύτερον στα μέτρα που αφορούν παραγωγικούς συντελεστές. Η «ενότητα» αυτή θα μπορούσε να αποδοθεί με τον όρο «διαρθρωτικά» μέτρα. Συνοπτικά, πρόκειται για μέτρα που αφορούν τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές και την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (π.χ. κίνητρα για επενδύσεις), κίνητρα για βελτίωση στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, μέτρα

αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, ρυθμίσεις για την προώθηση των Ομάδων Παραγωγών, την εκτατικοποίηση της παραγωγής, μέτρα όπως η πρόωρη συνταξιοδότηση, οι νέοι αγρότες, εισοδηματικές ενισχύσεις και κοινωνικοδιαρθρωτικά μέτρα και τέλος τα αγροπεριβαλλοντικά (Πυλώνας II).

- Τρίτον σε όλα εκείνα τα μέτρα που δεν έχουν σχέση ούτε με το προϊόν αυτό καθαυτό, αλλά ούτε και με τους παραγωγικούς συντελεστές υπό την στενή έννοια. Πρόκειται για μέτρα που καλύπτουν την κτηνιατρική, τη φυτοπροστασία, τη σποροπαραγωγή, την έρευνα ή τη νομοθεσία των τροφίμων. Η προσπάθεια της Κοινότητας σε αυτή την ενότητα συνίσταται στην εναρμόνιση της επιμέρους νομοθεσίας των Κρατών μελών μεταξύ τους, έτσι ώστε να μην τίθενται εμπόδια κατά τις συναλλαγές στο εσωτερικό της Ε.Ε.

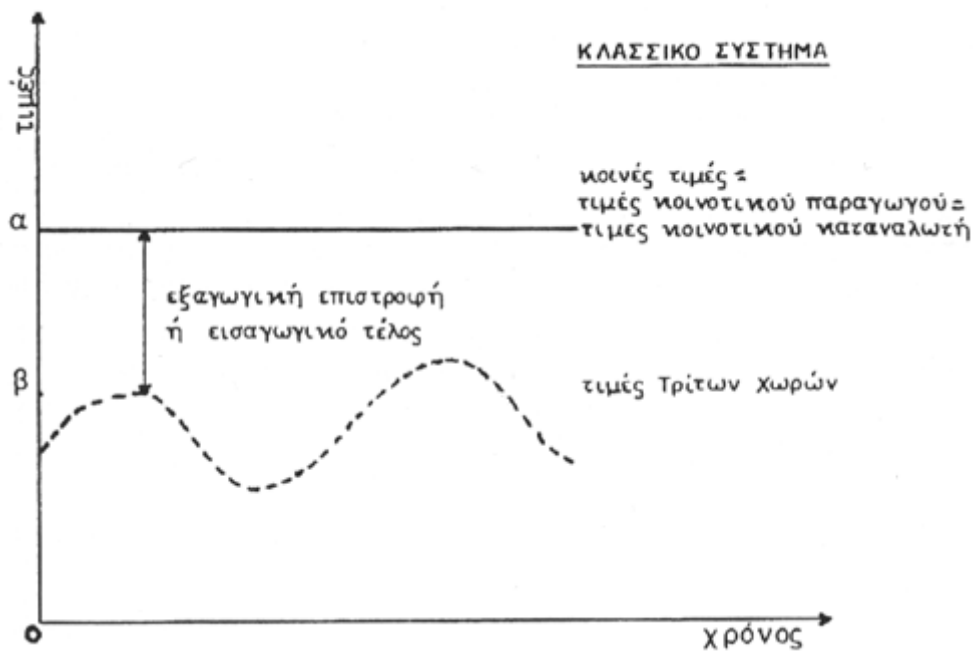
(Μπουρδάρας 1999, σ.6)

Παρακάτω θα δώσουμε με περισσότερη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο υλοποιούνται οι δύο Πυλώνες της ΚΑΠ (Ενισχύσεις στον παραγωγό και Αγροτική ανάπτυξη).

Ο Πυλώνας I – Ενισχύσεις στον παραγωγό

Τα βασικά μέτρα πολιτικής μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Διάγραμμα 1-6, Κλασσικό Σύστημα Προστασίας

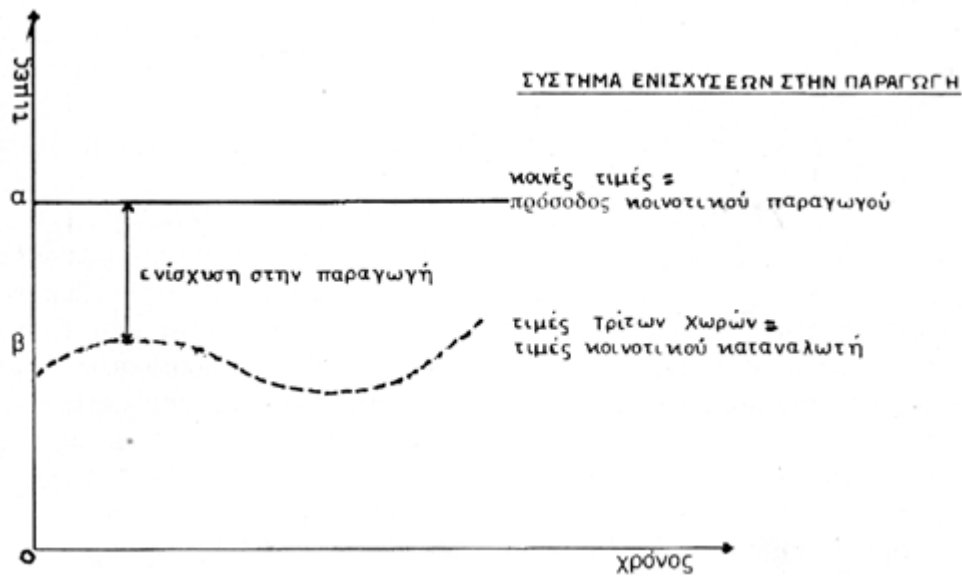

Πηγή: (Μπουρδάρας 1999)

Το κλασσικό σύστημα (σύστημα εισαγωγικών δασμών και εξαγωγικών επιδοτήσεων): Όπως απεικονίζεται και στο σχήμα παραπάνω, η διαφορά μεταξύ των υψηλών κοινοτικών τιμών παραγωγού και των χαμηλών διεθνών τιμών, καλύπτεται από μια εξαγωγική επιδότηση εάν πρόκειται για εξαγωγή, ή ένα εισαγωγικό τέλος στην περίπτωση των εισαγωγών. Ο ευρωπαίος καταναλωτής φέρει το βάρος των υψηλών κοινοτικών τιμών.

Το σύστημα αυτό επιλέγεται σε προϊόντα με υψηλό βαθμό αυτόαρκειας (γάλα, ζάχαρη).

Διάγραμμα 1-7, Σύστημα Ενισχύσεων στην Παραγωγή (ελλειμματικές πληρωμές)

Πηγή: (Μπουρδάρας 1999)

Σύστημα ενισχύσεων στην παραγωγή (Ελλειμματικές πληρωμές): Όπως απεικονίζεται και στο σχήμα παραπάνω, ο κοινοτικός παραγωγός εισπράττει τις χαμηλές τιμές της διεθνούς αγοράς ακόμη και όταν πουλάει στην εσωτερική αγορά, ο κοινοτικός όμως προϋπολογισμός επεμβαίνει σε όλο το εύρος της παραγωγής και επιδοτεί τον αγρότη με ένα ποσό ανά κιλό προϊόντος ή ανά ζώο ή ανά στρέμμα, ώστε η ακαθάριστη πρόσδοδος να ανέβει στο επιθυμητό επίπεδο που ορίζει η κοινοτική νομοθεσία.

Ένα τέτοιο σύστημα συνεπάγεται μεγάλες δαπάνες στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό και στο παρελθόν έχει δημιουργήσει προβλήματα και προστριβές. Γι' αυτό συμπληρώνεται από το μέτρο των ποσοστώσεων στην παραγωγή, κατά το οποίο μέγιστες εγγυημένες ποσότητες διανέμονται μεταξύ των κρατών μελών. Οι μέγιστες εγγυημένες ποσότητες είναι ο περιορισμός του μέτρου των ελλειμματικών πληρωμών μέχρι συγκεκριμένης ποσότητας προϊόντος ή έκτασης καλλιεργούμενης γης.

Στα βασικότερα προϊόντα (π.χ. σιτηρά, βόειο κρέας, αγελαδιό γάλα) εφαρμόζεται ένα μικτό σύστημα των δύο παραπάνω συστημάτων.

Ενιαία Αποδεσμευμένη Ενίσχυση

Η τελευταία μεταρρύθμιση της ΚΑΠ, η οποία θα αρχίσει να εφαρμόζεται στην χώρα μας από το 2006, ενοποιεί τις περισσότερες ενισχύσεις του παρελθόντος σε μία,

την ενιαία αποδεδειγμένη ενίσχυση. Σε γενικές γραμμές θα συνδέεται με το ύψος των ενισχύσεων που είχαν εισπραχθεί κατά την τριετία 2000 – 2002.

Προϋπόθεση για την είσπραξη της ενίσχυσης αυτής θα είναι ο σεβασμός των κοινοτικών οδηγιών σχετικά με την δημόσια υγεία, την υγεία των φυτών και των ζώων και την προστασία του περιβάλλοντος (Πολλαπλή συμμόρφωση).

Οι ενισχύσεις θα μειωθούν κατά 3% το 2005, 4% το 2006, 5% από το 2007 και μετέπειτα για αυτούς που θα λαμβάνουν ενισχύσεις μεγαλύτερες των 5000 ευρώ. Τα χρήματα που θα προκύψουν από τις μειώσεις θα μεταφέρονται στον Πυλώνα II, δηλαδή στην αγροτική ανάπτυξη (Council Regulation (EC) No 1698/2005 2005).

Ο Πυλώνας II –Αγροτική Ανάπτυξη

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτό τον Πυλώνα, συνοπτικά, είναι:

- Μέτρα που αφορούν τις λιγότερες ανεπτυγμένες περιοχές, τα οποία συμπληρώθηκαν με τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα και τα σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης
- Μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, όπως κίνητρα για επενδύσεις
- Κίνητρα για την βελτίωση της υποδομής στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων
- Μέτρα αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών
- Ρυθμίσεις για την προώθηση των Ομάδων Παραγωγών
- Εκτατικοποίηση της παραγωγής, πρόωρη συνταξιοδότηση, νέοι αγρότες, εισοδηματικές ενισχύσεις και άλλα κοινωνικοδιαρθρωτικά μέτρα
- Δράσεις σχετικά με το περιβάλλον

(Council Regulation (EC) No 1698/2005)

Η ΚΑΠ για τα βασικά γεωργικά προϊόντα και την Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης

Αμέσως τώρα θα δώσουμε μία πολύ συνοπτική περίληψη των βασικών μηχανισμών προστασίας και στήριξης της ΚΑΠ για τα βασικά γεωργικά προϊόντα και για την Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης

Σιτηρά –Ελαιούχοι Σπόροι

Πριν από το 1992 είχαμε κλασσικό καθεστώς προστασίας και παρέμβαση (δημόσια αποθεματοποίηση). Μετά την μεταρρύθμιση McSharry μειώθηκε κατά πολύ η τιμή παρέμβασης, συνεπώς και η προστασία στα σύνορα. Σαν αντιστάθμιση για την μείωση των τιμών παραγωγού, εισήχθησαν οι στρεμματικές ενισχύσεις, με κάποια αναγωγή από τον όγκο (παλιό σύστημα) στις εκτάσεις (νέο σύστημα) με βάση τις στρεμματικές ενισχύσεις. Υπάρχουν επίσης μέγιστες εγγυημένες εκτάσεις και συνυπευθυνότητα. Με την μεταρρύθμιση συμπεριλήφθηκαν στην ΚΟΑ αυτή τα ελαιούχα (ηλιάνθος, σόγια) και τα πρωτεϊνούχα (πίσσα, κουκιά, φούλια κλπ).

Ρύζι

Στο ρύζι είχαμε κλασσικό σύστημα με υψηλή τιμή παρέμβασης και εισαγωγικά τέλη και εξαγωγικές επιδοτήσεις. Η μεταρρύθμιση του 1992 άρχισε να ισχύει εδώ από το 1997, οπότε και μειώθηκε η τιμή παρέμβασης και εισήχθη μια στρεμματική ενίσχυση

Ζάχαρη –Τεύτλα

Το προϊόν αυτό παρέμενε μέχρι και το 2005 στο κλασσικό σύστημα στήριξης με ένα ποσοτικό όριο στον όγκο παραγωγής (δικαιώματα παραγωγής ζάχαρης κατά βιομηχανία) το οποίο επηρεάζει και τους τευτλοπαραγωγούς. Ο λόγος για την καθυστερημένη αυτή αλλαγή είναι η δύναμη του λόμπι των ευρωπαϊών βιομηχανών.

Βαμβάκι

Υπάρχει σύστημα ελλειμματικών πληρωμών, χωρίς δημόσια αποθεματοποίηση και χωρίς εξαγωγικές επιδοτήσεις. Η ενίσχυση δίνεται στον μεταποιητή ο οποίος είναι υποχρεωμένος να σεβαστεί μία ελάχιστη τιμή στον παραγωγό. Υπάρχουν μέγιστες εγγυημένες ποσότητες για κάθε κράτος μέλος και συνυπευθυνότητα, η οποία στην πάροδο του χρόνου γινόταν όλο και πιο αυστηρή. Βέβαια οι μέγιστες εγγυημένες ποσότητες έχουν επίσης αυξηθεί.

Αποξηραμένες Ζωοτροφές

Με την μεταρρύθμιση έχουμε ενίσχυση που δίνεται στον αποξηραντή, χωρίς καμία υποχρέωση του πρώτου στον παραγωγό του «νωπού» προϊόντος, με μέγιστη εγγυημένη ποσότητα κατά κράτος – μέλος.

Νωπά - Μεταποιημένα Οπωροκηπευτικά

Μέχρι το 1996, υπήρχε για τα νωπά το μέτρο της απόσυρσης (το αντίστοιχο της αποθεματοποίησης) με δυνατότητα ή καταστροφής ή δωρεάν διάθεσης, χωρίς όμως ποιοτικά κριτήρια. Μετά το 1996 υπάρχουν όρια στην ποσότητα που μπορεί να αποσυρθεί από κάθε ομάδα παραγωγών. Υπάρχουν εξαγωγικές επιδοτήσεις και ένας μηχανισμός επιβολής εισαγωγικών τελών.

Για τα μεταποιημένα είχαμε ενίσχυση στον μεταποιητή και ελάχιστη τιμή στον παραγωγό. Από το 1996 η ενίσχυση δίνεται κατευθείαν στις ομάδες παραγωγών. Κατ' εξαίρεση στις σταφίδες από το 1990 -1993 όπου η ενίσχυση στον μεταποιητή μετατρέπεται σε στρεμματική ενίσχυση.

Ελαιοκομικά προϊόντα

Είχαμε ένα μεικτό σύστημα προστασίας με προστασία στα σύνορα και ενίσχυση στην παραγωγή (κλασσικό σύστημα με ελλειμματικές πληρωμές). Την δεκαετία του 1990 είχαμε και μια μικρή ενίσχυση στην κατανάλωση την οποία την εισέπραττε ο μεταποιητής. Με την μεταρρύθμιση (ίσχυσε από το 1995) καταργήθηκε η παρέμβαση (δημόσια αποθεματοποίηση) και αντίστοιχα αυξήθηκε η ενίσχυση στην παραγωγή. Η εγγυημένη ποσότητα που υπήρχε σε επίπεδο Ε.Ε. διανεμήθηκε σε εγγυημένες ποσότητες στα κράτη μέλη το 1997.

Αμπελοοινικός Τομέας

Υπάρχει στοιχειώδης εξωτερική προστασία καθώς πρόκειται για ιδιαίτερα διαφοροποιημένο προϊόν. Επιπρόσθετα οι διμερείς συμφωνίες με τρίτα κράτη μέλη καθιστούν αυτή την εξωτερική προστασία μηδαμινή. Η όλη προσπάθεια έγκειται στην ποιοτική διαφοροποίηση των Ευρωπαϊκών κρασιών.

Καπνός

Ήταν καθεστώς ελλειμματικών πληρωμών με δημόσια αποθεματοποίηση. Με την μεταρρύθμιση καταργείται η δημόσια αποθεματοποίηση και οι εξαγωγικές επιδοτήσεις και παραμένει μόνο η πριμοδότηση στην παραγωγή.

Αγελαδινό Γάλα

Κλασσικό σύστημα εξωτερικής προστασίας με κάποια μέτρα παρέμβασης πέρα από την δημόσια αποθεματοποίηση (μέτρα για βούτυρο, σκόνη γάλακτος,

κατανάλωση, δωρεάν διανομή σε σχολεία). Υπάρχουν ποσοστώσεις και δικαιώματα στην παραγωγή. Δεν υπάρχει καμία αλλαγή από την μεταρρύθμιση του 1992.

Βόειο Κρέας

Από προϊόν κλασσικής στήριξης, με την μεταρρύθμιση, έχουμε μείωση των τιμών και εισαγωγή μιας σειράς από ενισχύσεις, όπως πριμ σφαγής, εκτατικοποίησης, ενισχύσεις στα μοσχάρια και τις αγελάδες. Υπάρχουν ποσοστώσεις ακόμα.

Αιγοπρόβειο Κρέας

Από σύστημα ελλειμματικών προϊόν ανά προβατίνα με ατομικά δικαιώματα, με την μεταρρύθμιση μετατρέπεται σε σταθερό πριμ ανά αριθμό ζώων.

Αυγά –Πουλερικά

Ακολουθεί λίγο πολύ την λειτουργία της αγοράς των σιτηρών.

Αγροτική Ανάπτυξη

Στα πλαίσια της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, όπως αυτή προσδιορίζεται από το Πρόγραμμα Δράσης 2000 και το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000 – 2006, εφαρμόζονται στην Ελλάδα τα εξής προγράμματα

- Ένα εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα που επεκτείνεται σε όλη την επικράτεια και συγχρηματοδοτείται από το σκέλος Προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.
- Ένα πρόγραμμα, επίσης εθνικής εμβέλειας, που απορρέει από το Έγγραφο Προγραμματισμού της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2000 και συγχρηματοδοτείται από το σκέλος Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων. Περιλαμβάνει τα «συννοδευτικά μέτρα» της πρόωρης συνταξιοδότησης, των εξισωτικών αποζημιώσεων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, αγροπεριβαλλοντικά μέτρα και το μέτρο της δάσωσης.
- Δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, που μερικώς συγχρηματοδοτούνται από το σκέλος Προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων αλλά αντλούν και από άλλα διαθροωτικά ταμεία

- Την Κοινοτική Πρωτοβουλία Leader+ που καλύπτει όλη την χώρα
(Κ. Παπαγεωργίου Δ. Δαμιανός Π. Σπαθής 2002, κ.9)

.

1.2.3 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Εισαγωγικά

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης - ΟΟΣΑ (Organization for Economic Co-operation and Development - OECD) προέρχεται από την μετεξέλιξη –το 1960- του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία (Organisation for European Economic Co-operation – OEEC), ο οποίος ιδρύθηκε το 1948 για να βοηθήσει στην υλοποίηση του Σχεδίου Μάρσαλ για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης από την καταστροφή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Οργανισμού:

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης είναι ένας διεθνής οργανισμός από εκείνες τις ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες δέχονται τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς.

[...]

Ο Οργανισμός προσφέρει ένα περιβάλλον στο οποίο οι κυβερνήσεις μπορούν να συγκρίνουν τα αποτελέσματα των πολιτικών τους (policy experiences), να αναζητήσουν απαντήσεις σε κοινά προβλήματα, να αναγνωρίσουν καλές πρακτικές και να συντονίσουν εγχώριες και διεθνείς πολιτικές. Είναι ένα φόρουμ στο οποίο μια ομότιμη πίεση (peer pressure) μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό κίνητρο για να βελτιωθούν οι πολιτικές και να εφαρμοστούν «σκιώδεις νόμοι» (soft law) –οι οποίοι συνίστανται σε μη δεσμευτικά όργανα, όπως οι εταιρικές Αρχές Διακυβέρνησης- και το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί και να οδηγήσει σε επίσημες συμφωνίες ή συνθήκες (OECD 2006).

Η παραπάνω αναφορά για «οικονομία της ελεύθερης αγοράς» μάλλον θα πρέπει να παραπέμπει στην προσπάθεια για την ανάδειξη των διαφορών (οικονομικών και πολιτικών) του τότε Δυτικού μπλοκ από το αντίστοιχο Ανατολικό και όχι σε έναν νέο-φιλελεύθερο προσανατολισμό. Άλλωστε παρακάτω είναι φανερό ότι ο Οργανισμός στοχεύει στην βελτίωση κυβερνητικών πολιτικών.

Οι χώρες οι οποίες συμμετέχουν από ιδρύσεως του οργανισμού είναι οι: Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Καναδάς, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ιαπωνία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία (1970), Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες. Την δεκαετία το 1990 έγιναν μέλη του οργανισμού και οι Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία και Κορέα.

Το κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών του οργανισμού είναι η Γενική Γραμματεία του, η οποία εδρεύει στο Παρίσι.

Η Γραμματεία συλλέγει δεδομένα, παρακολουθεί τάσεις, αναλύει και κάνει προγνωστικά για τις εξελίξεις στον τομέα της οικονομίας. Επίσης παρακολουθεί τις κοινωνικές αλλαγές ή τις εξελίξεις στους τομείς του εμπορίου, του περιβάλλοντος, της γεωργίας, της τεχνολογίας, της φορολογίας και άλλων (OECD 2006).

Κάθε χρόνο από το 1987 δημοσιεύονται υπολογισμοί για το ύψος της στήριξης που προσφέρονται από τις γεωργικές πολιτικές προς τον τομέα της Γεωργίας.

Η νέα μεθοδολογία του ΟΟΣΑ (από το 1999) ταξινομεί τις συνολικές μεταβιβάσεις (transfers) που σχετίζονται με τις αγροτικές πολιτικές (Total Support Estimate) σε τρεις βασικές κατηγορίες: Μεταβιβάσεις προς τους παραγωγούς (Producer Support Estimate, PSE), μεταβιβάσεις προς τους καταναλωτές (Consumer Support Estimate, CSE), μεταβιβάσεις γενικών υπηρεσιών προς την γεωργία (General Services Support Estimate, GSSE).

Οι παραπάνω έννοιες αντικατέστησαν αυτές που πριν από το 1999 ήταν γνωστές ως Ισοδύναμο Στήριξης Παραγωγού και Καταναλωτή (Producer Subsidy Equivalent, Consumer Subsidy Equivalent). Η αντικατάσταση έγινε καθώς οι τελευταίες είχαν πολύ στενότερη σημασιολογία από αυτή που αντιπροσώπευαν για τον ΟΟΣΑ (το σύνολο της στήριξης και της προστασίας προς παραγωγούς ή καταναλωτές και όχι μόνο τις επιδοτήσεις) (OECD 2004).

Για κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες μεταβιβάσεων, υπάρχει επιπλέον ταξινόμηση σε επιμέρους κατηγορίες. Για αυτές τις επιμέρους κατηγορίες, δίνεται ένας αναλυτικός οδηγός, εν είδει ερωτηματολογίου, για το πού πρέπει να καταταχθεί κάθε δαπάνη που σχετίζεται με την στήριξη και προστασία του γεωργικού τομέα.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι βασικές κατηγορίες μεταβιβάσεων.

Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης του Παραγωγού (ΕΣΠ, Producer Support Estimate, PSE)

Ο «εκτιμητής της στήριξης των παραγωγών» (PSE) ορίζεται σαν ένας δείκτης (indicator) της ετήσιας χρηματικής αξίας των ακαθάριστων (gross) μεταβιβάσεων από τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους προς τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, σε τιμές παραγωγού (at farm gate level), οι οποίες (μεταβιβάσεις) προκύπτουν από μέτρα πολιτικής στήριξης του γεωργικού τομέα, ανεξάρτητα από την

φύση, τον σκοπό και την επίπτωση αυτών των μέτρων στην γεωργική παραγωγή ή το εισόδημα.

Ουσιαστικά η μέτρηση που γίνεται συνίσταται στην μέτρηση της στήριξης που προκύπτει από τις γεωργικές πολιτικές σε σχέση με την απουσία αυτών. Είναι ένας «ακαθάριστος» δείκτης στήριξης καθώς δεν αφαιρούνται τα επιπλέον κόστη στα οποία μπορεί να υποχρεωθούν οι παραγωγοί για να λάβουν την στήριξη. Επίσης είναι ένας «ονομαστικός» (nominal) δείκτης, με την έννοια ότι τα επιπλέον κόστη τα οποία σχετίζονται με τους εισαγωγικούς δασμούς σε γεωργικές εισροές (π.χ. σπόροι, ζωοτροφές) άλλων γεωργικών προϊόντων δεν αφαιρούνται.

Περιλαμβάνει άμεσες (explicit) και έμμεσες (implicit) πληρωμές, όπως διαφορές εγχώριων και διεθνών τιμών, φορολογικές απαλλαγές και δημοσιονομικές (budgetary) πληρωμές, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αμείβουν αγαθά και υπηρεσίες που δεν εμπορεύονται (Portugal 2002).

Τα επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνει ο δείκτης αυτός, μία μικρή επεξήγηση (όπου χρειάζεται) και παραδείγματα μέτρων της ΚΑΠ και της Ε.Ε. που εντάσσονται σε αυτά δίνεται παρακάτω:

A. Δείκτης Στήριξης της Αγοράς (Market Price Support, MPS):

Δίνει την ακαθάριστη ετήσια χρηματική αξία των μεταβιβάσεων από τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους προς τους παραγωγούς, οι οποίες προκύπτουν από την διαφορά εγχώριων (σε βασικές τιμές παραγωγού – at farmgate level) – διεθνών τιμών.

Αυτή η έννοια της «στήριξης Αγοράς» είναι αρκετά προβληματική. Στο τέλος της ενότητας αυτής κάνουμε αναφορά σε αυτό.

B. Πληρωμές που στηρίζονται στην παραγωγή (Payments based on output):

Δίνει την ακαθάριστη ετήσια χρηματική αξία των μεταβιβάσεων από τους φορολογούμενους προς τους παραγωγούς, οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής που στηρίζονται στο ύψος της παραγωγής ενός προϊόντος.

Παραδείγματα τέτοιων μέτρων

(B.1, based on unlimited output): Market bonus for oilseeds, Aid to small cereal producers, Production aid for indica rice, Other interventions (rice), Non-marketing and conversion dairy premiums, Production aid for fibre flax, Production aid for hemp, Production aid for silkworms, Premiums for tobacco, Conversion premium (tobacco),

Payments per tonne for on farm stockholding of local cheese, Payments per tonne for on farm stockholding of honey, Production aid for milk, Agri-monetary aid (45%) κ.α. (B.2, Based on limited output): Production aid for colza and rapeseed, Production aid for sunflower seed, Purchase of milk quotas (distribution of quotas), Payments to production of olive oil, Premiums for tobacco κ.α.

Παρατηρούμε ότι κάποια μέτρα (π.χ. *Premiums for tobacco*) εντάσσονται και στις δύο υποκατηγορίες και αυτό προφανώς συμβαίνει καθώς διαχρονικά τα μέτρα αλλάζουν μορφή

C. Πληρωμές που στηρίζονται στην καλλιεργούμενη γη / εκτρεφόμενα ζώα (Payments based on area planted/animal numbers):

Παραδείγματα τέτοιων μέτρων :

(Based on unlimited area or animal numbers , C.1) Production aid for durum wheat, Payments for wine in the smaller Aegean islands, Environment (Guarantee)
(Based on limited area or animal numbers, C.2) Per hectare aid for maize (less silage), Aid to durum wheat, Set aside related to per hectare aid, Vineyard restructuring

Προφανώς η παρατήρηση περί μέτρων που εντάσσονται στην ίδια υποκατηγορία ισχύει και εδώ

D. Πληρωμές που στηρίζονται σε «ιστορικά δικαιώματα» (historical entitlements) (Payments based on historical entitlements)

E. Πληρωμές που στηρίζονται στην χρήση εισροών (Payments based on input use)

Παραδείγματα τέτοιων μέτρων :

(Based on use of variable inputs, E.1) Silage, Young farmers (Guarantee), Agri-monetary (Labour insurance, 35%)
(Based on use of on-farm services, E.2) Per hectare payment against phyloxera, Phytosanitary interventions, (Guidance) Vulgarisation (Greece)
(Based on use of fixed inputs) Vineyard restructuring, POSEIMA, POSEICAN, Aegean Islands

F. Πληρωμές που στηρίζονται σε περιορισμούς εισροών (Payments based on input constraints)

Δίνει την ακαθάριστη ετήσια χρηματική αξία των μεταβιβάσεων από τους φορολογούμενους προς τους παραγωγούς, οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής

που αποσκοπούν στην χρήση συγκεκριμένης ποσότητας εισροών περιορίζοντας την επιλογή καλλιεργητικών τεχνικών

Παραδείγματα τέτοιων μέτρων :

(Based on constraints on variable inputs) Environment (Guarantee)

(Based on constraints on fixed inputs) Temporary set-aside, Programme for obligatory slaughter, Diversification (afforestation)

G. Πληρωμές που στηρίζονται στο συνολικό γεωργικό εισόδημα (Payments based on overall farming income)

Δίνει την ακαθάριστη ετήσια χρηματική αξία των μεταβιβάσεων από τους φορολογούμενους προς τους παραγωγούς, οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής που αποσκοπούν στην στήριξη του συνολικού γεωργικού εισοδήματος (ή της ακαθάριστης προσόδου) (based on overall farming income or revenue) χωρίς περιορισμούς για την παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων ή για την χρήση συγκεκριμένων εισροών

Για παράδειγμα μία πολιτική «ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος» θα μπορούσε να ενταχθεί εδώ

H. Πληρωμές που δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω κατηγορίες (Miscellaneous payments)

Παρακάτω δίνεται ακόμα πιο περιληπτικά και ομαδοποιημένα η διάρθρωση του δείκτη PSE

Πίνακας 1-2, Η διάρθρωση του δείκτη "Εκτιμητής Στήριξης της Αγοράς" του ΟΟΣΑ για τα γεωργικά προϊόντα

<i>A. Market Price Support</i> 1. Based on unlimited output 2. Based on limited output 3. Price levies 4. Excess feed cost <i>B. Payments based on output</i> 1. Based on unlimited output 2. Based on limited output	<i>E. Payments based on input use</i> 1. Based on use of variable inputs 2. Based on use of on-farm services 3. Based on use of fixed inputs <i>F. Payments based on input constraints</i> 1. Based on constraints on
--	--

<p><i>C. Payments based on area planted/animal numbers</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Based on unlimited area or animal numbers 2. Based on limited area or animal numbers <p><i>D. Payments based on historical entitlements</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Based on historical plantings/animal numbers or production 2. Based on historical support programmes 	<p>variable inputs</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Based on constraints on fixed inputs 3. Based on constraints on a set of inputs <p><i>G. Payments based on overall farming income</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Based on farm income level 2. Based on established minimum income <p><i>H. Miscellaneous payments</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. National payments 2. Sub-national payments
---	---

Πηγή: (OECD 2004)

Ακόμα στο παράρτημα παρατίθεται η διάρθρωση της στήριξης με βάση την παραπάνω ταξινόμηση για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκεί φαίνεται πως το πρώτο κομμάτι (η Στήριξη Αγοράς) περιλαμβάνει τουλάχιστον το μισό ποσοστό της συνολικής ενίσχυσης (ξεκινάει από 80% στο σύνολο το 1986 και καταλήγει στο 50% το 2004)

Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης σχετικές με γενικές υπηρεσίες (General Services Support Estimate, GSSE)

Ο «εκτιμητής» της στήριξης των γενικών υπηρεσιών προς τον Γεωργικό Τομέα, ορίζεται σαν ο δείκτης της ετήσιας χρηματικής αξίας των ακαθάριστων (gross) μεταβιβάσεων προς γενικές υπηρεσίες που προσφέρονται συνολικά στην Γεωργία και οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής που υποστηρίζουν την Γεωργία, ανεξάρτητα από την φύση, τον σκοπό και την επίπτωση αυτών των μέτρων στην παραγωγή, το εισόδημα ή την κατανάλωση των γεωργικών προϊόντων.

Αυτές τις πληρωμές θα πρέπει να προσφέρονται συνολικά στον γεωργικό τομέα και όχι στους γεωργούς ξεχωριστά. Περιλαμβάνουν πληρωμές για συλλογική αγρό-περιβαλλοντική δράση (collective agri-environmental action) και μεταβιβάσεις από τους φορολογούμενους για :

- Την βελτίωση της αγροτικής παραγωγής (I. Research and development)
- Γεωργική εκπαίδευση (J. Agricultural Schools)
- Έλεγχο ποιότητας και ασφάλειας των τροφίμων, των εισροών και του περιβάλλοντος (K. Inspection services)
- Βελτίωση των «εκτός εκμετάλλευσης» (off farm) υποδομών, συμπεριλαμβανομένου και των υποδομών των τομέων που σχετίζονται με την γεωργία (downstream, upstream industry) (L. Infrastructures)
- Βοήθεια στην εμπορία και προώθηση γεωργικών προϊόντων (M. Marketing and promotion)
- Αποπληρωμή του κόστους της απόσβεσης ή απόρριψης των δημόσιων αποθεμάτων γεωργικών προϊόντων (N. Public stockholding)
- Διάφορες άλλες γενικές υπηρεσίες που δεν εντάσσονται στις παραπάνω κατηγορίες (O. Miscellaneous)

Κατά τον ΟΟΣΑ, αυτή η κατηγορία μεταβιβάσεων -σε αντίθεση με το PSE και το CSE- δεν επηρεάζει τα έσοδα των αγροτικών νοικοκυριών ή το ποσό που ξοδεύεται για κατανάλωση, παρ' όλο που δύναται να επηρεάσει την παραγωγή ή την κατανάλωση αγροτικών προϊόντων.

Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης του Καταναλωτή (Consumer Support Estimate, CSE)

Ο «εκτιμητής της στήριξης των καταναλωτών», ορίζεται σαν ο δείκτης της ετήσιας χρηματικής αξίας των ακαθάριστων (gross) μεταβιβάσεων των καταναλωτών από ή προς τον Γεωργικό Τομέα, οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής που υποστηρίζουν την Γεωργία, ανεξάρτητα από την φύση, τον σκοπό και την επίπτωση αυτών των μέτρων στην κατανάλωση γεωργικών προϊόντων

Για τον υπολογισμό αυτού του δείκτη, η μέτρηση των τιμών των γεωργικών προϊόντων γίνεται σε τιμές παραγωγού (at farmgate).

Ο δείκτης αυτός αποτελείται από:

- Στήριξη από την διαστρέβλωση των τιμών της αγοράς σε εγχώρια παραγόμενα προϊόντα (P. Transfers to producers from consumers)

- Δημοσιονομικές μεταβιβάσεις στον προϋπολογισμό ή/ και μεταβιβάσεις προς τους εισαγωγείς για τα εισαγόμενα προϊόντα (Q. Other transfers from consumers)
- Μείον όποιες πληρωμές προς τους καταναλωτές για την αντιστάθμιση των απωλειών από την στήριξη των γεωργικών προϊόντων στην αγορά (R. Transfers to consumers from taxpayers)
- Το επιπλέον κόστος παραγωγής για την αγορά εισροών από τους παραγωγούς, για αυτές τις εισροές οι οποίες υπόκεινται σε προστασία από τον διεθνή ανταγωνισμό (S. Excess Feed Cost)

Ο δείκτης CSE συμμετέχει στον τελικό δείκτη TSE (Total Support Estimate) μόνο κατά το μέρος R.

Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Συνολικός Εκτιμητής Στήριξης (Total Support Estimate, TSE)

Ο «εκτιμητής της συνολικής στήριξης», ορίζεται σαν ο δείκτης της ετήσιας χρηματικής αξίας των ακαθάριστων (gross) μεταβιβάσεων των καταναλωτών και των φορολογουμένων από ή προς τον Γεωργικό Τομέα, οι οποίες προκύπτουν από μέτρα πολιτικής που υποστηρίζουν την Γεωργία, εξαιρουμένων των όποιων εισπράξεων του προϋπολογισμού από αυτά τα μέτρα (π.χ. δασμοί), ανεξάρτητα από την φύση, τον σκοπό και την επίπτωση αυτών των μέτρων στην κατανάλωση ή την παραγωγή των γεωργικών προϊόντων.

Πρόκειται για το άθροισμα του PSE και του GSSE και το κομμάτι (R.) Από το CSE.

Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – «Στήριξη της Αγοράς» - Μεταβίβαση από τον Καταναλωτή στον Παραγωγό ;

Το μεγαλύτερο μέρος (70% για το 1999 – 2002) του PSE αποτελείται από το «άυλο» στοιχείο την Στήριξη της Αγοράς (MPS) και λιγότερο από τις επιδοτήσεις (Wise 2004, σ.4). Επίσης για την Ε.Ε. το στοιχείο αυτό απεικονίζεται στο παράρτημα 4.0. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την προβληματικότητα της έννοιας «Στήριξης

της Αγοράς», το οποίο θα καταδείξουμε στη συνέχεια, καθιστά προβληματική και την συνολικότερη έννοια του PSE.

Ο δείκτης MPS στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι η διαφορά εγχώριων – διεθνών τιμών συνιστά μια μεταβίβαση από τον καταναλωτή στον παραγωγό γιατί ο καταναλωτής εν τη απουσία αυτής της διαφοράς θα μπορούσε να απολαύσει τις τιμές της διεθνούς αγοράς. Στον ισχυρισμό αυτό ενυπάρχει η υπόθεση ότι υπάρχει, πλήρως ανταγωνιστική αγορά, στην οποία ο παραγωγός είναι στο μέρος της προσφοράς και ο καταναλωτής στο μέρος της ζήτησης. Φυσικά κάτι τέτοιο δεν ισχύει για την συντριπτική πλειονότητα των αγορών γεωργικών προϊόντων με εξαίρεση –ίσως- τις αγορές νωπών αγροτικών προϊόντων.

Πέραν του γεγονότος ότι από τον παραγωγό μέχρι τον καταναλωτή μεσολαβούν αρκετοί ενδιάμεσοι που προωθούν τα αγροτικά προϊόντα από τον πρώτο στον τελευταίο (μεταφορείς, γεωργική μεταποίηση, αλυσίδες λιανικής), το καθεστώς αυτών των ενδιάμεσων είναι ισχυρά ολιγοπωλιακό. Παραθέτουμε παρακάτω στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν το παραπάνω επιχείρημα για τις αγορές Ε.Ε. και Αμερικής.

Πίνακας 1-3, Συγκέντρωση στον Ευρωπαϊκό Τομέα μεταποίησης τροφίμων στα μέσα της δεκαετίας του 1990 (μέσος βαθμός συγκέντρωσης των τριών μεγαλύτερων βιομηχανιών τροφίμων - C3)

<u>Χώρα</u>	<u>Μέσος Όρος C3 (%)</u>
Ιρλανδία	89
Νορβηγία	79
Φινλανδία	79
Σουηδία	69
Δανία	69
Ιταλία	67
Γαλλία	63
Ισπανία	61
ΗνωμένοΒαίλειο	56
Γερμανία	55

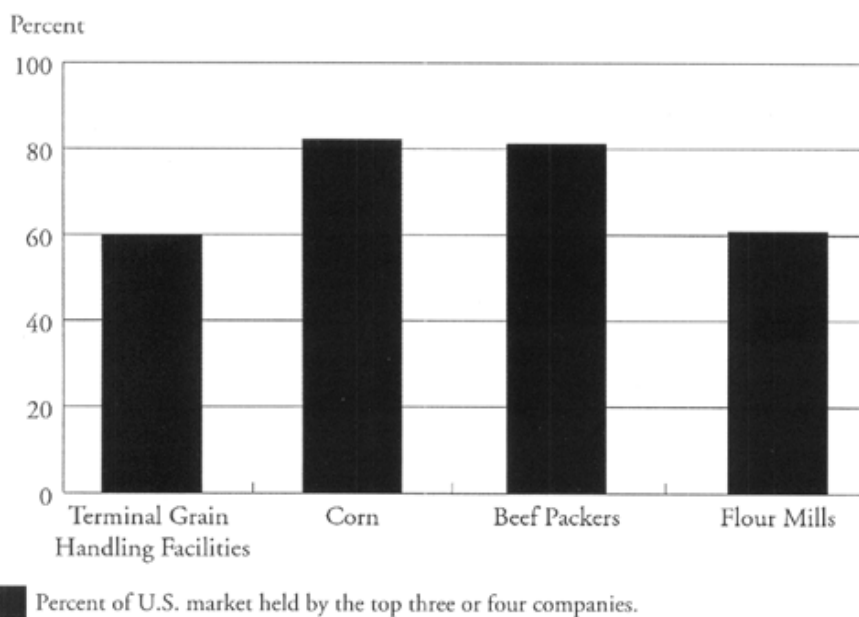
Πηγή: (McCorriston 2002, σ.352)

Πίνακας 1-4, Συγκέντρωση στις Ευρωπαϊκές αλυσίδες λιανικής στα μέσα της δεκαετίας του 1990 (Οι πέντε μεγαλύτερες αλυσίδες λιανικής - CR5)

Χώρα	CR5(%)
Αυστρία	79
Βέλγιο – Λουξεμβούργο	57
Δανία	78
Φινλανδία	96
Γαλλία	67
Γερμανία	75
Ελλάδα	59
Ιρλανδία	50
Ιταλία	30
Ολλανδία	79
Πορτογαλία	52
Ισπανία	38
Σουηδία	87
Ηνωμένο Βασίλειο	67

Πηγή : (McCorriston 2002, σ.353)

Διάγραμμα 1-8, Συγκέντρωση στις Αγορές Γεωργικών προϊόντων (agricultural markets) στην Αμερική

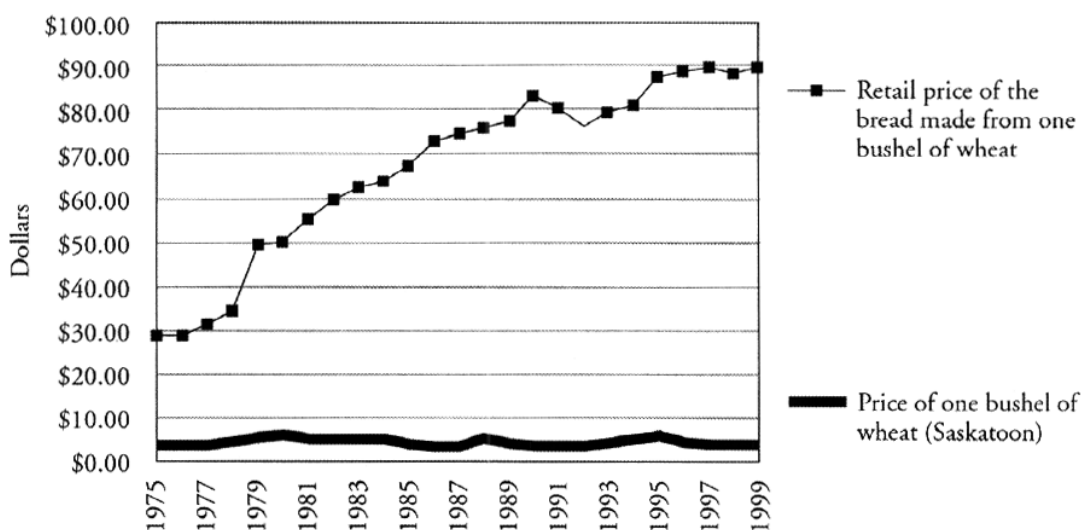

Πηγή: (Murphy 2002, σ.22)

Σημείωση: 60% των υποδομών για μεταφορά σιτηρών (*terminal grain handling*) ανήκει σε τέσσερις εταιρείες, το 82% της εξαγωγής αραβοσίτου είναι συγκεντρωμένο σε τρεις εταιρείες, το 81% της τυποποίησης βοδινού κρέατος (*beef packing*) είναι συγκεντρωμένο σε τέσσερις εταιρείες και το 61% της παραγωγής αλευριού (*flour milling*) ανήκει σε τέσσερις εταιρείες

Το γεγονός ότι μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών παρεμβάλλονται ισχυρά ολιγοπωλιακές δομές, σύμφωνα και με την ίδια θεωρία της ελεύθερης αγοράς, μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως την όποια μείωση των τιμών παραγωγού (απόρροια μιας πιθανής άρσης της εξωτερικής προστασίας) θα την καρπωθούν ουσιαστικά αυτές οι ενδιάμεσες δομές. Το παρακάτω σχήμα είναι μια ένδειξη του μόλις προαναφερθέντος επιχειρήματος.

Διάγραμμα 1-9, Τιμές Αλευριού και Ψωμιού στον Καναδά, 1975 - 99

Πηγή: (Murphy 2002, σ.26)

Η συγκεκριμένη διάρθρωση της αγοράς των γεωργικών προϊόντων μας δίνει την δυνατότητα να ισχυριστούμε πως εν τέλει η εξωτερική προστασία από τις διεθνείς τιμές, συνιστά περισσότερο μεταβίβαση εισοδήματος των ενδιάμεσων δομών - και λιγότερο των καταναλωτών- προς τους παραγωγούς

Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – «Στήριξη της Αγοράς» - Η έννοια της «τιμής προϊόντος» σταθερή βάση για εξαγωγή δεικτών;

Η έννοια της «Στήριξης της Αγοράς», βασισμένη στην διαφορά των εγχώριων τιμών από τις διεθνείς παρουσιάζει ένα επιπλέον πρόβλημα. Οι τιμές δύο ομοειδών

αλλά όχι ίδιων προϊόντων δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμες. Για παράδειγμα, στην περίπτωση του αιγοπρόβειου κρέατος, σαν «τιμή αναφοράς» λαμβάνεται η τιμή εισαγωγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση (c.i.f. UK) του κατεψυγμένου αιγοπρόβειου κρέατος Νέας Ζηλανδίας, προσαυξημένη κατά 30% για να αντισταθμίσει την διαφορά στο βάρος και την ποιότητα και αφαιρουμένου του κόστους σφαγής και κατάψυξης.

Για τον Έλληνα καταναλωτή και την περίπτωση της νωπής κατανάλωσης το κατεψυγμένο αιγοπρόβειο κρέας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ίδιο προϊόν με το φρέσκο ντόπιο αιγοπρόβειο κρέας, και άρα η διαφορά των τιμών των παραπάνω ομοειδών προϊόντων (δείκτης κατά τον ΟΟΣΑ της στήριξης αγοράς) δεν έχει κανένα φυσικό νόημα.. Νόημα έχει μόνο στην περίπτωση που το κρέας προορίζεται για μεταποίηση.

Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – Η έννοια της Διεθνούς τιμής

Πέρα από τα εν γένει προβλήματα της Προστασίας της Αγοράς, προβληματική φαίνεται και η έννοια της «Διεθνούς Τιμής» που χρησιμοποιείται σαν τιμή αναφοράς για τον υπολογισμό του MPS και ειδικά για τα γεωργικά προϊόντα.

Ο ΟΟΣΑ τείνει να επιλέγει την χαμηλότερη τιμή που επικρατεί ανάμεσα στις εξαγωγικές χώρες. Στην καλύτερη περίπτωση επιλέγει την τιμή από την χώρα με τις λιγότερες στρεβλώσεις (π.χ. χωρίς επιδοτήσεις), αλλά και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα. Η υποεκτίμηση της Διεθνούς Τιμής μπορεί να καταλήξει σε υπέρ-εκτίμηση της εξωτερικής προστασίας.

Το πρόβλημα της επιλογής της Διεθνούς Τιμής καταδεικνύεται στην περίπτωση του Γάλακτος. Για τον υπολογισμό αυτής, λαμβάνεται από τον ΟΟΣΑ η τιμή του προϊόντος της Νέας Ζηλανδίας με το σκεπτικό ότι από όλες τις γαλακτοπαραγωγές χώρες η Ν. Ζηλανδία έχει άρει τους περισσότερους παράγοντες στρέβλωσης της αγοράς και στήριξης τιμών. Ωστόσο σε αυτή την επιλογή, υπάρχουν κάποια προβλήματα: Το κόστος παραγωγής γάλακτος είναι ασυνήθιστα χαμηλό σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, κυρίως λόγω των παραγωγικών συνθηκών (εκτενείς βοσκότοποι). Επίσης και η Ν. Ζηλανδία καθορίζει διοικητικά (administers) τις τιμές εξαγωγής του γάλακτος να είναι κατώτερες των αντίστοιχων –επιδοτούμενων- Ευρωπαϊκών. Τέλος οι επιλεγμένες τιμές είναι ο μέσος όρος όλων των μηνών πλήν των δύο χειμερινών, στους οποίους όμως η εγχώρια τιμή της Ν. Ζηλανδίας είναι

σχεδόν διπλάσια από αυτή που λαμβάνεται ως διεθνής. Μετά από όλα αυτά τίθεται το ερώτημα κατά πόσο είναι αντικειμενική η συγκεκριμένη επιλογή της Διεθνούς Τιμής. (Wise 2004)

Άλλα προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ

Ένα ακόμα πρόβλημα με την μεθοδολογία αυτή είναι η χρήση των τιμών συναλλάγματος, τόσο για την μετατροπή των διεθνών τιμών σε εγχώριες τιμές όσο και της μετατροπής της εκτιμώμενης στήριξης του παραγωγού σε δολάρια για να διευκολυνθεί η σύγκριση μεταξύ των διαφορετικών χωρών. Από την στιγμή που η «Στήριξη Αγοράς» αντικατοπτρίζει το κόστος ευκαιρίας των καταναλωτών από την διαφορά εγχώριας – διεθνούς τιμής, θα ήταν πιο σωστό η στήριξη να εκφράζεται με όρους αγοραστικής δύναμης.

Τέλος ακόμη ένα σημείο που μπορεί να δημιουργήσει παρερμηνείες, είναι το γεγονός πως ο PSE εκφράζεται σαν ποσοστό. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε παρερμηνεία του δείκτη όταν το ύψος της παραγωγικότητας (και της παραγωγής) των δύο συγκρινόμενων χωρών διαφέρει κατά πολύ. Θα μπορούσε σε αντιστάθμισμα αυτής της αδυναμίας ο PSE να εκφράζεται ανά στρέμμα ή ανά ζώο.

1.2.4 Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Εισαγωγικά

Μετά το τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου, αποφασίστηκε, στα πλαίσια διεθνών συναντήσεων υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, η δημιουργία ενός Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου, στόχος του οποίου θα ήταν η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου. Για διάφορους λόγους το σχέδιο αυτό δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Αυτό όμως που έγινε ήταν η υπογραφή από μια ομάδα 23 χωρών μιας συμφωνίας, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT). Η Συμφωνία αυτή δεν ήταν τίποτα άλλο από μία σειρά κανόνων και ρυθμίσεων με στόχο τον περιορισμό των εμποδίων στο διεθνές εμπόριο και γενικότερα την αλλαγή ή την κατάργηση των πολιτικών που μειώνουν την ελευθερία της διεθνούς διακίνησης των προϊόντων. Η συμφωνία αυτή άρχισε να ισχύει από το 1948.

Μέχρι το 1995, χρονιά κατά την οποία η GATT αντικαταστάθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), γινόταν συνεχώς διαπραγματεύσεις για την επέκταση της συμφωνίας σε ολοένα και περισσότερους τομείς, ενώ παράλληλα τα μέλη της αυξήθηκαν σημαντικά. Σε έναν από αυτούς τους γύρους διαπραγματεύσεων (Γύρος Ουρουγουάης 1986 – 1993) η GATT αντικαταστάθηκε από τον ΠΟΕ, κάνοντας πράξη αυτό που δεν είχε γίνει δυνατό το 1947, την δημιουργία ενός διεθνούς οργανισμού για το εμπόριο (Υπ.Α.Α.Τ. 2004, σ.3).

Οι συμφωνίες στα πλαίσια του ΠΟΕ είναι πολύπλοκα νομικά κείμενα που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, από την γεωργία και την κλωστοϋφαντουργία μέχρι τις τηλεπικοινωνίες, τα βιομηχανικά πρότυπα και την ασφάλεια των προϊόντων. Ωστόσο οι θεμελιώδεις αρχές που βρίσκονται στην βάση όλων των παραπάνω συμφωνιών είναι κοινές. Παρακάτω τις παρουσιάζουμε περιληπτικά:

1. *Εμπόριο χωρίς διακρίσεις (Trade without discrimination)*: Μια χώρα δεν θα πρέπει να κάνει διακρίσεις ανάμεσα στους εμπορικούς της εταίρους, προσφέροντας σε συγκεκριμένους μεταχείριση τύπου «πιο ευνοούμενου έθνους» (most-favoured-nation). Επίσης δεν θα πρέπει να κάνει διακρίσεις στην εγχώρια αγορά, μεταξύ των εγχώριων και των άλλων προϊόντων (από την στιγμή που αυτά έχουν εισέλθει στην εγχώρια αγορά).

2. *Ελεύθερο εμπόριο σταδιακά μέσω διαπραγματεύσεων (Freer trade: gradually, through negotiations)*
3. *Βεβαιότητα μέσω δεσμεύσεων και διαφάνειας (Predictability: through binding and transparency):* Οι ξένες εταιρείες, επενδυτές και κυβερνήσεις θα πρέπει να είναι βέβαιοι ότι τα εμπόδια του διεθνούς εμπορίου δεν θα ανορθωθούν ξαφνικά.
4. *Προώθηση δίκαιου ανταγωνισμού (Promoting fair competition):* Αποθαρρύνονται «άδικες» πρακτικές, όπως οι εξαγωγικές επιδοτήσεις και η προώθηση εγχώριων προϊόντων στις διεθνείς αγορές με τιμές κάτω του κόστους.
5. *Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και των μεταρρυθμίσεων (Encouraging development and economic reform):* Δίνεται βάρος στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, δίνοντας τους περισσότερο χρόνο για προσαρμογή, μεγαλύτερη ελαστικότητα ως προς τις υποχρεώσεις τους και ειδικά δικαιώματα στις επιμέρους συμφωνίες.

(World Trade Organization 2005, σ.11)

Υπάρχουν κάποια σημεία κριτικής απέναντι στον ΠΟΕ και τις πρακτικές του, τις οποίες θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε στα επόμενα σημεία:

- Η ισότητα μεταξύ μεγάλων και μικρών χωρών, αν και διασφαλίζεται νομικά στην ιδρυτική διακήρυξη του ΠΟΕ, δεν σημαίνει ότι ισχύει στην πράξη. Σαν παράδειγμα προτάσσεται η περίπτωση της Συμφωνίας για την Γεωργία. Η Συμφωνία αυτή θα επέφερε σημαντικά οφέλη για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες με την μείωση της συμμετοχής των ΗΠΑ και της Ε.Ε. στην παγκόσμια παραγωγή και την άνοδο των τιμών των γεωργικών προϊόντων. Τίποτα από αυτά δεν έχει συμβεί. (Pollock 2003).
- Ενώ στις αρχές του «ελεύθερου εμπορίου» που διατύπωσαν οι D.Ricardo και A. Smith προϋποτίθεται ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίου και εργασίας, ο ΠΟΕ δεν φαίνεται να θέλει να εμπλακεί σε κάτι τέτοιο (Working Group on WTO/MAI 1999, σ.2).
- Προσάπτεται έλλειμμα δημοκρατικότητας, κυρίως υπό την έννοια ότι ο ΠΟΕ, εντασσόμενος στο σύστημα της παγκοσμιοποίησης φαίνεται να εξυπηρετεί περισσότερο τα απρόσωπα επιχειρηματικά συμφέροντα και λιγότερο τους λαούς, τους οποίους αντιπροσωπεύουν οι κυβερνήσεις τους.

Η γεωργία στα πλαίσια των διεθνών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ – Ο Γύρος της Ουρουγουάης

Μέχρι πριν τον γύρο της Ουρουγουάης, ο γεωργικός τομέας ετύγγανε ιδιαίτερης αντιμετώπισης με την έννοια ότι γι' αυτόν προβλέπονταν τόσο μόνιμες όσο και προσωρινές εξαιρέσεις. Ωστόσο το 1995, στον γύρο αυτό έγινε το πρώτο βήμα για την απελευθέρωση των αγορών των γεωργικών προϊόντων με την πρώτη αμιγώς γεωργική συμφωνία σε πολυμερές επίπεδο, για την περίοδο μέχρι το 2000.

Η συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης (1986 – 1993) ήταν το αποτέλεσμα επίπονων και σκληρών διαπραγματεύσεων και προέκυψε μετά από μια προσυμφωνία μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ. Η προσυμφωνία αυτή που ονομάζεται «συμβιβασμός Blair House» έγινε δυνατή μετά την αναθεώρηση της ΚΑΠ του 1992.

Περιελάμβανε κατά βάση τις ακόλουθες συμφωνίες:

- Τη συμφωνία για την γεωργία, η οποία και αποτέλεσε τον κύριο κορμό των γεωργικών μεταρρυθμίσεων.
- Τη συμφωνία για τα Υγειονομικά και Φυτοϋγειονομικά Μέτρα, η οποία είχε επίσης ιδιαίτερη σημασία για την γεωργία.
- Τη συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα, η οποία καθόριζε τους όρους και τις διαδικασίες επιβολής αντισταθμιστικών δασμών καθώς και το ύψος των τελευταίων.
- Τη συμφωνία για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο, η οποία ρύθμιζε τα σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές και τις κανονιστικές διατάξεις που αφορούσαν είτε χαρακτηριστικά των προϊόντων είτε τις μεθόδους παραγωγής.

Η συμφωνία για την γεωργία προέβλεπε δεσμεύσεις, κανόνες και πειθαρχίες σε τρεις πυλώνες: Την πρόσβαση στην αγορά (αφορούσε κυρίως τους δασμούς), τον ανταγωνισμό στις εξαγωγές (εξαγωγικές επιδοτήσεις) και την εσωτερική στήριξη που είχε να κάνει με τις επιδοτήσεις στους παραγωγούς. Πιο συγκεκριμένα τα μέλη του ΠΟΕ, υποχρεώνονταν να προσαρμόσουν τις πολιτικές τους στα εξής νέα δεδομένα:

1. *Πρόσβαση στην Αγορά:* Η προστασία από τις εισαγωγές διασφαλίζεται μόνο με δασμούς και όλα τα μη δασμολογικά μέτρα (π.χ. ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές ή αντισταθμιστικά τέλη) μετατρέπονται σε ισοδύναμους δασμούς. Η

επαναφορά αυτών των μη δασμολογικών μέτρων και η επιβολή νέων δασμών απαγορεύτηκε. Επίσης καθορίστηκαν σταδιακές μειώσεις των δασμών και καθορίστηκαν «δεσμεύσεις ελάχιστης πρόσβασης στην αγορά».

2. *Ανταγωνισμός στις εξαγωγές*: Καθορίστηκαν συγκεκριμένα ποσοστά μείωσης του όγκου των επιδοτούμενων εξαγωγών και των δαπανών εξαγωγικών επιδοτήσεων. Παράλληλα προβλέφθηκαν και κανόνες για την αποφυγή της καταστρατήγησης των παραπάνω δεσμεύσεων μέσω έμμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων.
3. *Εσωτερική στήριξη*: Κατατάχθηκαν τα μέτρα των αγροτικών πολιτικών σε τρία επίπεδα: Στο «κεχριμπαρένιο» κουτί (amber box), στο οποίο εντάσσονται οι πολιτικές που προκαλούν διαταραχές και στρεβλώσεις στο διεθνές εμπόριο (π.χ. ενισχύσεις στην παραγωγή, στήριξη τιμών μέσω παρέμβασης κ.α.). Στο «πράσινο» κουτί (green box), στο οποίο οι πολιτικές δεν προκαλούν στρεβλώσεις στις εμπορικές ροές (π.χ. ενισχύσεις στις επενδύσεις, περιβαλλοντικά μέτρα, αγροτική έρευνα κ.α.). Τέλος υπήρξε και ένα ενδιάμεσο κουτί, το «μπλε» κουτί (blue box), το οποίο θεωρείται ως στάδιο μετάβασης πολιτικών από το κεχριμπαρένιο στο πράσινο κουτί, και στο οποίο εντάσσονται πολιτικές που συνδέονται με ένα σύστημα περιορισμού της παραγωγής (π.χ. ποσοστώσεις). Για τις δαπάνες των μέτρων που εντάσσονται στο κεχριμπαρένιο κουτί τα μέλη του ΠΟΕ ανέλαβαν την υποχρέωση να τις μειώσουν σταδιακά. Για αυτές του μπλε κουτιού, αφού θεωρήθηκαν μεταβατικές δεν πάρθηκε κανένα μέτρο. (Μουτσάτσος 1999; Υπ.Α.Α.Τ. 2004)

Η γεωργία στα πλαίσια των διεθνών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ – Ο Γύρος της Ντόχα

Στον επόμενο γύρο, γνωστό και ως γύρο της Doha, οι γεωργικές διαπραγματεύσεις εντάχθηκαν στις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις και αποτελούν έτσι αναπόσπαστο μέρος του συνόλου των διαπραγματεύσεων. Αυτό σημαίνει πως δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία στην γεωργία αν δεν υπάρξει παράλληλα συνολική συμφωνία για όλα τα προς διαπραγμάτευση θέματα.

Πιο συγκεκριμένα, βάσει της αρχικής διακήρυξης, στόχος για την γεωργία, χωρίς όμως να προδικάζεται το τελικό αποτέλεσμα, είναι:

- Η ουσιαστική βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά

- Η μείωση –με προοπτική την σταδιακή τους εξάλειψη- όλων των μορφών εξαγωγικών επιδοτήσεων
- Η ουσιαστική μείωση της εσωτερικής στήριξης που προκαλεί στρεβλώσεις στο εμπόριο

Αναπόσπαστο τμήμα των διαπραγματεύσεων αποτελεί η ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσόμενων χωρών, δηλαδή ειδικές ρυθμίσεις για τις πιο φτωχές χώρες του κόσμου, ενώ θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι λεγόμενες «μη εμπορικές» πτυχές, δηλαδή κατά την κοινοτική ορολογία, η πολυλειτουργικότητα της υπαίθρου.

Ως προς τις εξελίξεις του γύρου της Doha, η ιδρυτική διακήρυξή της προέβλεπε ότι μέχρι τις 31/3/2003 θα έπρεπε να έχει επιτευχθεί συμφωνία για τις μεθόδους διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένων και των ποσοστών μειώσεων, στην 5^η υπουργική του ΠΟΕ (Κανκούν 9/2003) θα γινόταν υποβολή συγκεκριμένων σχεδίων καταλόγων δεσμεύσεων, και στις 31/12/2004 ο γύρος θα ολοκληρωνόταν. Φυσικά κανένα από τα παραπάνω χρονοδιαγράμματα δεν τηρήθηκε, και η σύνοδος του Κανκούν οδηγήθηκε σε αδιέξοδο.

Το Δεκέμβριο του 2005 πραγματοποιήθηκε στο Hong Kong η 6η Υπουργική Σύνοδος του ΠΟΕ. Σκοπός ήταν η υιοθέτηση ενός πολιτικού κειμένου κατευθύνσεων με στόχο την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων στο τέλος του 2006. Το αποτέλεσμα χαιρετίστηκε από όλες τις χώρες ως ένας ιστορικός συμβιβασμός χωρίς νικητές και ηττημένους, αλλά ταυτόχρονα ως ένα βήμα προς την επίτευξη των στόχων του Γύρου. Λήφθηκαν αποφάσεις σε σχέση με :

- την Εσωτερική Στήριξη: μείωση συνολικής στήριξης και στήριξη που περιλαμβάνεται στο κεχριμπαρένιο κουτί σε τρεις ζώνες –Η Ευρωπαϊκή Ένωση εντάσσεται στην πρώτη ζώνη και δεσμεύεται για τις μεγαλύτερες μειώσεις
- Εξαγωγικές Ενισχύσεις: συμφωνήθηκε να καταργηθούν μέχρι το 2013
- Πρόσβαση στην Αγορά: Ακόμα παραμένουν ανοιχτές οι λεπτομέρειες μείωσης των δασμών
- Βαμβάκι: Αποφασίσθηκε η κατάργηση των εξαγωγικών ενισχύσεων από τις ανεπτυγμένες χώρες μέσα στο 2006 και η βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά με πιο γρήγορους ρυθμούς απ’ ότι στα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα. (Μέρμηγκας 2006)

2 Η περίπτωση της Ελλάδας

2.0 Εισαγωγικά

Στην Ελλάδα τα αμιγώς εθνικά μέτρα που στοχεύουν στην Γεωργία είναι η επιδότηση επιτοκίου για δάνεια από τους αγρότες και κάποιες γενικές φορολογικές διευκολύνσεις. Πέραν αυτών, η συντριπτική πλειονότητα των μέτρων στήριξης και προστασίας της γεωργίας βασίζονται στην Κοινή Αγροτική Πολιτική, την οποία παρουσιάσαμε συνοπτικά στο Πρώτο κεφάλαιο.

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζουμε μια διαφοροποιημένη μεθοδολογία, βασισμένη σε αυτή του ΟΟΣΑ, για τον υπολογισμό της στήριξης και της προστασίας της Γεωργίας, περισσότερο εστιασμένη στα δεδομένα της χώρας μας.

Στην δεύτερη ενότητα γίνεται μια προσπάθεια, με μια απλή μεθοδολογία, να γίνει μία αναγωγή του συνολικού ποσοστού στήριξης του Γεωργικού Τομέα σε κάθε νομό της χώρας για την περίοδο 1994 – 2002.

2.1 Η στήριξη και η προστασία του Γεωργικού Τομέα στην Ελλάδα ανά προϊόν

2.1.1 Εισαγωγικά

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε την μεθοδολογία και τα αποτελέσματα μιας διαφοροποιημένης –σε σχέση με την αντίστοιχη του ΟΟΣΑ- μεθόδου για τον υπολογισμό του Εκτιμητή Στήριξης Παραγωγού - ΕΣΠ (Producer Support Estimate) για τα έτη 1998 έως 2002. Η μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιείται έχει αναπτυχθεί από τον οικονομολόγο του Ελληνικού Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Δ. Μπουρδάρα για τον υπολογισμό της στήριξης και προστασίας της Ελληνικής Γεωργίας από το 1988 έως το 1997.

Παράλληλα με την ανάλυση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιείται, αναφέρονται οι διαφορές με την αντίστοιχη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ και επισημαίνονται κάποιες ανακρίβειες και ατέλειες της τελευταίας.

Παρουσιάζονται ακόμη τα αποτελέσματα για τον Εκτιμητή Στήριξης Παραγωγού για τα έτη 1989 – 1997 (από την ήδη υπάρχουσα μελέτη του κ. Μπουρδάρα) και τα νέο-εξαγόμενα αποτελέσματα των ετών 1998 -2002. Παράλληλα δίνονται κάποια ακόμα στατιστικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για να είναι η εικόνα της Στήριξης της Ελληνικής Γεωργίας ολοκληρωμένη.

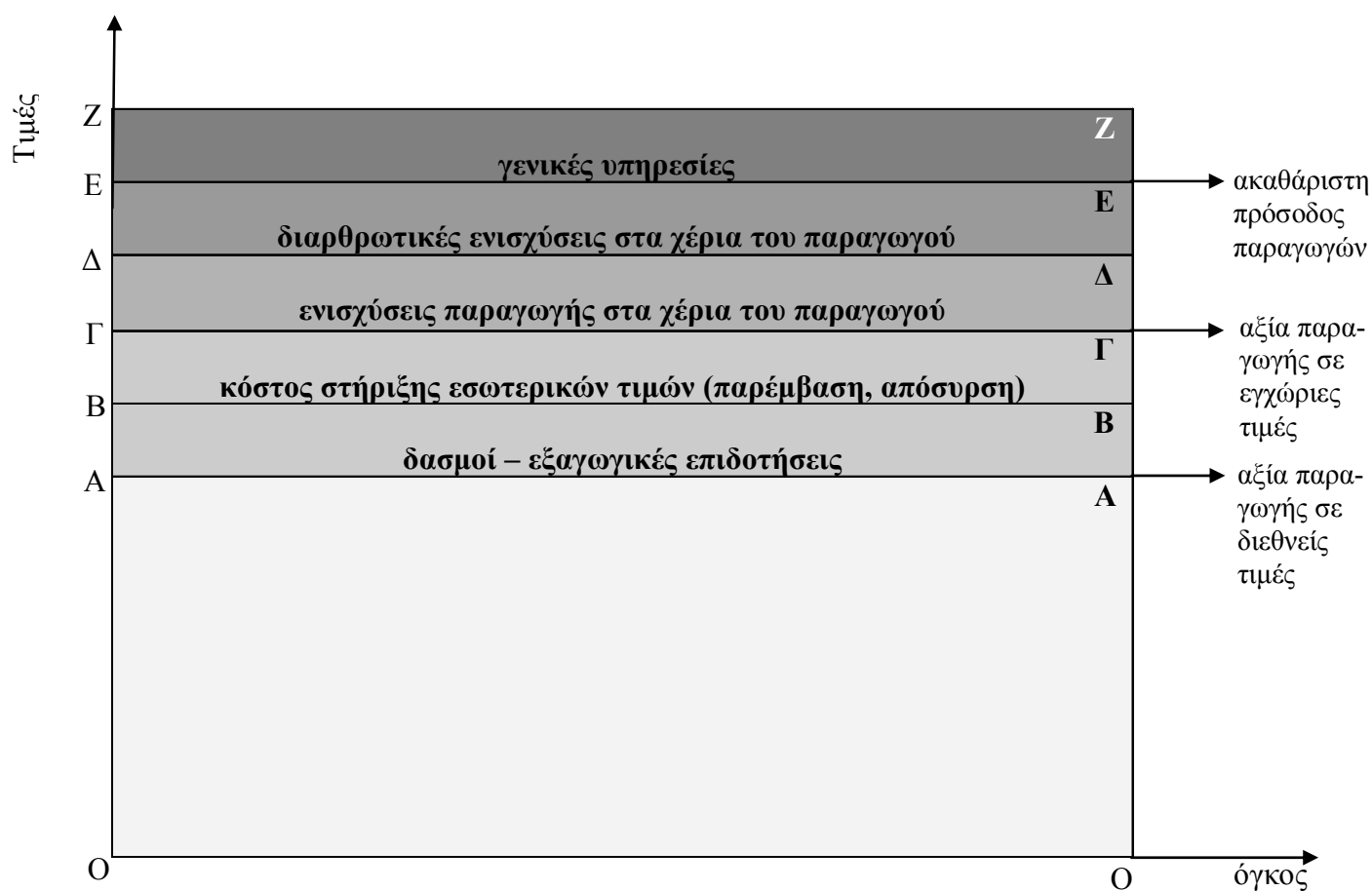
Τέλος επιχειρούμε έναν σχολιασμό των αποτελεσμάτων διαχρονικά και προσπαθούμε να κάνουμε κάποιες εκτιμήσεις για το μέλλον του Γεωργικού Τομέα στην Ελλάδα με βάση τις εξελίξεις στο Ευρωπαϊκό μέτωπο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

2.1.2 Μεθοδολογία

Εισαγωγικά

Το ακόλουθο διάγραμμα αποτελεί την βάση πάνω στην οποία στηρίζεται η μεθοδολογία υπολογισμού της στήριξης και η προστασίας του Γεωργικού τομέα της χώρας μας, της παρούσας εργασίας.

Διάγραμμα 2-1, Επιμερισμός της Στήριξης και Προστασίας της Γεωργίας σε κατηγορίες

Πηγή: (Μπουρδάρης 2005)

Στο παραπάνω διάγραμμα το συνολικό εμβαδόν ΟΟΕΕ (στοιχείο ΟΕ) αναπαριστά την ακαθάριστη πρόσδοδο των παραγωγών. Θεωρούμε ότι αποτελείται από τρία συστατικά στοιχεία:

α) Από το στοιχείο (ΟΑ) – ή εμβαδόν ΟΟΑΑ – που αποτελεί την αξία της εγχώριας παραγωγής εκφρασμένη σε τιμές της διεθνούς αγοράς. Δείχνει το επίπεδο της ακαθάριστης προσόδου των παραγωγών στη θεωρητική περίπτωση που δεν εφαρμόζεται κανένα μέτρο στήριξης της γεωργικής παραγωγής.

β) Από το στοιχείο (ΑΓ) – ή εμβαδόν ΑΑΓΓ – που αποτελεί το στοιχείο της προστασίας της εγχώριας παραγωγής έναντι των χαμηλών τιμών της διεθνούς αγοράς. Στα προϊόντα για τα οποία δημοσιεύονται οι διεθνείς τους τιμές το στοιχείο (ΑΒ) υπολογίζεται εύκολα μέσω της σύγκρισης εσωτερικών – διεθνών τιμών. Για τα υπόλοιπα προϊόντα για τα οποία δεν δημοσιεύονται διεθνείς τιμές το στοιχείο της εξωτερικής προστασίας (ΒΓ) υπολογίζεται από το δημοσιονομικό κόστος των διαφόρων μέτρων στήριξης των προϊόντων αυτών (παρέμβαση, απόσυρση κ.λ.π.) εκτός από τις άμεσες ενισχύσεις προς τους παραγωγούς.

γ) Από το στοιχείο (ΓΕ) – ή εμβαδόν ΓΓΕΕ – που αποτελεί το σύνολο των επιδοτήσεων και ενισχύσεων που καταβάλλονται άμεσα υπέρ των παραγωγών (ή στα χέρια του παραγωγού). Το στοιχείο αυτό υποδιαιρείται στο υποσύνολο (ΓΔ) που αφορά στις ενισχύσεις οι οποίες συνδέονται με την παραγωγή συγκεκριμένου γεωργικού προϊόντος και στο υποσύνολο (ΔΕ) που αφορά στις άμεσες διαρθρωτικής φύσεως ενισχύσεις.

δ) Το στοιχείο ΕΖ (εμβαδόν ΕΕΖΖ) αναπαριστά την κατηγορία αυτή των ενισχύσεων η οποία δεν καταλήγει «στα χέρια των παραγωγών», όμως τους αφορά και επηρεάζει την τελική τους θέση. Το σύνολο των μέτρων αυτών, που έχουν συγκεκριμένο δημοσιονομικό κόστος, αποδίδονται συνήθως με τον όρο «γενικές υπηρεσίες» και δεν επιμερίζεται στα επιμέρους προϊόντα αλλά αφορά το σύνολο της γεωργικής παραγωγής. Πρόκειται για μέτρα πολιτικής όπως τα εγγειοβελτιωτικά έργα, οι γεωργικές συμβουλές, η κατάρτιση των αγροτών κ.λ.π.

Ο υπολογισμός της εξωτερικής προστασίας (στοιχείο ΑΓ)

Η μεθοδολογία υπολογισμού της στήριξης διαφοροποιείται ως προς τον υπολογισμό του στοιχείου ΑΓ, ανάλογα με το αν για ένα προϊόν έχουμε διαθέσιμες διεθνείς τιμές ή όχι.

Στην περίπτωση που έχουμε διεθνείς τιμές, τότε η προστασία του προϊόντος από το εξωτερικό περιβάλλον υπολογίζεται από την διαφορά τιμών (εσωτερικές μείον διεθνείς) επί τον όγκο παραγωγής του προϊόντος. Χρησιμοποιούμε δηλαδή την ίδια μεθοδολογία που χρησιμοποιεί και ο ΟΟΣΑ.

Όμως τα προϊόντα για τα οποία έχουμε διεθνείς τιμές καλύπτουν περίπου το 30% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής της χώρας. Παρακάτω παρατίθενται αυτά και το αντίστοιχο ετήσιο ποσοστό συμμετοχής τους στην συνολική ετήσια αξία παραγωγής της χώρας κατά μέσον όρο για τα έτη 1989 - 2002:

Πίνακας 2-1, Κάλυψη (% της Συνολικής Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής) των προϊόντων για τα οποία υπάρχουν πληροφορίες για τις διεθνείς τιμές τους

Μαλακός Σίτος..... 1,3%	Βόειο Κρέας2,8%
Σκληρός Σίτος..... 2,7%	Χοίρειο Κρέας3,1%
Αραβόσιτος 3,4%	Κρέας Πουλερικών.....3,2%
Κριθάρι 0,7%	Πρόβειο Γάλα.....4,7%
Βρώμη 0,2%	Αγελαδινό Γάλα2,7%
Ρύζι..... 0,5%	Αυγά2,1%
Τεύτλα..... 1,4%	
Ηλίανθος 0,1%	

Πηγή: Επεξεργασία του Συγγραφέα

Έτσι για τα υπόλοιπα – τα περισσότερα- προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για τις διεθνείς τιμές τους, υπολογίζουμε την εξωτερική προστασία αφαιρώντας από την αξία παραγωγής σε εγχώριες τιμές (δηλαδή από το ΟΓ) τις συνολικές πιστώσεις που δαπανήθηκαν για εξαγωγικές επιδοτήσεις (στοιχείο ΑΒ) ή και για άλλα μέτρα στήριξης της εσωτερικής τιμής του προϊόντος, όπως η παρέμβαση, απόσυρση, προγράμματα αναδιάρθρωσης των ποικιλιών κλπ (στοιχείο ΒΓ).

Τα δημοσιονομικά στοιχεία τα οποία απαιτούνται για τον παραπάνω υπολογισμό τα αντλούμε από τις ετήσιες εκθέσεις προϋπολογισμού του FEOGA, στις οποίες παρατίθενται πολύ αναλυτικά, τα είδη της δαπάνης κατά προϊόν και κατά χώρα.

Θα πρέπει εδώ να αναφέρουμε το αρνητικό στοιχείο στήριξης που αφορά ορισμένους τομείς όπως τα σιτηρά και τα ζωικά προϊόντα και το οποίο προκύπτει από την στήριξη των προϊόντων που χρησιμοποιούνται σαν εισροές στους παραπάνω τομείς. Στον τομέα των σιτηρών οι παραγωγοί αγοράζουν το σπόρο σε υψηλότερες τιμές από αυτές της διεθνούς αγοράς. Στους τομείς των ζωικών προϊόντων επίσης οι

κοινοτικοί κτηνοτρόφοι αγοράζουν τις ζωοτροφές που βασίζονται σε σιτηρά σε πολύ πιο υψηλές τιμές από τις διεθνείς. Τα εν λόγω αρνητικά στοιχεία της στήριξης υπολογίστηκαν για κάθε ένα προϊόν χωριστά και αφαιρέθηκαν από το εκάστοτε στοιχείο ΑΒ.

Ο υπολογισμός των «ενισχύσεων στα χέρια του παραγωγού» (στοιχείο ΓΕ)

Εκτός από την προστασία από τις χαμηλότερες εξωτερικές τιμές, υπάρχει και ένα διόλου ευκαταφρόνητο στοιχείο στήριξης, το οποίο συνίσταται σε δύο επιμέρους στοιχεία:

Πρώτον στην επιδότηση για την παραγωγή συγκεκριμένου προϊόντος (στοιχείο ΓΔ) π.χ. στρεμματική ενίσχυση ρυζιού ή σίτου, ενίσχυση ανά προβατίνα, ενίσχυση αρσενικών μόσχων κ.α.

Δεύτερον στις άμεσες ενισχύσεις οι οποίες όμως δεν συνδέονται με την παραγωγή συγκεκριμένου προϊόντος αλλά αφορούν τις λεγόμενες «διαρθρώσεις» της παραγωγής (στοιχείο ΔΕ), όπως η εξισωτική αποζημίωση υπέρ των προβληματικών περιοχών, οι ενισχύσεις υπέρ των επενδύσεων σε επίπεδο εκμετάλλευσης, τα κίνητρα υπέρ των νέων αγροτών κλπ.

Τα στοιχεία αυτά στην ουσία συνίστανται από την δημόσια δαπάνη (εθνική και κοινοτική) υπέρ των μέτρων για την αγροτική ανάπτυξη. Μπορούμε να τα αντλήσουμε ανάλογα είτε από τον Κοινοτικό είτε από τον Ελληνικό προϋπολογισμό. Για τον δεύτερο λαμβάνουμε τον απολογισμό για το Ν-2 έτος που υπάρχει σε κάθε προϋπολογισμό του Ν έτους, στις ετήσιες εκθέσεις του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί το πρόβλημα το οποίο συναντήσαμε στον επιμερισμό των παραπάνω στοιχείων ανάμεσα στους διάφορους κλάδους της γεωργικής μας παραγωγής. Καθώς δεν διατίθενται στοιχεία στο αρχείο της δημόσιας διοίκησης τα οποία να μπορούν να αποτελέσουν μια κλείδα για την παραπάνω κατανομή, καταφύγαμε στην απλοϊκή λύση του επιμερισμού των παραπάνω δαπανών σύμφωνα με την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε προϊόντος στη συνολική ακαθάριστη αξία της γεωργικής παραγωγής εκάστου έτους.

Ο υπολογισμός των γενικών υπηρεσιών (στοιχείο ΕΖ)

Όπως προαναφέραμε το δημοσιονομικό κόστος αυτής της κατηγορίας δεν επιμερίζεται σαν στήριξη στα επιμέρους προϊόντα, αλλά προστίθεται στο σύνολο της στήριξης.

Υπολογίζεται αν από το «σύνολο δαπανών του ελληνικού προϋπολογισμού για την γεωργία πλην δαπανών για FEOGA-ενισχύσεις και ΟΓΑ», αφαιρέσουμε τις «λοιπές δαπάνες του Υπ. Γεωργίας» και τις «διαρθρωτικής φύσεως δαπάνες που καταβάλλονται απευθείας στους αγρότες» και προσθέσουμε την «κοινοτική συμμετοχή για τα συνοδευτικά του FEOGA-εγγυήσεις» (πρόωρη συνταξιοδότηση, δάσωση, αγροπεριβαλλοντικά).

Ένας «πρότυπος» υπολογισμός

Με σκοπό την καλύτερη κατανόηση της μεθοδολογίας που χρησιμοποιούμε, παραθέτουμε αναλυτικότερα την μεθοδολογία υπολογισμού της στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι.

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να παρακολουθήσουμε τον υπολογισμό της στήριξης για το μαλακό σιτάρι, βήμα – βήμα.

Πίνακας 2-2, Πρότυπος Υπολογισμός της Στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Αντιστοιχία με Διάγραμμα	Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
	1. Όγκος Παραγωγής	593.640,0	591.293,0	446.929,0	442.060,0	427.280,0
	2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	46,1	45,3	43,8	51,8	47,7
ΟΓ	3. Αξία παραγωγής	27.390,5	26.803,3	19.575,5	22.898,7	20.383,4
ΔΕ	4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	1.103,4	1.468,9	1.291,4	800,6	834,4
ΓΔ	5. Άμεσες Δαπάνες υπερ της παραγωγής	9.763,6	10.186,1	7.608,9	9.263,1	8.430,0
ΑΓ	6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
	7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	8.106,0	9.462,2	3.096,9	5.051,6	4.151,1
	7.1 Διεθνής Τιμή	31,0	27,8	36,0	39,1	37,0
	7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	15,2	17,5	7,8	12,7	10,7
	7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	9.017,3	10.336,2	3.487,0	5.624,1	4.579,8
	7.4 Ποσότητα Σπόρων	60.000,0	50.000,0	50.000,0	45.000,0	40.000,0
	7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	911,4	874,0	390,1	572,5	428,7
	8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	38.257,6	38.458,3	28.475,8	32.962,4	29.647,8
	9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	18.973,0	21.117,1	11.997,2	15.115,4	13.415,5
	10. % Στήριξης: (9)/(8) %	49,6%	54,9%	42,1%	45,9%	45,2%
	11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	50,4%	45,1%	57,9%	54,1%	54,8%
	12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	198,4%	221,8%	172,8%	184,7%	182,6%
	13. Μέσος Όρος Στήριξης: Average[(10)]					

Πηγή: Επεξεργασία του Συγγραφέα

Γραμμές 1, 2: Οι όγκοι παραγωγής και οι αντίστοιχες τιμές αντλήθηκαν από τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας. Τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στην έρευνα και οι αντίστοιχες ομαδοποιήσεις τους αναφέρονται στο παράρτημα 4.0.

Γραμμή 3: Η αξία παραγωγής είναι το γινόμενο της τιμής επί τον όγκο παραγωγής (Γρ. 1 x Γρ. 2). Αντιστοιχεί στο στοιχείο ΟΓ του Διαγράμματος.

Γραμμή 4: Η γραμμή αυτή αντιστοιχεί στο στοιχείο ΔΕ του διαγράμματος στην αρχή του κεφαλαίου. Είναι το αποτέλεσμα του επιμερισμού της συνολικής (δημοσιονομικής ;) διαρθρωτικής στήριξης προς τους έλληνες γεωργούς με κλειδα

επιμερισμού την συμμετοχή στην συνολική ακαθάριστη αξία παραγωγής του κάθε προϊόντος.

Η συνολική στήριξη προς τους έλληνες Γεωργούς προκύπτει από έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας προς το Υπουργείο Οικονομικών που αφορούν την παρεχόμενη (δημοσιονομική ;) στήριξη και τα οποία διαβιβάζονται στην συνέχεια προς τον ΟΟΣΑ και τον ΠΟΕ.

Για παράδειγμα για το έτος 2002, τα στοιχεία έχουν αντληθεί από το έγγραφο του Υπ. Γεωργίας με Αριθμό Πρωτοκόλλου 242800, και έχουν ως εξής (σε εκ. ευρώ)

Πίνακας 2-3, Παράδειγμα Υπολογισμού της των διαρθρωτικών ενισχύσεων "στα χέρια του παραγωγού", για το έτος 2002

58,993	Αποζημιώσεις για καταστροφές θεομηνιών, εξυγίανση ζωικού κεφαλαίου
127,16	Πρόωρη Συνταξιοδότηση
0	Μακροχρόνια παύση Γεωργικών εκτάσεων
16,181	Δάσωση γεωργικών εκτάσεων
9,516	Αγρανάπαυση
1,201	Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με βάση σχέδια βελτίωσης, αγροτουρισμός, βελτίωση βοσκοτόπων
3,139	Ενισχύσεις για την μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων
9,171	Περιβαλλοντικά προγράμματα (βιολογική γεωργία, βιολογική κτηνοτροφία, μείωση νιτρορύπανσης, πρόγραμμα απειλούμενων με εγκατάλειψη φυλών αγροτικών ζώων
136,696	Εξισωτική αποζημίωση
7,251	Ενισχύσεις στα νησιά Αιγαίου
369,308	Σύνολο

Πηγή: Επεξεργασία του Συγγραφέα

Γραμμή 5: Η γραμμή αυτή αντιστοιχεί στο στοιχείο ΓΔ του αρχικού διαγράμματος. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, πρόκειται για άμεσες ενισχύσεις που δίνονται στον παραγωγό. Η εξαγωγή των στοιχείων για αυτή την γραμμή γίνεται από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό του FEOGA-ενισχύσεις.

Συγκεκριμένα για το μαλακό σιτάρι, και για το 2002, η άμεσες ενισχύσεις συνίστατο στην κατηγορία «Στρεμματική ενίσχυση ή συνυπευθυνότητα προ του 1994» η οποία δίνεται για όλα τα σιτηρά ανά τόνο, και την οποία επιμερίσαμε σε κάθε ένα με κλείδα επιμερισμού τον όγκο παραγωγής αυτών.

Γραμμή 6: Η γραμμή αυτή, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, αφορά το στοιχείο ΑΓ και χρησιμοποιείται μόνο στην περίπτωση απουσίας στοιχείων για τις διεθνείς τιμές ενός προϊόντος. Εν προκειμένω, καθώς έχουμε διεθνή τιμή για το Μαλακό Σιτάρι, δεν χρησιμοποιείται.

Γραμμή 7: Και η γραμμή αυτή αφορά το στοιχείο ΑΓ και χρησιμοποιείται στην περίπτωση όπου υπάρχει διαθέσιμη Διεθνής Τιμή. Είναι το αποτέλεσμα των παρακάτω πράξεων:

$$[\text{Γρ. 7.1 (διεθνής Τιμή)} - \text{Γρ. 2 (εγχώρια τιμή)}] \times \text{Γρ. 1 (όγκος παραγωγής)}$$

Ειδικά στα σιτηρά και σε κάποια ζωικά προϊόντα, υπολογίζουμε και την αρνητική στήριξη από την προστασία που υφίστανται κάποιες εισροές τους (σπόροι σποράς και ζωοτροφές). Αυτή η αρνητική στήριξη υπολογίζεται από τη ποσότητα των σπόρων –εν προκειμένω- (Γρ. 7.4) επί την διαφορά εγχώριας – Διεθνούς τιμής για το μαλακό σιτάρι (Γρ. 7.2)

Γραμμή 8: Είναι η ακαθάριστη πρόσδοδος παραγωγού και αντιστοιχεί στο στοιχείο ΟΕ του αρχικού διαγράμματος

Γραμμή 9: Είναι η συνολική στήριξη και προστασία που απολαμβάνει ο παραγωγός, τόσο από την διαφορά εγχωρίων – διεθνών τιμών όσο και από τις χρηματοδοτικές ενισχύσεις που λαμβάνει άμεσα ή έμμεσα στα χέρια του. Αντιστοιχεί στο στοιχείο ΑΕ του αρχικού διαγράμματος.

Γραμμή 10: Είναι το ζητούμενο ποσοστό της στήριξης για το εν λόγω προϊόν. Προκύπτει από τον ποσοστιαίο λόγο της Γρ. 9 προς την Γρ. 8.

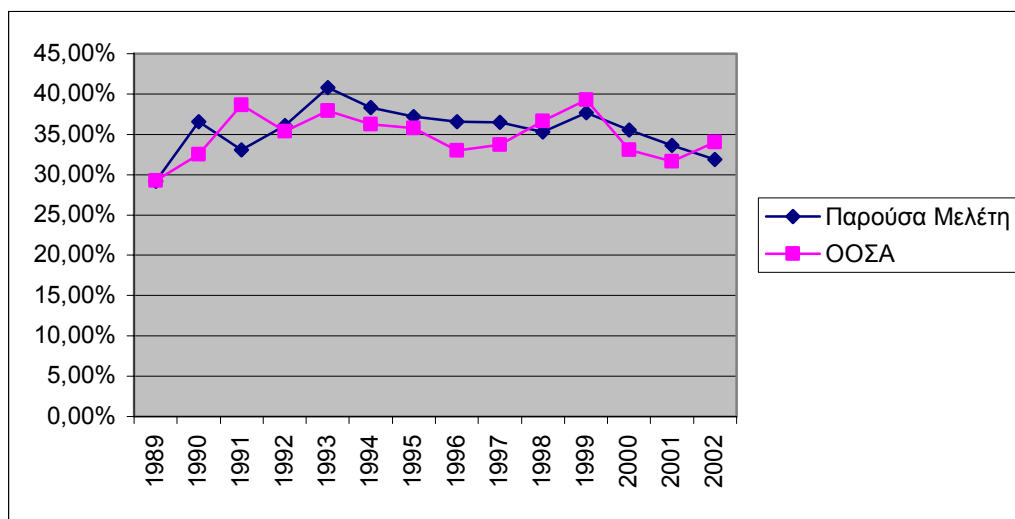
Γραμμή 11: Είναι το ποσοστό των εισπράξεων των παραγωγών από το συγκεκριμένο προϊόν εν τη απουσία της στήριξης.

Διαφορές από την Μεθοδολογία του ΟΟΣΑ

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε το Ισοδύναμο Στήριξης Παραγωγού για το σύνολο της Γεωργικής Παραγωγής έτσι όπως προκύπτει από την παρούσα μελέτη για

την Ελλάδα και το αντίστοιχο που προκύπτει από την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την Ευρωπαϊκή Ένωση για το σύνολο της Γεωργικής Παραγωγής.

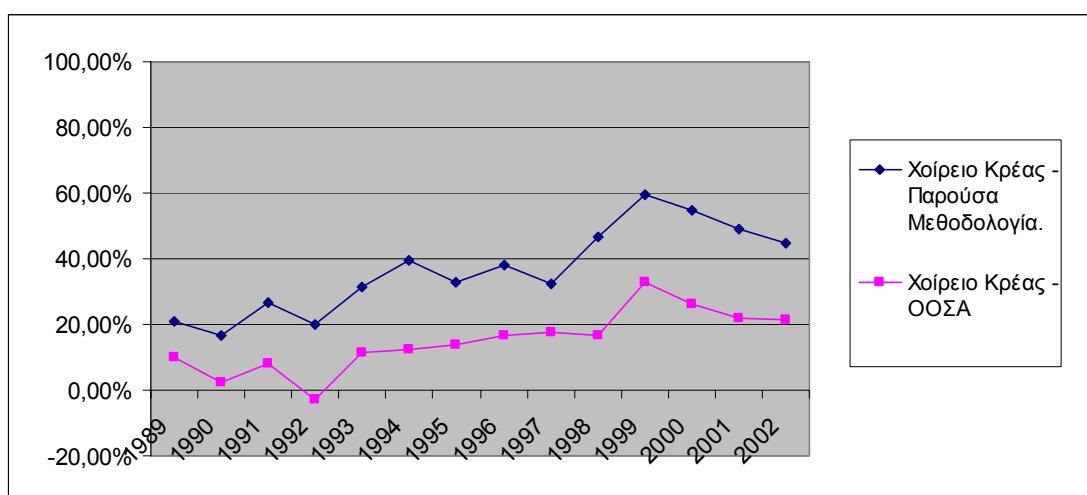
Διάγραμμα 2-2, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης του Συνόλου της Γεωργικής Παραγωγής μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και του ΟΟΣΑ

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 145.0 Εργασίας

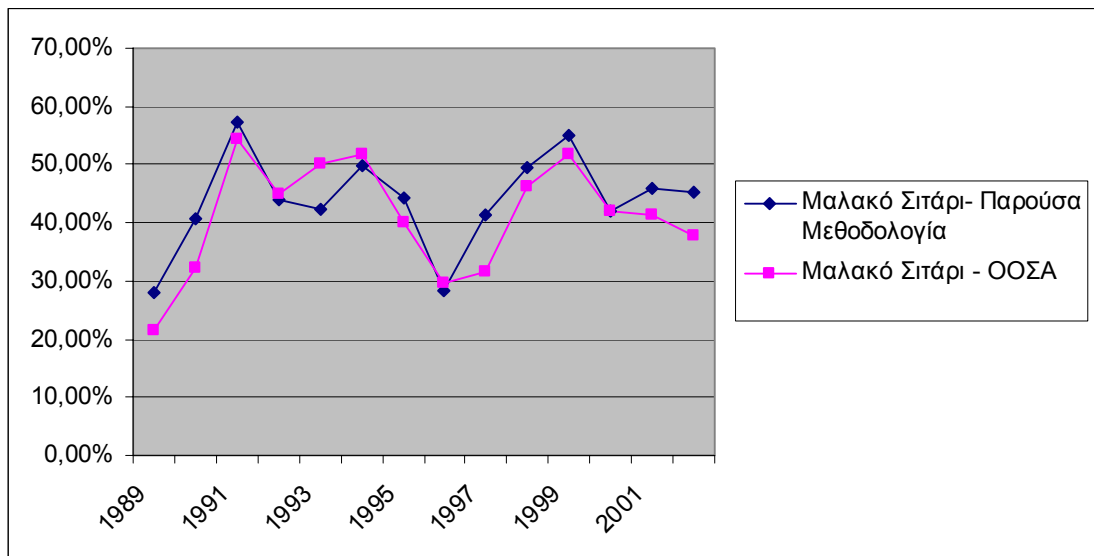
Αν και δεν φαίνεται να υπάρχουν μεγάλες διαφορές για το σύνολο της παραγωγής από τις δύο διαφορετικές μεθοδολογίες, στο επίπεδο του προϊόντος η εικόνα διαφοροποιείται. Παραθέτουμε την διαχρονική εξέλιξη της προστασίας και για τις δύο μεθοδολογίες, για τα προϊόντα του Μαλακού Σιταριού, του Χοίρειο Κρέατος και των Αυγών

Διάγραμμα 2-3, Σύγκριση των Εκτιμητών Στήριξης της Παραγωγής Χοίρειου Κρέατος μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

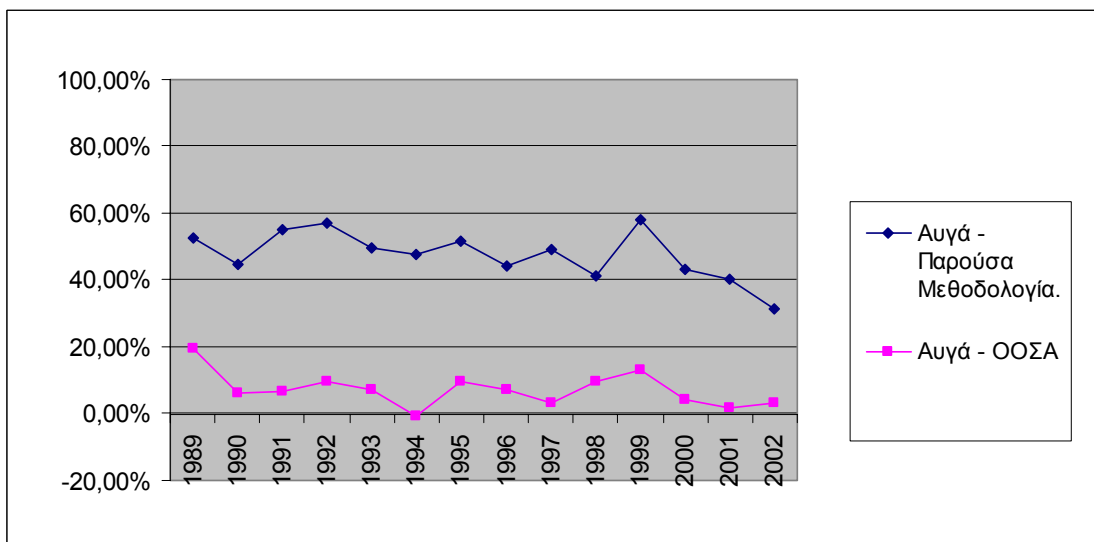
Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 145.0 Εργασίας

Διάγραμμα 2-4, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης της Γεωργικής Παραγωγής Μαλακού Σιταριού μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 145.0 Εργασίας

Διάγραμμα 2-5, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης της Παραγωγής Αυγών μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 145.0 Εργασίας

Γενικά, οι διαφορές που προκύπτουν στα αποτελέσματα των δύο μεθοδολογιών μπορεί να ερμηνευτούν κυρίως από τις διαφορετικές τιμές παραγωγού που λαμβάνει

η κάθε μεθοδολογία και δευτερευόντως από τον τρόπο υπολογισμού της Στήριξης της Αγοράς για τα προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχουν στοιχεία για διεθνείς τιμές. Πιο συγκεκριμένα:

Τιμές παραγωγού: Η παρούσα μεθοδολογία λαμβάνει τις ελληνικές τιμές παραγωγού από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, ενώ ο ΟΟΣΑ λαμβάνει τις θεσμικές τιμές που πρέπει να απολαμβάνουν οι παραγωγοί στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρώτη προσέγγιση είναι πιο ακριβής για το επίπεδο της χώρας μας. Ενδεικτικά δίνουμε τις τιμές που λαμβάνονται σαν τιμές παραγωγού και τις διαφορές τους με τις (κοινές) διεθνείς τιμές για το «χοίρειο κρέας» και τα «αυγά».

Πίνακας 2-4, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για το Μαλακό Σιτάρι μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

	Έτος:	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	140,6	109,0	79,6	100,3	100,7	104,3	126,1
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	190,6	207,1	228,6	243,9	251,9	268,1	304,2
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	188,4	176,5	190,4	166,6	155,5	140,2	143,4

	Έτος:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	153,3	135,2	100,1	91,0	114,2	124,3	119,5
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	268,7	288,9	264,9	260,2	251,4	297,4	273,8
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	142,7	134,4	123,3	120,5	120,4	123,6	114,1

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 116 Εργασίας

Πίνακας 2-5, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για το Χοίρειο Κρέας μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

	Έτος:	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	1.338,5	1.343,5	1.197,2	1.522,1	1.030,3	1.054,6	1.144,9
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	1996,0	2248,1	2524,6	3055,9	2658,4	2919,6	3263,4
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	1530,8	1438,8	1439,9	1524,2	1212,6	1245,2	1324,7

	Έτος:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	1.333,1	1.385,3	918,5	664,5	1.006,0	1.283,5	1.041,7
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	3635,1	3785,0	3543,0	3441,4	4113,0	4714,1	3696,9
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	1549,0	1561,5	1113,4	1037,0	1340,2	1602,2	1276,9

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 141 Εργασίας

Πίνακας 2-6, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για τα Αυγά μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ

	Έτος:	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	666,0	795,2	824,9	715,4	793,1	814,0	674,3
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	1622,3	1845,0	2557,9	2660,6	2574,5	2573,0	2658,9
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	1020,9	1026,2	1045,2	1002,4	1008,0	966,9	903,4

	Έτος:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EUR/tn	Διεθνείς Τιμές (κοινές)	928,6	874,5	709,1	623,6	907,7	943,1	955,7
EUR/tn	Παρούσα Μεθοδολογία: Τιμές Παραγωγού	2773,7	3112,7	2330,6	2857,0	2961,5	3033,8	2777,6
EUR/tn	ΟΟΣΑ: Τιμές Παραγωγού (Producer Price)	1054,7	981,6	884,0	818,5	1033,6	1012,3	989,4

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 144 Εργασίας

Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω διαφορών προκύπτει και η διαφορά στα ποσοστά στήριξης των γεωργικών προϊόντων. Παραθέτουμε τα συστατικά στοιχεία της στήριξης (Στήριξη της Αγοράς και Λοιπή Στήριξη) για τα παραπάνω προϊόντα και για τις δύο διαφορετικές μεθοδολογίες:

Πίνακας 2-7, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι για τις δύο μεθοδολογίες

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	24,7%	38,5%	55,0%	42,2%	39,3%	34,4%	23,7%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	19,2%	29,0%	47,0%	36,2%	26,0%	18,6%	8,1%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	3,3%	2,3%	2,3%	1,8%	3,1%	15,4%	20,6%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	6,7%	8,1%	8,3%	10,7%	26,3%	34,4%	36,1%

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	0,6%	13,0%	21,2%	24,6%	10,9%	15,3%	14,0%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	0,0%	0,0%	11,8%	14,7%	4,8%	1,6%	0,0%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	27,8%	28,5%	28,4%	30,3%	31,3%	30,5%	31,2%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	35,3%	37,2%	37,2%	39,9%	41,5%	45,2%	42,8%

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 116 Εργασίας

Πίνακας 2-8, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για το Χοίρειο Κρέας για τις δύο μεθοδολογίες

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	18,1%	12,9%	23,8%	17,0%	28,4%	36,1%	29,8%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	7,6%	-0,6%	5,4%	-6,5%	8,1%	8,6%	10,0%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	2,8%	3,6%	3,0%	3,3%	3,2%	3,3%	3,0%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	2,5%	2,9%	2,9%	3,7%	3,5%	3,8%	3,7%

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	34,4%	28,5%	42,9%	54,4%	48,6%	45,7%	40,7%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	13,4%	10,2%	12,4%	29,4%	23,1%	19,0%	17,7%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	3,6%	4,1%	3,9%	5,2%	6,2%	3,4%	3,9%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	3,0%	7,2%	4,4%	3,4%	3,1%	2,8%	3,7%

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 141 Εργασίας

Πίνακας 2-9, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για τα Αυγά για τις δύο μεθοδολογίες

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	49,9%	40,9%	51,9%	54,0%	46,3%	44,4%	48,8%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	17,4%	3,7%	4,5%	6,5%	4,4%	-3,5%	6,3%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	2,8%	3,6%	3,0%	3,3%	3,2%	3,3%	3,0%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	2,2%	2,6%	2,4%	3,0%	2,9%	2,7%	3,1%

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Παρούσα Μεθοδολογία: % Στήριξη Αγοράς	40,7%	45,3%	37,3%	52,6%	37,0%	37,0%	27,5%
ΟΟΣΑ: % Στήριξη Αγοράς	4,1%	0,1%	6,6%	10,1%	1,8%	-0,7%	0,0%
Παρούσα Μεθοδολογία: % Λοιπή Στήριξη	3,6%	4,1%	3,9%	5,2%	6,2%	3,4%	3,9%
ΟΟΣΑ: % Λοιπή Στήριξη	2,8%	2,9%	2,8%	3,0%	2,5%	2,6%	3,3%

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 144 Εργασίας

Όπως παρατηρούμε, εκεί που εμφανίζονται μεγάλες διαφορές στις τιμές παραγωγού, προκύπτουν και μεγάλες διαφορές στην στήριξη.

Στήριξη της Αγοράς: Ο ΟΟΣΑ υπολογίζει την στήριξη της αγοράς ως εξής: Για κάθε χώρα, για τα προϊόντα για τα οποία έχει διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για τις διεθνείς τιμές τους, υπολογίζει την στήριξη της αγοράς και για τα υπόλοιπα κάνει μια αναγωγή του μέσου όρου της στήριξης της αγοράς σε αυτά. Αντίθετα στην παρούσα μεθοδολογία, ο υπολογισμός της στήριξης της αγοράς διαφοροποιείται ανάλογα με την ύπαρξη ή όχι διεθνούς τιμής, όπως έχει ήδη αναλυθεί παραπάνω.

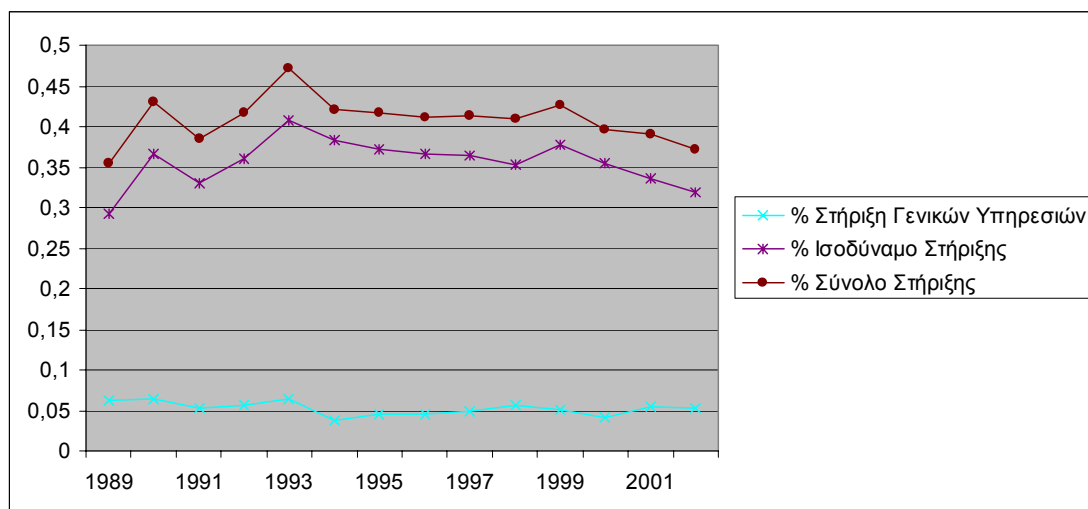
2.1.3 Αποτελέσματα - Συζήτηση

Τα Συνολικά μεγέθη

Για όλα τα επόμενα διαγράμματα, δίνονται οι πίνακες –πηγές από τους οποίους προκύπτουν. Όλοι αυτοί οι πίνακες μπορούν να βρεθούν στο παράρτημα 4.2

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε το πώς εξελίσσεται ο Εκτιμητής Συνολικής Στήριξης διαχρονικά

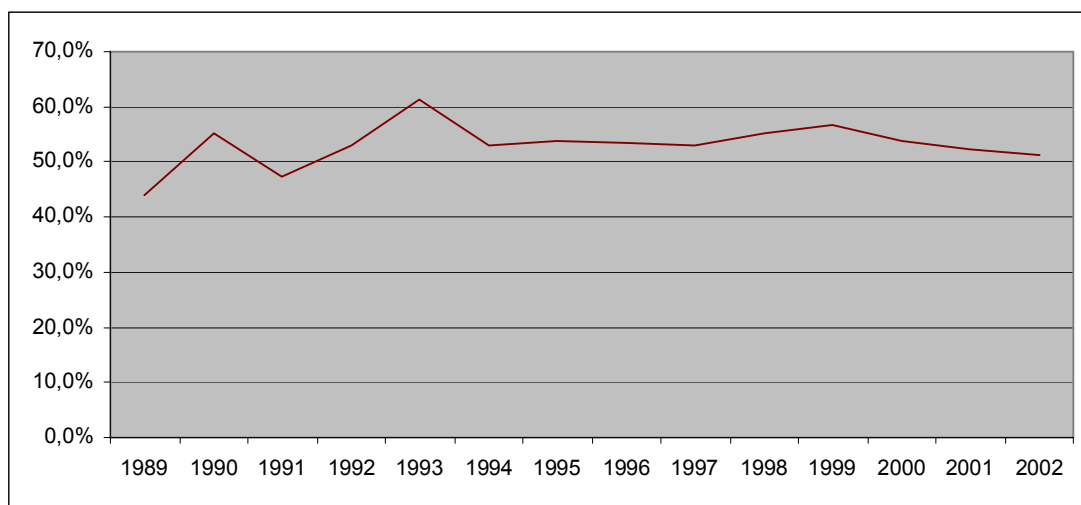
Διάγραμμα 2-6, Εκτιμητής Συνολικής Στήριξης της Ελληνικής Γεωργίας, 1989 - 2002

Πηγή: Πίνακες. 149, 150, 151

Με βάση το παραπάνω διάγραμμα αυτό που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι ότι χωρίς την στήριξη το εισόδημα των παραγωγών θα ήταν περίπου το 60% αυτού που απολάμβαναν. Αν αφαιρέσουμε την ενδιάμεση κατανάλωση από την ακαθάριστη αξία παραγωγής και υπολογίσουμε ξανά την συνολική στήριξη (σαν ποσοστό πια της καθαρής αξίας παραγωγής), αυτή αντιπροσωπεύει ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό στο εισόδημα των παραγωγών.

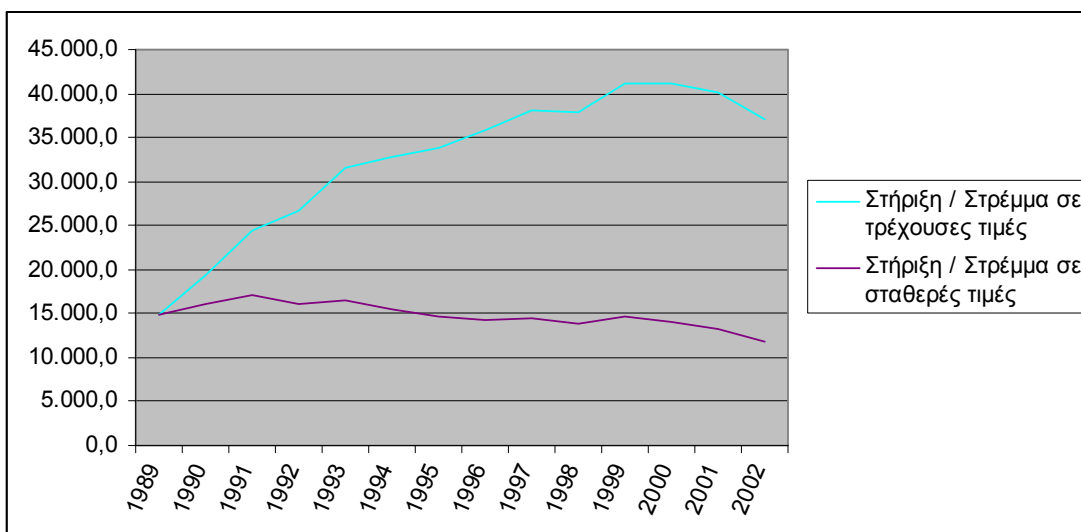
Διάγραμμα 2-7, Στήριξη (%) της Ελληνικής Γεωργίας αφαιρούμενης της Ενδιάμεσης Κατανάλωσης, 1989 - 2002

Πηγή: Πίνακας. 152

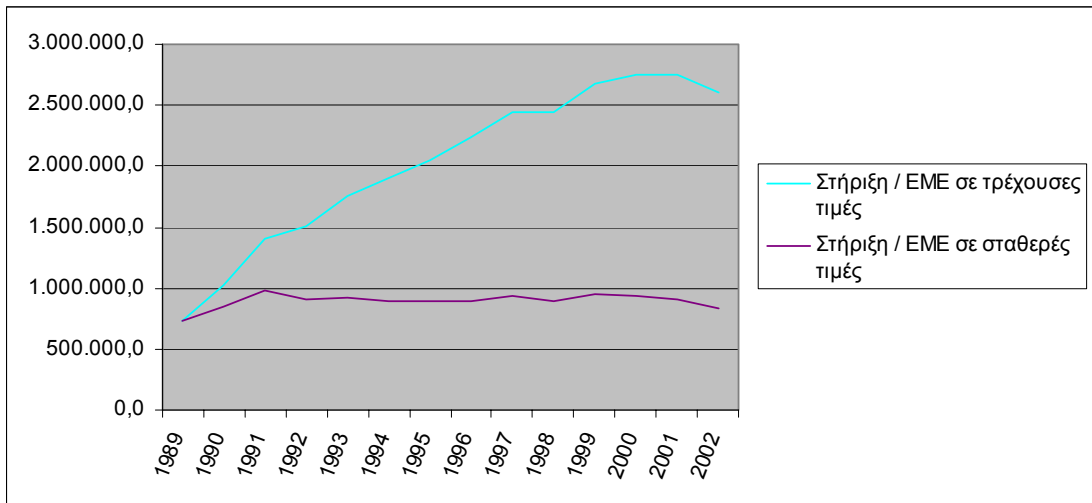
Επίσης αμέσως παρακάτω δίνονται τα πολύ χρήσιμα διαγράμματα εξέλιξης των μεγεθών «στήριξη / στρέμμα καλλιεργούμενης γεωργικής γης» και «στήριξη / Ετήσια Μονάδα Εργασίας στην Γεωργία».

Διάγραμμα 2-8, Στήριξη (δρχ.) ανά Στρέμμα σε σταθερές και τρέχουσες τιμές για την Ελληνική Γεωργία, 1989 - 2002

Πηγή: Πίνακας. 153

Διάγραμμα 2-9, Στήριξη (δρχ.) ανά Ετήσια Μονάδα Εργασίας σε σταθερές και τρέχουσες τιμές για την Ελληνική Γεωργία, 1989 - 2002

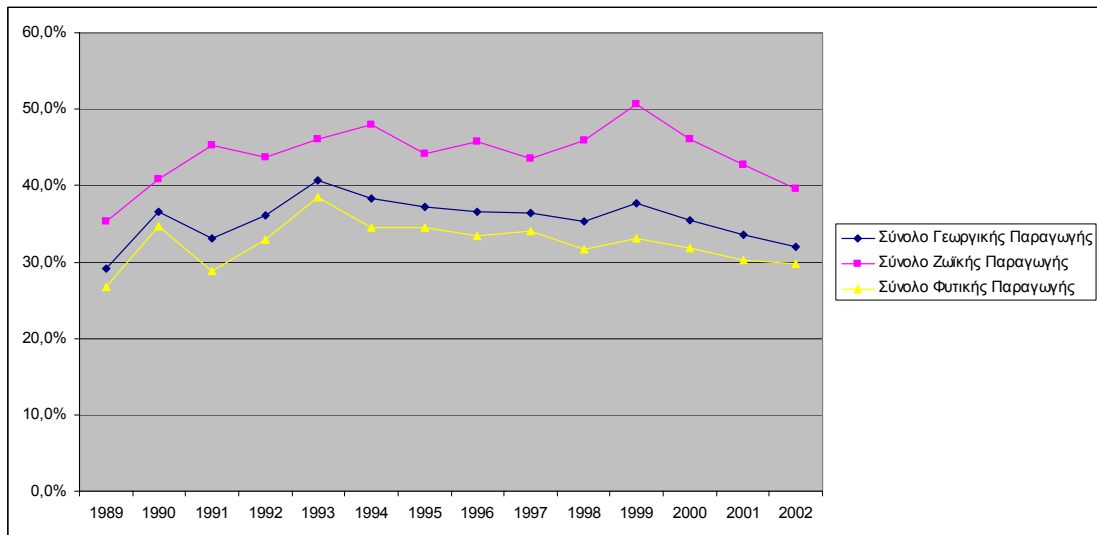

Πηγή: Πίνακας. 154

Αμέσως τώρα θα επιχειρήσουμε μία ανάλυση της στήριξης στους επιμέρους τομείς της γεωργικής παραγωγής αλλά και στα συστατικά της στοιχεία.

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται η στήριξη για το σύνολο της Φυτικής και Ζωικής παραγωγής και για το σύνολο της Γεωργικής παραγωγής.

Διάγραμμα 2-10, Στήριξη των επιμέρους Τομέων της Ελληνικής Γεωργίας, 1989 - 2002

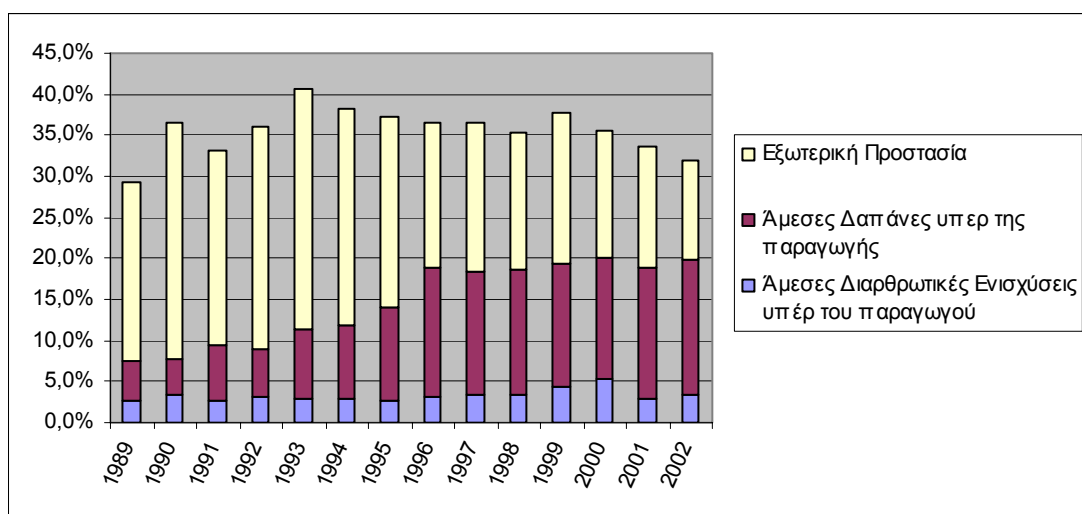
Πηγή: Πίνακες. 147, 148, 149

Αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι η συνολική προστασία μετά την μεταρρύθμιση του 1992, με μια χρονική υστέρηση, έχει αρχίσει να μειώνεται αργά

αλλά σταθερά. Επίσης είναι εμφανές το γεγονός της υψηλότερης στήριξης που λαμβάνει ο Τομέας της Ζωικής Παραγωγής σε σχέση με αυτόν της Φυτικής.

Ακόμα πιο διαφωτιστικό είναι το επόμενο διάγραμμα, στο οποίο μας δίνεται η κατανομή της συνολικής προστασίας στα συστατικά της μέρη (στήριξη από την εξωτερική αγορά, άμεσες δαπάνες στα χέρια του παραγωγού, άμεσες διαρθρωτικές ενισχύσεις στα χέρια του παραγωγού)

Διάγραμμα 2-11, Κατανομή της Στήριξης της Ελληνικής Γεωργίας στα συστατικά της στοιχεία, 1989 - 2002

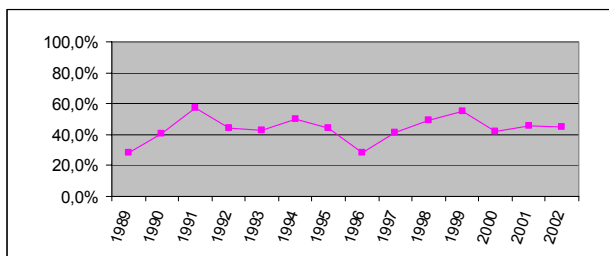
Πηγή: Πίνακας. 149

Φαίνεται εδώ το πώς η μεταρρύθμιση του 1992, άρχισε σταδιακά να μειώνει την εξωτερική προστασία και να αυξάνει τις άμεσες ενισχύσεις στα χέρια του παραγωγού.

Τα προϊόντα

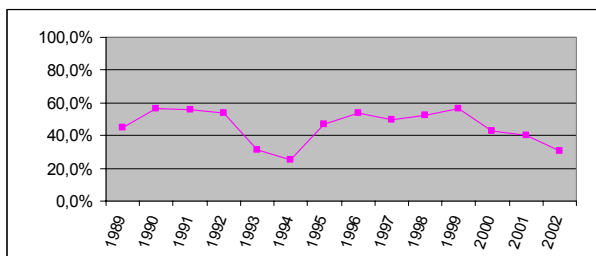
Ο αναλυτικός πίνακας της στήριξης ανά προϊόν δίνεται στο παράρτημα (Πίνακας 145.0). Επίσης στο παράρτημα, δίνεται για κάθε προϊόν και ο αναλυτικός υπολογισμός για το ποσοστό στήριξης για τα έτη 1998 – 2002.

Διάγραμμα 2-12, Στήριξη (%) για το Μαλακό Σιτάρι, 1989 - 2002

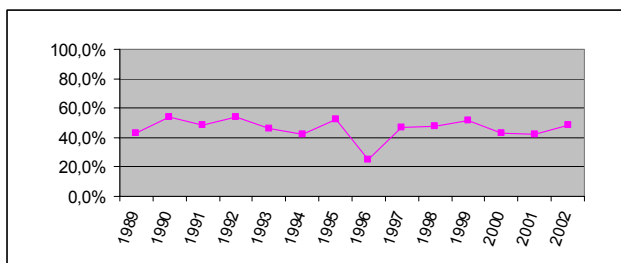
Πηγή: Πίνακας. 116

Διάγραμμα 2-13, Στήριξη (%) για το Σκληρό Σιτάρι, 1989 - 2002

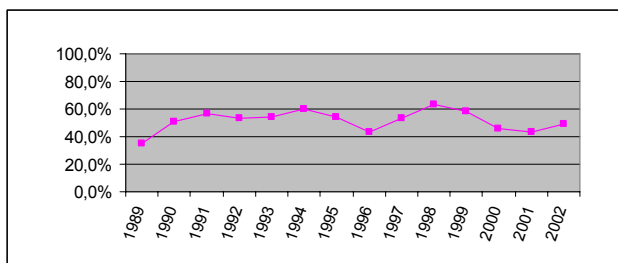
Πηγή: Πίνακας. 117

Διάγραμμα 2-14, Στήριξη (%) για τον Αραβόσιτο, 1989 - 2002

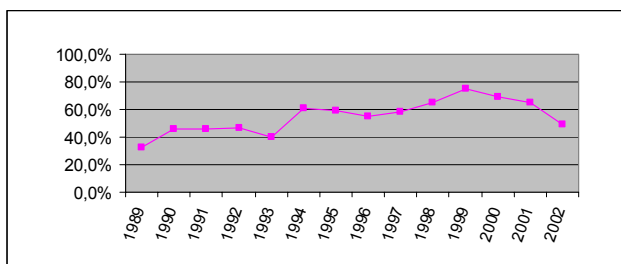
Πηγή: Πίνακας. 118

Διάγραμμα 2-15, Στήριξη (%) για το Κριθάρι, 1989 - 2002

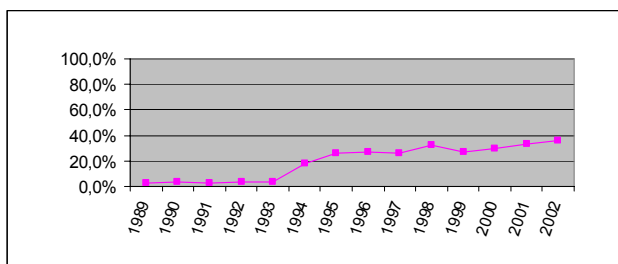
Πηγή: Πίνακας. 119

Διάγραμμα 2-16, Στήριξη (%) για την Βρώμη, 1989 - 2002

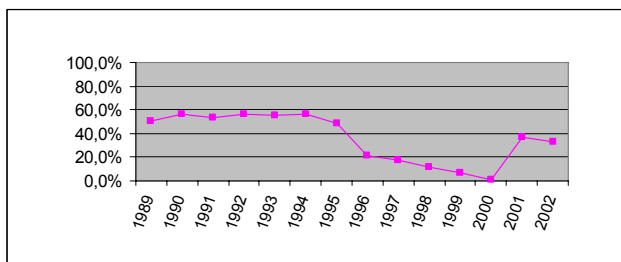
Πηγή: Πίνακας. 120

Διάγραμμα 2-17, Στήριξη (%) για την Σίκαλη, 1989 - 2002

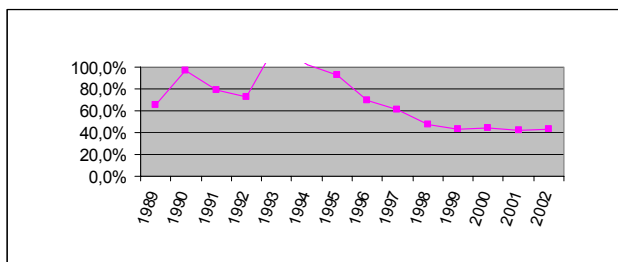
Πηγή: Πίνακας. 121

Διάγραμμα 2-18, Στήριξη (%) για το Ρύζι, 1989 - 2002

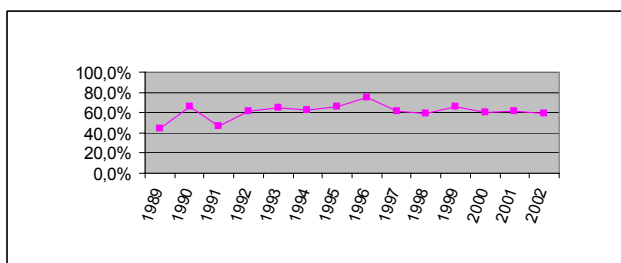
Πηγή: Πίνακας. 122

Διάγραμμα 2-19, Στήριξη (%) για τον Καπνό, 1989 - 2002

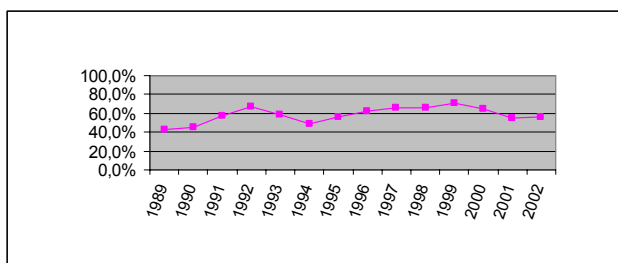
Πηγή: Πίνακας. 123

Διάγραμμα 2-20, Στήριξη (%) για το Βαμβάκι, 1989 - 2002

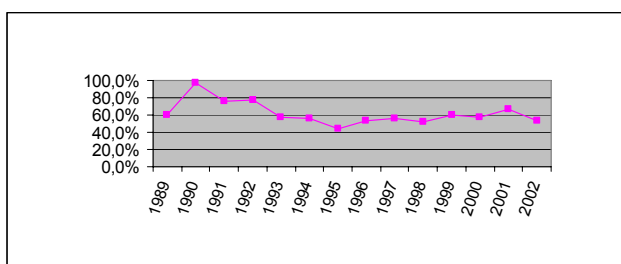
Πηγή: Πίνακας. 124

Διάγραμμα 2-21, Στήριξη (%) για τα Τεύτλα, 1989 - 2002

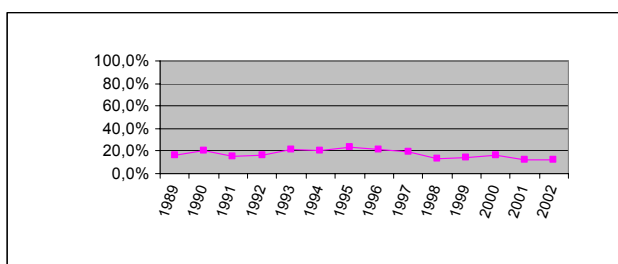
Πηγή: Πίνακας. 125

Διάγραμμα 2-22, Στήριξη (%) για τον Ηλιάνθο, 1989 - 2002

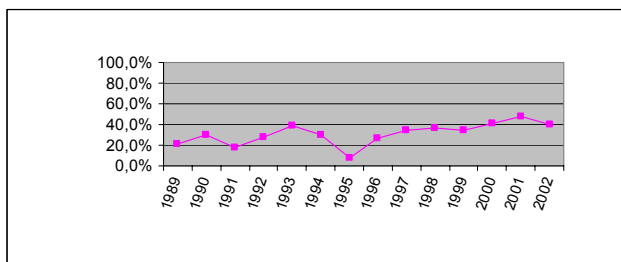
Πηγή: Πίνακας. 126

Διάγραμμα 2-23, Στήριξη (%) για το Σύνολο Οπωροκηπευτικών, 1989 - 2002

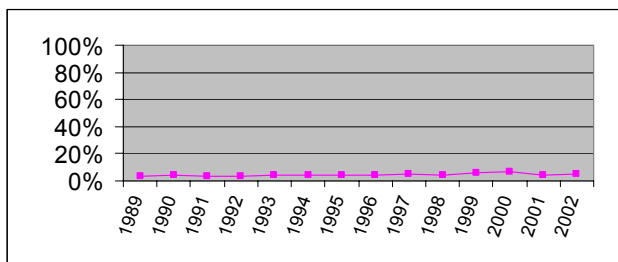
Πηγή: Πίνακας. 127.0

Διάγραμμα 2-24, Στήριξη (%) για το Ελαιόλαδο, 1989 - 2002

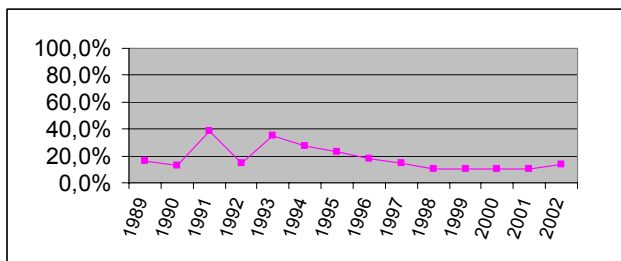
Πηγή: Πίνακας. 135

Διάγραμμα 2-25, Στήριξη (%) για το Σύνολο Ζωοτροφών, 1989 - 2002

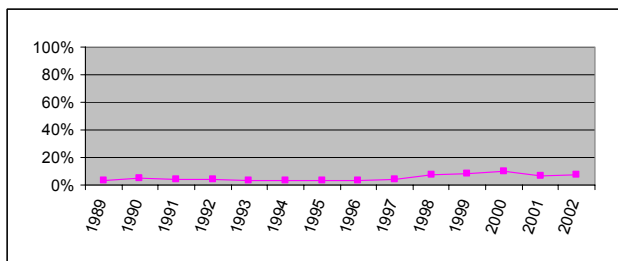
Πηγή: Πίνακας. 136

Διάγραμμα 2-26, Στήριξη (%) για τα Οινοποιήσιμα Σταφύλια, 1989 - 2002

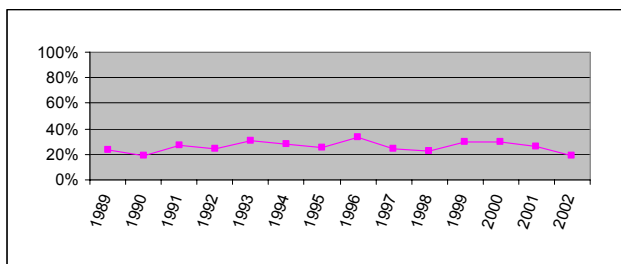
Πηγή: Πίνακας. 137

Διάγραμμα 2-27, Στήριξη (%) για τα Λοιπά Φυτικά Προϊόντα, 1989 - 2002

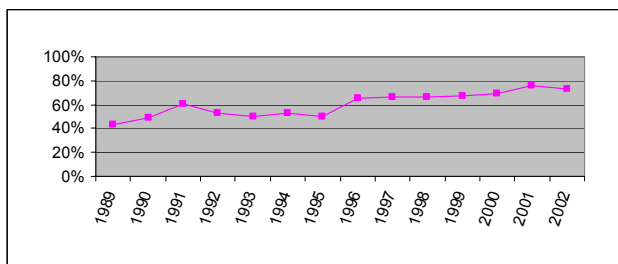
Πηγή: Πίνακας. 138

Διάγραμμα 2-28, Στήριξη (%) για το Αιγοπρόβειο Κρέας, 1989 - 2002

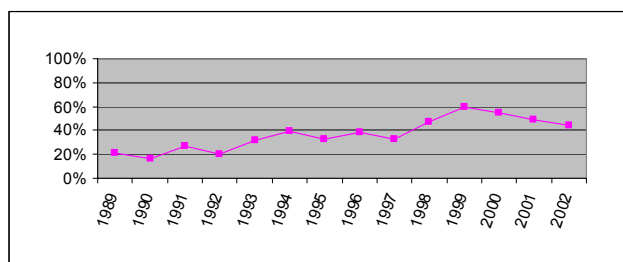
Πηγή: Πίνακας. 139

Διάγραμμα 2-29, Στήριξη (%) για το Βόειο Κρέας, 1989 - 2002

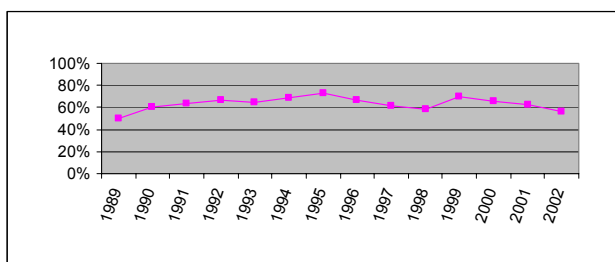
Πηγή: Πίνακας. 140

Διάγραμμα 2-30, Στήριξη (%) για το Χοίρειο Κρέας, 1989 - 2002

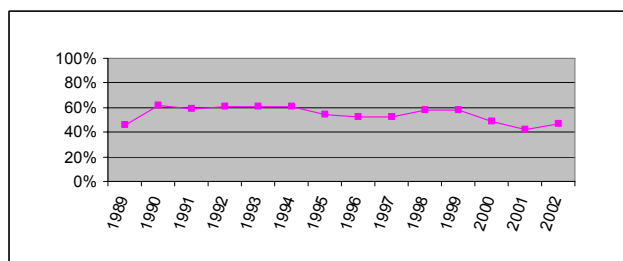
Πηγή: Πίνακας. 141

Διάγραμμα 2-31, Στήριξη (%) για το Κρέας Πουλερικών, 1989 - 2002

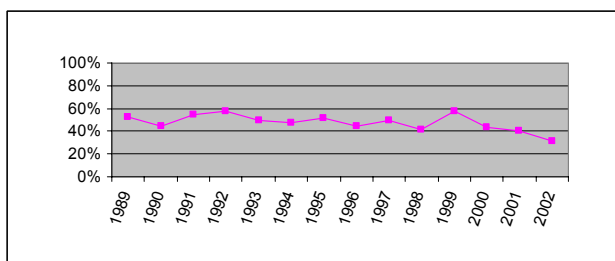
Πηγή: Πίνακας. 142

Διάγραμμα 2-32, Στήριξη (%) για το Σύνολο Γάλακτος, 1989 - 2002

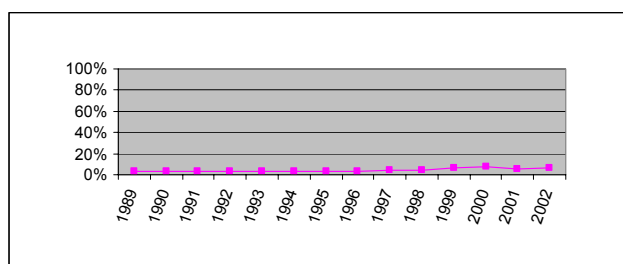
Πηγή: Πίνακας. 143

Διάγραμμα 2-33, Στήριξη (%) για τα Αυγά, 1989 - 2002

Πηγή: Πίνακας. 144

Διάγραμμα 2-34, Στήριξη (%) για τα Λοιπά Ζωϊκά Προϊόντα, 1989 - 2002

Πηγή: Πίνακας. 145

Αν θα θέλαμε να συγκρίνουμε το εγχώριο επίπεδο προστασίας με το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό, θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε την παρούσα μεθοδολογία και αυτή του ΟΟΣΑ για να εξαγάγουμε κάποια σχετικά συμπεράσματα.

Ο ΟΟΣΑ μετράει το επίπεδο στήριξης των Γεωργικών προϊόντων του συνόλου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρησιμοποιώντας τις Ευρωπαϊκές σταθμισμένες (με βάση τον όγκο παραγωγής) τιμές παραγωγού για να υπολογίσει το κομμάτι που αναφέρεται στην στήριξη της Αγοράς και τον Προϋπολογισμό του Ευρωπαϊκού

Γεωργικού Ταμείου (FEOGA)για να υπολογίσει το υπόλοιπο μέρος της στήριξης. Η παρούσα μεθοδολογία ακολουθεί σχεδόν το ίδιο μοτίβο, χρησιμοποιώντας για το πρώτο κομμάτι της στήριξης τις εγχώριες τιμές παραγωγού και για το δεύτερο το ίδιο ακριβώς μονοπάτι που χρησιμοποιεί και ο ΟΟΣΑ.

Άρα το να θεωρήσουμε ότι τα αποτελέσματα των δύο μεθοδολογιών μπορούν να αποτελέσουν ένα σχετικά αξιόπιστο δείκτη σύγκρισης της εγχώριας στήριξης και της Ευρωπαϊκής δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα.

Παρακάτω παρουσιάζουμε την διαφορά του εγχώριου επιπέδου στήριξης από το Ευρωπαϊκό, για τα βασικά προϊόντα για τα οποία δημοσιεύει αποτελέσματα ο ΟΟΣΑ.

Πίνακας 2-10, Διαφορά του επιπέδου της Εγχώριας Στήριξης και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού, 1989 - 2002

	1989 - 1991	1992 - 1994	1995 - 1997	1998 - 2000	2001 - 2002
Μαλακό Σιτάρι	6,01%	-3,65%	4,29%	2,33%	5,98%
Σκληρό Σιτάρι	-4,91%	-21,90%	-11,55%	-13,93%	-28,95%
Καλαμπόκι	0,87%	0,18%	5,82%	5,66%	11,87%
Κριθάρι	2,92%	-7,06%	2,18%	-1,79%	-3,39%
Βρώμη	13,55%	-3,09%	-3,96%	-3,01%	-4,88%
Ρύζι	-8,27%	-4,60%	-4,78%	-12,73%	-2,65%
Ηλίανθος	16,17%	8,91%	0,07%	12,39%	19,38%
Ζαχαρότευτλα	2,90%	3,08%	8,78%	10,03%	4,70%
Γάλα	6,22%	6,98%	7,96%	8,63%	6,31%
Βόειο Κρέας	-4,38%	2,01%	0,36%	1,21%	1,36%
Χοίρειο Κρέας	14,47%	23,32%	18,62%	28,42%	25,23%
Κρέας Πουλερικών	27,29%	24,12%	24,95%	29,30%	22,91%
Αιγοπρόβειο Κρέας	-48,67%	-35,47%	-31,62%	-27,84%	-28,50%
Αυγά	39,74%	46,16%	42,02%	38,49%	33,29%

Πηγή: ΟΟΣΑ, Πίνακας 145.0

Σημείωση: Αρνητικό πρόσημο φανερώνει μεγαλύτερη προστασία στο Ευρωπαϊκό επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο εγχώριο. Θετικό πρόσημο φανερώνει μεγαλύτερη προστασία στο Εγχώριο επίπεδο από ότι στο Ευρωπαϊκό

2.2 Η στήριξη και η προστασία του Γεωργικού Τομέα στην Ελλάδα ανά νομό

2.2.1 Εισαγωγικά

Η αριθμητική περιγραφή ενός φαινομένου αποτελεί από μόνη της μια αφαίρεση και καθιστά την πραγματικότητα λιγότερο «πραγματική». Η περιγραφή του επιπέδου προστασίας ανά προϊόν που κάναμε παραπάνω για την Ελλάδα, αποτελεί σίγουρα μια προσέγγιση πιο κοντά στην πραγματικότητα της χώρας μας από αυτήν του ΟΟΣΑ, καθώς η τελευταία δίνει το «Ευρωπαϊκό» επίπεδο προστασίας, αν και κάτι τέτοιο δύσκολα μπορεί να έχει νόημα σε μια τόσο διαφοροποιημένη γεωργία όπως η Ευρωπαϊκή. Ωστόσο και αυτή η εθνική περιγραφή αποτελεί μια αφαίρεση που δεν μας δίνει πληροφορίες για την χωρική ή την διαστρωματική διάσταση αυτών των ενισχύσεων.

Λέγοντας «χωρική διάσταση» εννοούμε την κατανομή των ενισχύσεων στον χώρο, είτε αυτός ορίζεται διοικητικά (νομός, περιφέρεια κλπ.) είτε με κάποιο άλλο στοιχείο (π.χ. πεδινές, ημιορεινές, ορεινές, νησιωτικές περιοχές). Λέγοντας «διαστρωματική διάσταση» εννοούμε την κατανομή των ενισχύσεων με κάποιο ποιοτικό κριτήριο, είτε αυτό είναι το επίπεδο του εισοδήματος, ο αριθμός των καλλιεργούμενων στρεμμάτων, ο αριθμός των δικαιούχων κλπ.

Στην παρούσα εργασία προσεγγίζουμε το πρώτο με μια αρκετά αδρή μέθοδο που αν και στηρίζεται σε αρκετές υποθέσεις, μπορεί να αποτελέσει μία ένδειξη της κατανομής των ενισχύσεων σε επίπεδο νομού.

Ο λόγος που ακολουθούμε μια τόσο γενική μέθοδο και που συγχρόνως δεν αποτολμούμε μια «διαστρωματική ανάλυση», όπως την ορίσαμε παραπάνω, είναι απλός και κατανοητός. Το επίπεδο των στατιστικών στοιχείων που υπάρχει σε σχέση με τις ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα είναι μηδαμινό. Ούτε η ΕΣΥΕ προσφέρει σχετικά στοιχεία ούτε οι αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες είναι σε θέση να παρέχουν τέτοια.

Για την ΕΣΥΕ, όπως όλοι είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, το γενικό επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών θα αποτελούσε ένα πετυχημένο παράδειγμα

«κρατικής αστοχίας» για κάποιον υποστηρικτή της νέο-φιλελεύθερης σκέψης υπέρ της ιδιωτικοποίησης των πάντων και συγχρόνως εμπαιγμό αυτών που εμπνεύσθηκαν την έννοια του «δημοσίου λειτουργήματος» και της «δημόσιας υπηρεσίας». Από την άλλη κάποιος πολύ εύστοχα θα μπορούσε να ισχυρισθεί πως κάθε επιστημονική κοινότητα λαμβάνει τα στατιστικά στοιχεία που της αξίζουν.

Για την αρμόδια διοικητική υπηρεσία, (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.ΠΕ) είναι χαρακτηριστικό πως οι λειτουργίες του έχουν μηχανογραφηθεί μόλις τα τελευταία πέντε χρόνια, ενώ δεν είναι γνωστό αν υπάρχουν δημοσιεύματα ή μελέτες σε σχέση με το ύψος, το είδος και τον προορισμό των ενισχύσεων, που να απευθύνονται προς το ευρύτερο κοινό και κυρίως προς τον έλληνα φορολογούμενο. Η προσπάθεια μας να έλθουμε σε τηλεφωνική επαφή με το γραφείο κοινού της υπηρεσίας έληξε με τον αναμενόμενο και συνηθισμένο τρόπο που τέτοιες προσπάθειες επαφής με δημόσιες υπηρεσίες καταλήγουν: Κανείς δεν σήκωνε το τηλέφωνο για δύο - τρεις ημέρες που είχαμε την υπομονή και επιμονή να προσπαθούμε να επικοινωνήσουμε.

Ανεξαρτήτως της δυσκολίας που παρατηρείται στην Ελλάδα και εις απόδειξη της χρησιμότητας που μας παρέχουν στοιχεία σχετικά με την κατανομή των ενισχύσεων σε διαφορετικά επίπεδα, παραθέτουμε αμέσως παρακάτω έναν πίνακα που έχει δημοσιεύσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την κατανομή του ύψους των άμεσων ενισχύσεων και του αριθμού των παραγωγών που λαμβάνουν αυτές:

Πίνακας 2-11, Κατανομή των χορηγούμενων ενισχύσεων σε αριθμό φυσικών προσώπων για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2002

Strat. (€ * 1000)	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE	UK	EU15
< 0 €	-53	-31	-83	-1,760	-112	-162	-131	-4,779	0	-89	-49	-35	-12	-8	-270	-7,574
> 0 and < 1 250 €	4,882	4,596	45,330	238,930	197,060	38,005	13,240	460,719	130	14,006	26,135	66,213	6,780	7,555	16,937	1,140,518
> 1 250 and < 2 000 €	5,894	6,295	47,311	144,906	131,296	40,061	17,473	196,982	134	14,859	27,832	25,031	11,562	7,922	16,646	694,204
> 2 000 and < 5 000 €	36,352	36,569	249,291	404,326	478,769	204,615	110,358	531,408	1,000	70,488	124,664	59,220	77,670	46,508	80,258	2,511,496
> 5 000 and < 10 000 €	69,888	77,406	472,131	312,855	599,639	499,380	206,489	497,441	3,606	93,008	160,257	52,436	126,081	85,204	148,267	3,404,088
> 10 000 and < 20 000 €	95,556	161,827	792,339	186,020	842,742	1,267,311	308,285	448,895	7,712	61,513	154,029	48,314	121,408	137,569	302,076	4,935,598
> 20 000 and < 50 000 €	140,711	301,276	959,208	76,790	1,072,822	3,177,898	305,848	460,238	9,641	57,403	82,695	85,031	80,248	190,119	800,528	7,800,456
> 50 000 and < 100 000 €	48,939	145,086	363,385	14,798	487,365	1,730,754	103,851	220,454	3,190	27,092	12,379	77,678	11,697	90,704	808,539	4,145,911
> 100 000 and < 200 000 €	7,243	48,577	285,644	3,878	281,641	382,973	31,268	127,357	340	8,014	5,369	56,179	684	34,158	608,387	1,881,712
> 200 000 and < 300 000 €	1,409	11,939	181,698	1,010	81,203	27,852	4,071	47,113	0	1,839	3,035	13,234	424	9,719	174,085	558,631
> 300 000 and < 500 000 €	1,670	5,908	216,271	3,161	54,681	8,141	1,476	52,078	0	1,467	1,464	7,334	0	1,805	106,736	462,192
> 500 000 €	1,062	2,917	289,947	7,140	51,854	3,607	0	89,858	0	1,699	2,865	3,679	0	1,416	60,509	516,553
Total	413,555	802,365	3,902,472	1,392,054	4,278,960	7,380,435	1,102,228	3,127,764	25,753	351,299	600,675	494,314	436,542	612,671	3,122,696	28,043,785

Πηγή: Report on the Distribution of Direct Aids to the Producers, Financial Years 2002, 2003, DG Agriculture

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός πως στην Ελλάδα υπάρχουν 10,000 παραγωγοί και στην Κοινότητα περίπου 1,000,000 που λαμβάνουν ύψος ενίσχυσης πάνω από

300,000 €. Αν μη τι άλλο ένα από τα επιχειρήματα ύπαρξης της ΚΑΠ, περί στήριξης του γεωργικού εισοδήματος, μάλλον φαντάζει αστείο για αυτές τις περιπτώσεις.

Πίνακας 2-12, Κατανομή των χορηγούμενων ενισχύσεων σε ποσοστό φυσικών προσώπων για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2002

Strat. (€ %)	BE	DK	DE	EL	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI	SE	UK	EU15
< 0 €	-0.01%	0.00%	0.00%	-0.13%	0.00%	0.00%	-0.01%	-0.15%	0.00%	-0.03%	-0.01%	-0.01%	0.00%	0.00%	-0.01%	-0.03%
> 0 and < 1 250 €	1.18%	0.57%	1.16%	17.16%	4.61%	0.51%	1.20%	14.73%	0.50%	3.99%	4.35%	13.39%	1.55%	1.23%	0.54%	4.07%
> 1 250 and < 2 000 €	1.43%	0.78%	1.21%	10.41%	3.07%	0.54%	1.59%	6.30%	0.52%	4.23%	4.63%	5.06%	2.65%	1.29%	0.53%	2.48%
> 2 000 and < 5 000 €	8.79%	4.56%	6.39%	29.05%	11.19%	2.77%	10.01%	16.99%	3.88%	20.06%	20.75%	11.98%	17.79%	7.59%	2.57%	8.96%
> 5 000 and < 10 000 €	16.90%	9.65%	12.10%	22.47%	14.01%	6.77%	18.73%	15.90%	14.00%	26.48%	26.68%	10.61%	28.88%	13.91%	4.75%	12.14%
> 10 000 and < 20 000 €	23.11%	20.17%	20.30%	13.36%	19.70%	17.17%	27.97%	14.35%	29.95%	17.51%	25.64%	9.77%	27.81%	22.45%	9.67%	17.60%
> 20 000 and < 50 000 €	34.02%	37.55%	24.58%	5.52%	25.07%	43.06%	27.75%	14.71%	37.44%	16.34%	13.77%	17.20%	18.38%	31.03%	25.64%	27.82%
> 50 000 and < 100 000 €	11.83%	18.08%	9.31%	1.06%	11.39%	23.45%	9.42%	7.05%	12.39%	7.71%	2.06%	15.71%	2.68%	14.80%	25.89%	14.78%
> 100 000 and < 200 000 €	1.75%	6.05%	7.32%	0.28%	6.58%	5.19%	2.84%	4.07%	1.32%	2.28%	0.89%	11.37%	0.16%	5.58%	19.48%	6.71%
> 200 000 and < 300 000 €	0.34%	1.49%	4.66%	0.07%	1.90%	0.38%	0.37%	1.51%	0.00%	0.52%	0.51%	2.68%	0.10%	1.59%	5.57%	1.99%
> 300 000 and < 500 000 €	0.40%	0.74%	5.54%	0.23%	1.28%	0.11%	0.13%	1.67%	0.00%	0.42%	0.24%	1.48%	0.00%	0.29%	3.42%	1.65%
> 500 000 €	0.26%	0.36%	7.43%	0.51%	1.21%	0.05%	0.00%	2.87%	0.00%	0.48%	0.48%	0.74%	0.00%	0.23%	1.94%	1.84%
Total	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

Πηγή: Report on the Distribution of Direct Aids to the Producers, Financial Years 2002, 2003, DG Agriculture

Επίσης στο διάγραμμα της ποσοστιαίας κατανομής των ενισχύσεων εντύπωση προκαλεί η διαφοροποίηση της περίπτωσης της Ελλάδας από το σύνολο της Κοινότητας. Ενώ στην τελευταία οι περισσότεροι παραγωγοί λαμβάνουν επιδοτήσεις από 10,000€ έως 50,000€ ή 100,000€, στην Ελλάδα αυτό συμβαίνει στα ποσά από 0€ έως 10,000€.

Ειδικότερα το γεγονός ότι περίπου 17% των φυσικών προσώπων που λαμβάνουν ενισχύσεις μέχρι 2000 € (για την Ευρωπαϊκή Ένωση αυτό συμβαίνει μόνο στο 4% των δικαιούχων) μπορεί να ερμηνευθεί με τον ακόλουθο τρόπο: Οι ενισχύσεις αυτές απευθύνονται σε φυσικά πρόσωπα τα οποία δεν είναι κατ' επάγγελμα αγρότες. Κι αυτή την ερμηνεία μπορεί να την υποστηρίξουμε ως εξής: Εάν το ποσοστό της στήριξης από τις άμεσες ενισχύσεις στην Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής είναι γύρω στο 20%, τότε σημαίνει πως κάποιος που λαμβάνει 1250€ παράγει προϊόντα αξίας περίπου 6000 €. Το Καθαρό Εισόδημα που προκύπτει από μια τέτοια παραγωγή και το οποίο θα είναι αρκετά μικρότερο δεν μπορεί να αποτελεί και το μοναδικό εισόδημα των φυσικών αυτών προσώπων.

2.2.2 Μεθοδολογία

Εισαγωγικά

Ακόμα και εάν ήταν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με την ετήσια ανά νομό εκταμίευση επιδοτήσεων προς τους γεωργούς δεν θα ήμασταν σε θέση να εκτιμήσουμε πλήρως το ύψος της προστασίας αυτής.

Ένα πρώτο πρόβλημα θα ήταν πως οι εκταμιεύσεις επιδοτήσεων δεν συμπίπτουν χρονικά με το ίδιο ημερολογιακό έτος οπότε θα υπήρχε μια δυσκολία στο να συσχετίσουμε την παραγωγή μιας χρονιάς με τις απολαμβανόμενες επιδοτήσεις αυτής. Ωστόσο η δυσκολία αυτή δεν θα ήταν ανυπέρβλητη.

Το σημαντικό λάθος μιας τέτοιας προσέγγισης θα έγκειτο στην παράλειψη να συμπεριλάβουμε στην στήριξη του κάθε νομού το διόλου ευκαταφρόνητο κομμάτι της προστασίας από τον διεθνή ανταγωνισμό.

Στην ιδανική περίπτωση όπου είχαμε στην διάθεση μας όλα τα στοιχεία σχετικά με το ύψος και το σκοπό των χρηματοροών από τον ΟΠΕΚΕΠΕ προς τους διάφορους νομούς της χώρας, τότε η μεθοδολογία που θα μπορούσαμε να ακολουθήσουμε θα ήταν η ιδανική και θα την περιγράψουμε παρακάτω εν συντομία.

Ελλείψει της παραπάνω ευχέρειας, κάνοντας κάποιες υποθέσεις ακολουθούμε μια γενικότερη μεθοδολογία υπολογισμού του ποσοστού στήριξης της συνολικής γεωργικής παραγωγής, με βάση την ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε προϊόντος στο σύνολο της παραγωγής του νομού και την στήριξη που αυτό απολαμβάνει σε επίπεδο χώρας.

Η ιδανική μεθοδολογία για μια άριστη χωρική κατανομή της στήριξης και της προστασίας της γεωργίας

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η στήριξη και η προστασία του γεωργικού τομέα μιας χώρας μπορεί να αναλυθεί στα παρακάτω συστατικά στοιχεία:

1. Δασμοί και εξαγωγικές επιδοτήσεις
2. Κόστος στήριξης εσωτερικών τιμών (παρέμβαση, απόσυρση)
3. Ενισχύσεις παραγωγής στα χέρια του παραγωγού
4. Διαρθρωτικές ενισχύσεις στα χέρια του παραγωγού
5. Γενικές υπηρεσίες

Το πρώτο στοιχείο της στήριξης «Γενικές υπηρεσίες» θα μπορούσε να κατανεμηθεί χωρικά με βάση πληροφορίες που θα ήταν διαθέσιμες από το υπουργείο Γεωργίας και συγκεκριμένους φορείς του (π.χ. ΔΗΜΗΤΡΑ, Οργανισμός Εγγειοβελτιωτικών έργων κ.λ.π.) σχετικά με τον τρόπο που κατευθύνονται οι πιστώσεις του υπουργείου στους διάφορους νομούς. Π.χ. έγιναν τόσα προγράμματα κατάρτισης τόσο κόστος στον τάδε νομό, υπηρετούν τόσοι γεωπόνοι με τόση μισθοδοσία στον τάδε νομό κ.λ.π.

Τα στοιχεία «Διαρθρωτικές ενισχύσεις στα χέρια του παραγωγού» και «Ενισχύσεις παραγωγής στα χέρια του παραγωγού», σε μια ιδανική κατάσταση πάντα, θα ήμασταν σε θέση να τα πάρουμε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος θα ήταν σε θέση να ξέρει προς ποιο νομό κατευθύνονται ποιες και πόσες πιστώσεις.

Για τα στοιχεία «Κόστος στήριξης εσωτερικών τιμών» και «Δασμοί - εξαγωγικές επιδοτήσεις» που εκφράζουν την προστασία της εγχώριας γεωργίας από τον διεθνή ανταγωνισμό, καθώς αυτά δεν αποτελούν χρηματοδοτικές ροές αλλά κόστος ευκαιρίας για τους καταναλωτές και κέρδος ευκαιρίας για τους παραγωγούς, δεν θα ήμασταν σε θέση να αντλήσουμε άμεσα πληροφορίες για την χωρική τους κατανομή. Θα έπρεπε να ακολουθήσουμε την παρούσα μεθοδολογία επιμερισμού της διεθνούς στήριξης του κάθε προϊόντος με βάση την ποσοστιαία συμμετοχή αυτού στην συνολική αξία παραγωγής του κάθε νομού.

Στην συνέχεια για κάθε ένα από τα παραπάνω στοιχεία και για κάθε νομό θα προέκυπτε το ποσοστό της στήριξης σε σχέση με το γενικό σύνολο της χώρας. Τέλος αθροίζοντας το κάθε στοιχείο για κάθε νομό θα ήμασταν σε θέση να εξάγουμε το συνολικό ποσοστό στήριξης για κάθε έναν από αυτούς.

Εν τη απουσία των κατάλληλων και αξιόπιστων στατιστικών πηγών για τα τρία από τα τέσσερα στοιχεία της στήριξης, αναγκαζόμαστε να αντιμετωπίσουμε και τα τέσσερα με τον ίδιο τρόπο, ακολουθώντας την παρούσα μεθοδολογία, την οποία και παρουσιάζουμε.

Η παρούσα μεθοδολογία

Έστω σε μία χώρα δύο μόνο γεωργικά προϊόντα, $ΓΠ_1$ και $ΓΠ_2$, και δύο διοικητικές περιφέρειες $ΠΕΡ_1$ και $ΠΕΡ_2$. Ας υποθέσουμε ακόμα ότι το επίπεδο

προστασίας, με βάση κάποια μέθοδο υπολογισμού αυτής, είναι 100% για το πρώτο προϊόν και 0% για το δεύτερο.

Αν ξέρουμε ότι η περιοχή ΠΕΡ₁ παράγει μόνο το προϊόν ΓΠ₁ τότε μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι και η προστασία του συνόλου της γεωργικής παραγωγής αυτής της περιοχής είναι 100%. Αντίστοιχα αν η περιοχή ΠΕΡ₂ παράγει μόνο το προϊόν ΓΠ₂ μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι το επίπεδο προστασίας είναι 0% για το σύνολο της παραγωγής.

Αν π.χ. το 60% της αξίας της συνολικής γεωργικής παραγωγής της πρώτης περιοχής οφείλεται στο πρώτο προϊόν και το υπόλοιπο 40% στο δεύτερο, με απλά μαθηματικά, συνάγουμε το συμπέρασμα ότι το γενικό επίπεδο προστασίας της γεωργίας στην περιοχή αυτή είναι:

$$\frac{Αξία ΠΡ_1}{Συν. Αξία} \times Επίπεδο Προστασίας ΠΡ_1 + \frac{Αξία ΠΡ_2}{Συν. Αξία} \times Επίπεδο Προστασίας ΠΡ_2$$

$$= 60\% \times 100\% + 40\% \times 0\% = 60\%$$

Για Ν προϊόντα, το ποσοστιαίο επίπεδο στήριξης μιας περιοχής υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\sum_{i=1}^N ([\% Συμμετοχή του προϊόντος i] \times [\% Επίπεδο στήριξης του προϊόντος i]).$$

Οι υποθέσεις που κάνουμε

Οι υποθέσεις που κάναμε για την κατανομή των ενισχύσεων ανά νομό, αν και είναι ικανές να μειώσουν την στατιστική αξιοπιστία της μεθοδολογίας αυτής, ωστόσο δεν μπορούν να καταρρίψουν την ισχύ των εξαγόμενων αποτελεσμάτων στην γενικότητά τους.

- Θεωρούμε ότι όλοι οι παραγωγοί λαμβάνουν επιδοτήσεις για τα προϊόντα τους όταν το δικαιούνται. Πώς θα μπορούσε να επηρεάσει αυτό τα εξαγόμενα αποτελέσματα; Επανερχόμαστε στο παράδειγμα των δύο περιοχών και των δύο προϊόντων.

Αν θεωρήσουμε ότι παρ' όλο που η πρώτη περιοχή παράγει 100% του προϊόντος που έχει στήριξη 100%, μόνο ένα 10% των παραγωγών χρησιμοποιούν το δικαίωμα τους να λάβουν στήριξη (και ας υποθέσουμε ότι αυτοί παράγουν το 10% της αξίας της παραγωγής), τότε το τελικό ποσοστό στήριξης του γεωργικού τομέα της περιοχής δεν θα είναι 100% αλλά μόνο 10%.

Φυσικά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ισχύει για το στοιχείο προστασία από την εξωτερική αγορά, αφού σε αυτό δεν τίθεται θέμα επιλογής του παραγωγού, αλλά ισχύει μόνο για το στοιχείο των χρηματοδοτικών δαπανών υπέρ του αυτού.

Είναι μάλλον απίθανο ένας παραγωγός να μην μπαίνει στην διαδικασία αίτησης για να λάβει επιδότηση για προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχει ποσόστωση και την δικαιούται έτσι και αλλιώς. Η όποια παραμόρφωση από την εν λόγω υπόθεση θα προκύπτει για τα προϊόντα με ποσοτώσεις (γάλα, βόειο, βαμβάκι κλπ.).

- Το στοιχείο στήριξης «Γενικές Υπηρεσίες» κατανέμεται ομοιόμορφα ανά νομό: Καθώς δεν έχουμε κάποιο τρόπο κατανομής των Γενικών Υπηρεσιών στους νομούς, αναγκαζόμαστε να κάνουμε την παραδοχή αυτή και έτσι δεν συμπεριλαμβάνουμε καθόλου στους υπολογισμούς μας το ποσοστό στήριξης εκ των Γενικών Υπηρεσιών αφού δεν προσδίδει κάποιο στοιχείο χωρικής διαφοροποίησης. Ωστόσο το αυτό δεν θεωρούμε ότι βρίσκεται μακριά από την αλήθεια σε συνδυασμό με το γεγονός ότι αυτό το στοιχείο στήριξης είναι αρκετά περιορισμένο (~5% σε σχέση με ~30% των υπολοίπων) δεν φαίνεται να μας απομακρύνει ιδιαίτερα από την αλήθεια.

- Οι τιμές παραγωγού είναι σταθερές για όλη την επικράτεια: Ούτε αυτή η παραδοχή δεν θα πρέπει να αποτελεί ιδιαίτερα μεγάλη διαστρέβλωση της αλήθειας. Επίσης εδώ να σημειώσουμε πως για τον υπολογισμό της τελικής αξίας παραγωγής ενός προϊόντος χρησιμοποιήσαμε για παράγοντα όγκου τα στοιχεία της ΕΣΥΕ και παράγοντα τιμής τα στοιχεία του Υπ. Γεωργίας.

- Ειδικά για το ελαιόλαδο χρησιμοποιήθηκε ένας ιδιαίτερος τρόπος υπολογισμού της τιμής του: Επειδή η ΕΣΥΕ δεν παρέχει στοιχεία για τον όγκο παραγωγής ελαιολάδου ανά νομό αλλά μόνο για τις ελιές προς ελαιοποίηση, θεωρώντας ότι η αξία παραγωγής ελιών προς ελαιοποίηση και ελαιολάδου είναι η ίδια, υπολογίσαμε την τιμή της πρώτης.

- Εξαιρέσαμε κάποια προϊόντα από τον υπολογισμό της τελικής αξίας: Λόγω του προαναφερθέντος τρόπου υπολογισμού της αξίας ενός προϊόντος (τιμές Υπ. Γεωργίας x όγκο ΕΣΥΕ) για κάποια προϊόντα δεν μπορέσαμε να βρούμε αντιστοίχιση.

Πιο συγκεκριμένα τα προϊόντα για τα οποία προσέφερε όγκους η ΕΣΥΕ αλλά δεν είχε τιμές το Υπουργείο Γεωργίας είναι:

Σόργο
Λαθούρι
Λοιπά Βρώσιμα Όσπρια
Βίκος (κτην. Όσπρια)

Ρόβη (κτην. Όσπρια)
Λούπινα (κτην. Όσπρια)
Λαθούρι
Σπόρος Τριφυλλιών

Λοιπά κτην. Όσπρια
Σουσάμι
Σόργο (βιομ.)
Σόγια Σπόρος
Αραβόσιτος (για σανό)

Σόργο (για σανό)
Τεύτλα Κτηνοτροφικά
Λίπος χοιρινό
Κερί

Τα προϊόντα για τα οποία έχουμε τιμές από το Υπουργείο Γεωργίας αλλά δεν έχουμε όγκους παραγωγής από την ΕΣΥΕ, είναι:

Καρότα
Κρεμμύδια
Νωπή Πιπεριά
Σέλινο
Παντζάρια
Κοκκάρια
Νωπά Κουκιά
Grape Fruit
Ακτινίδια
Κυδώνια
Μπανάνες
Κίτρα
Φιστίκια Αιγίνης
Τοματοπιπεριά

Ελαιοπυρήνας
Ανθοκομικά Προϊόντα
Σπόροι & Πολλ/κο υλικό
(Σύνολο)
Σπόροι & Πολλ/κο υλικό
(Φυτά)
Σπόροι & Πολλ/κο υλικό
(Σπόροι)
Κρέας Κουνελιών
Δέρματα (Σύνολο)
Δέρματα (Προβάτων)
Δέρματα (Αιγών)
Δέρματα (Βοοειδών)

Αν και η αξία παραγωγής όλων των παραπάνω δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της συνολικής αξίας παραγωγής σε επίπεδο χώρας, ωστόσο όσο μεγαλύτερη συμμετοχή έχουν σε επίπεδο νομού, τόσο μεγαλύτερη στρέβλωση στον υπολογισμό μας εισάγει.

Η εφαρμογή της μεθοδολογίας

Όσον αφορά την εφαρμογή της παραπάνω μεθοδολογίας στην παρούσα εργασία, ο κυριότερος όγκος δουλειάς έγινε στο στάδιο της συγκέντρωσης των στατιστικών στοιχείων για τους όγκους παραγωγής 100 περίπου προϊόντων για 52 νομούς για 7 χρόνια (σύνολο 36400 διακριτά στοιχεία) από την ΕΣΥΕ. Τα στοιχεία τα οποία δίνονται από την ΕΣΥΕ μόνο κατά σύμβαση μπορούν να θεωρηθούν «στοιχεία έτοιμα προς ηλεκτρονική επεξεργασία». Για την μετατροπή τους σε μια πραγματικά επεξεργάσιμη μορφή αναπτύχθηκαν διάφορα κομμάτια λογισμικού μετατροπής του format της ΕΣΥΕ προς μορφή Excel τα οποία και παρατίθενται στο Παράρτημα 4.3. Με τον τρόπο αυτόν επιταχύνθηκε κατά πολύ η διαδικασία εξαγωγής

των στοιχείων. Επίσης αναπτύχθηκε λογισμικό για την επαλήθευση της ορθότητας των εξαγόμενων στοιχείων, το οποίο και αυτό παρατίθεται στο ίδιο παράρτημα.

Από τα στοιχεία του όγκου παραγωγής υπολογίσθηκαν οι αξίες παραγωγής κάθε προϊόντος για κάθε νομό για τα έτη 1994 – 2002 με την παραδοχή ότι οι τιμές παραγωγού είναι κοινές για όλη την επικράτεια. Στην συνέχεια τα παραπάνω προϊόντα ομαδοποιήθηκαν με βασικό κριτήριο την αντιμετώπιση που έχουν από την ΚΑΠ. Για τα ομαδοποιημένα αυτά προϊόντα υπολογίσθηκε η σχετική τους ποσοστιαία βαρύτητα στην συνολική αξία παραγωγής του κάθε νομού και στην συνέχεια με βάση την παραπάνω φόρμουλα συνδυάστηκαν με τα αντίστοιχα αποτελέσματα για την συνολική προστασία της κατηγορίας προϊόντος για να εξαχθούν τα αποτελέσματα για τον βαθμό στήριξης της Γεωργικής Παραγωγής ανά νομό ανά έτος.

2.2.3 Αποτελέσματα

Στις επόμενες σελίδες δίνονται σε χάρτες τα ποσοστά στήριξης ανά νομό για τα έτη 1994 -2001. Οι αναλυτικοί πίνακες των αποτελεσμάτων βρίσκονται στο παράρτημα 4.3.

Από τους χάρτες έχει εξαιρεθεί η περιφέρεια Αττικής (κίτρινο χρώμα), καθώς η διαμέριση της περιφέρειας αυτής σε νομούς είναι διαφορετική για τα έτη 1999 – 2001 και 1994 – 1998 και επιπλέον δεν παρουσιάζεται αξιόλογη γεωργική δραστηριότητα.

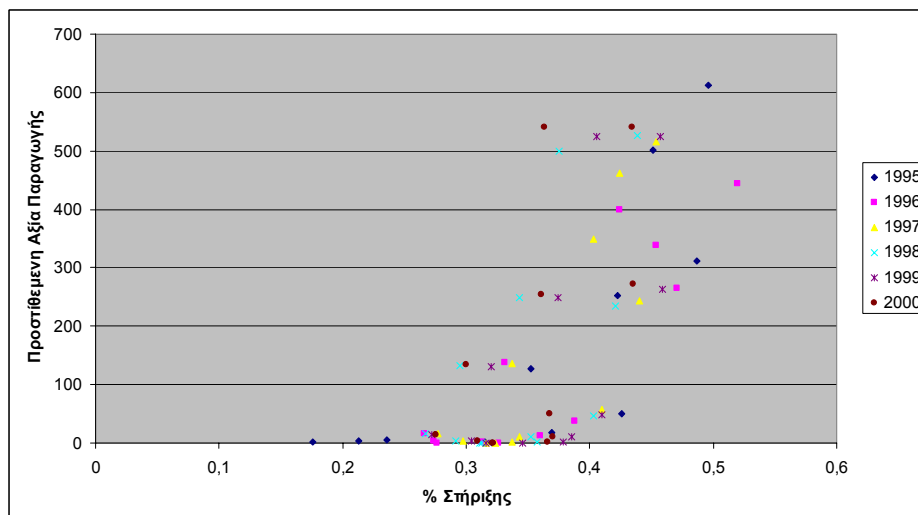
Πέραν της γραφικής αναπαράστασης των αποτελεσμάτων αξιοσημείωτο στοιχείο είναι η ισχυρή συσχέτιση που φαίνεται να υπάρχει (χωρίς να εγκαθιδρύει σχέσεις αιτίου –αιτιατού) μεταξύ της Καθαρής Προστιθέμενης αξίας της Γεωργικής Παραγωγής ανά Περιφέρεια (στοιχεία από την Eurostat) και του ποσοστού Προστασίας. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο συντελεστής συσχέτισης για τα δύο παραπάνω μεγέθη ενώ δίνεται και μια γραφική αναπαράσταση των ζευγών προστιθέμενης αξίας και ποσοστού στήριξης:

Πίνακας 2-13, Συντελεστής Συσχέτισης Καθαρής Προστιθέμενης Αξίας της Γεωργικής Παραγωγής ανα Περιφέρειας και του επιπέδου Προστασίας

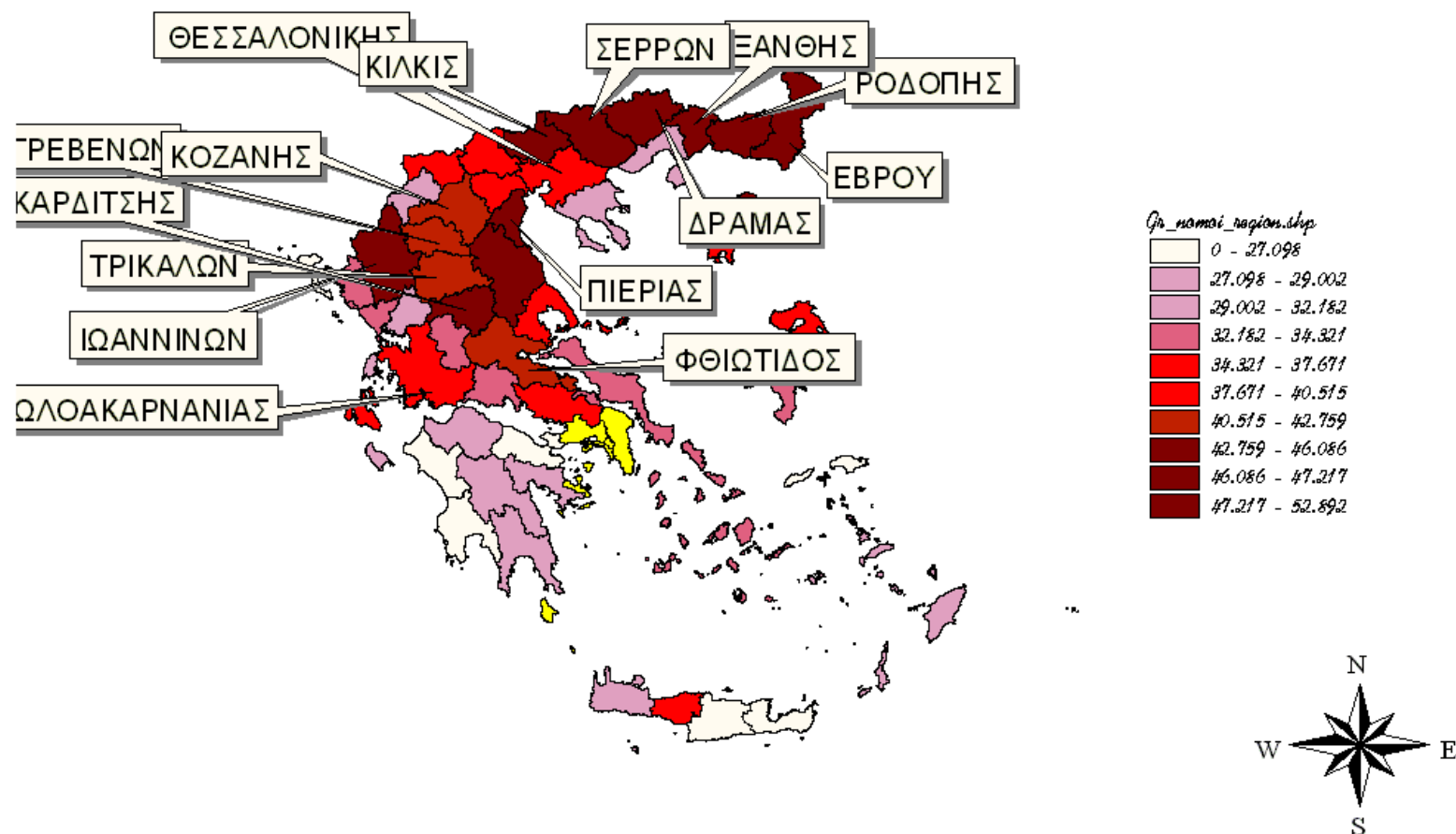
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Συντελεστής Συσχέτισης	76,6%	87,4%	82,0%	62,1%	65,0%	60,8%

Πηγή: Eurostat και επεξεργασία του συγγραφέα

Διάγραμμα 2-35, Καθαρή Προστιθέμενη Αξία και Ποσοστό Στήριξης ανα Νομό, 1995 - 2000

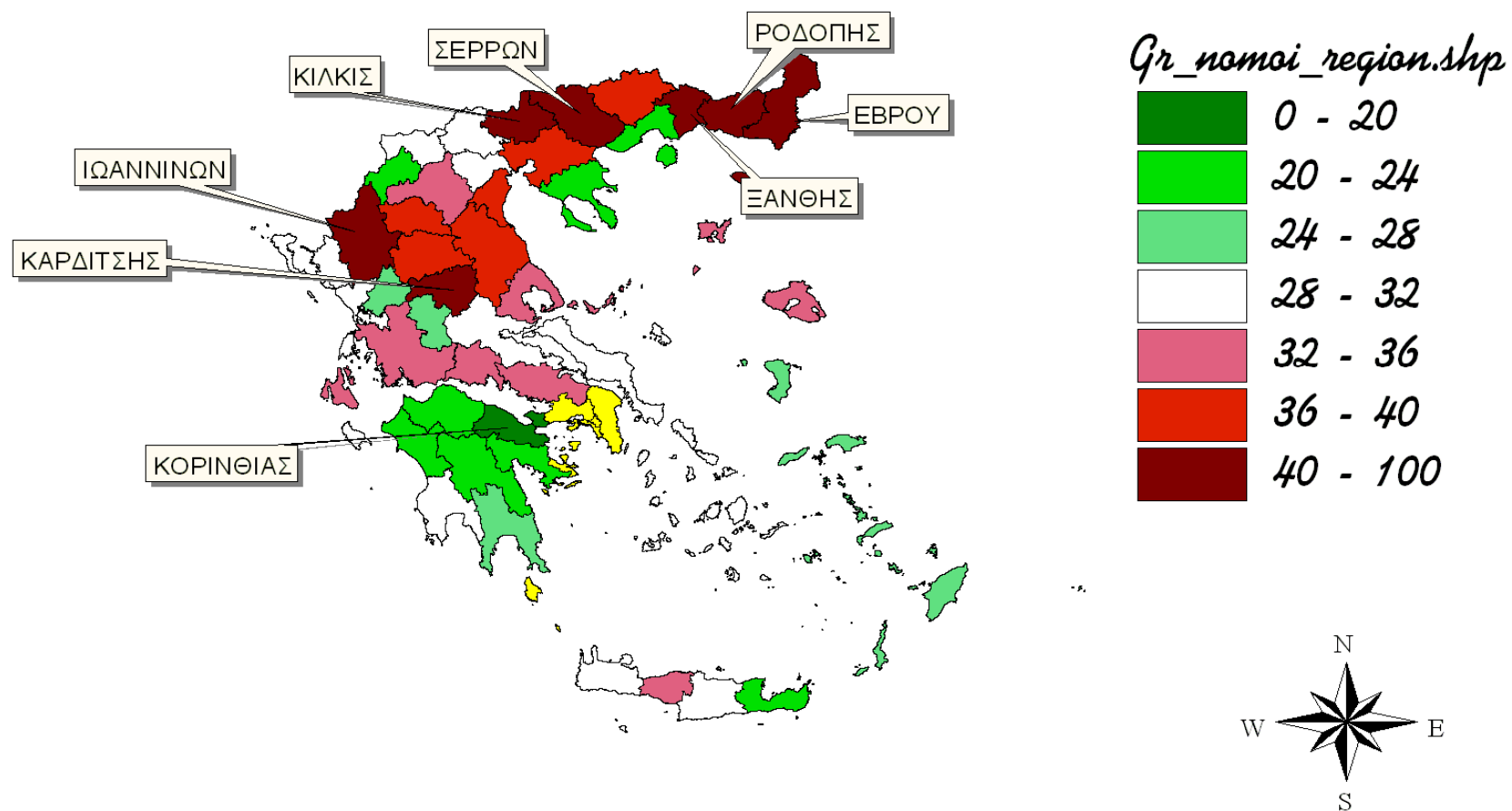

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα Μέσος Όρος 1994 - 2001

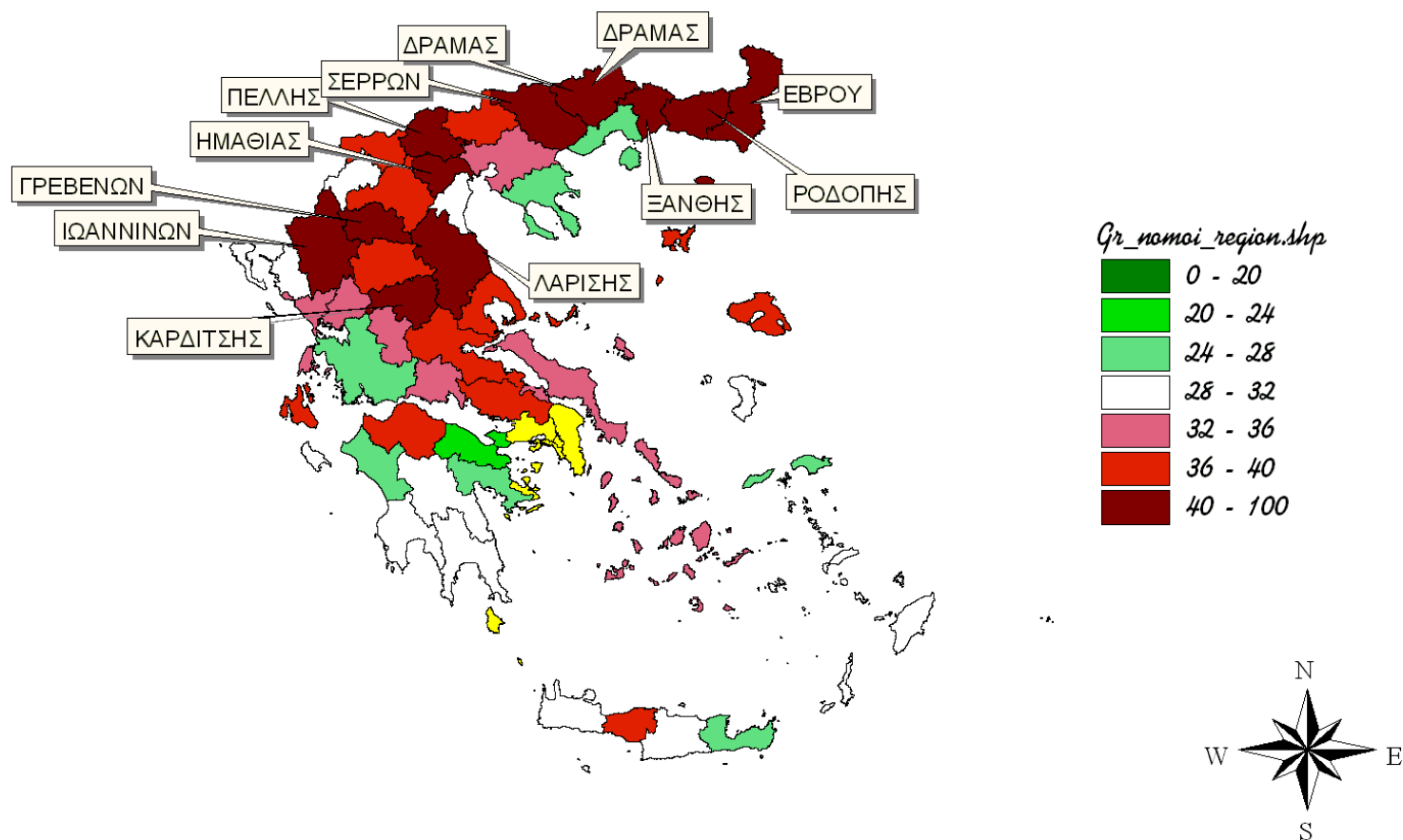
Διάγραμμα 2-36, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό, Μέσος Όρος Στήριξης για τα έτη 1994 - 2001

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 2001

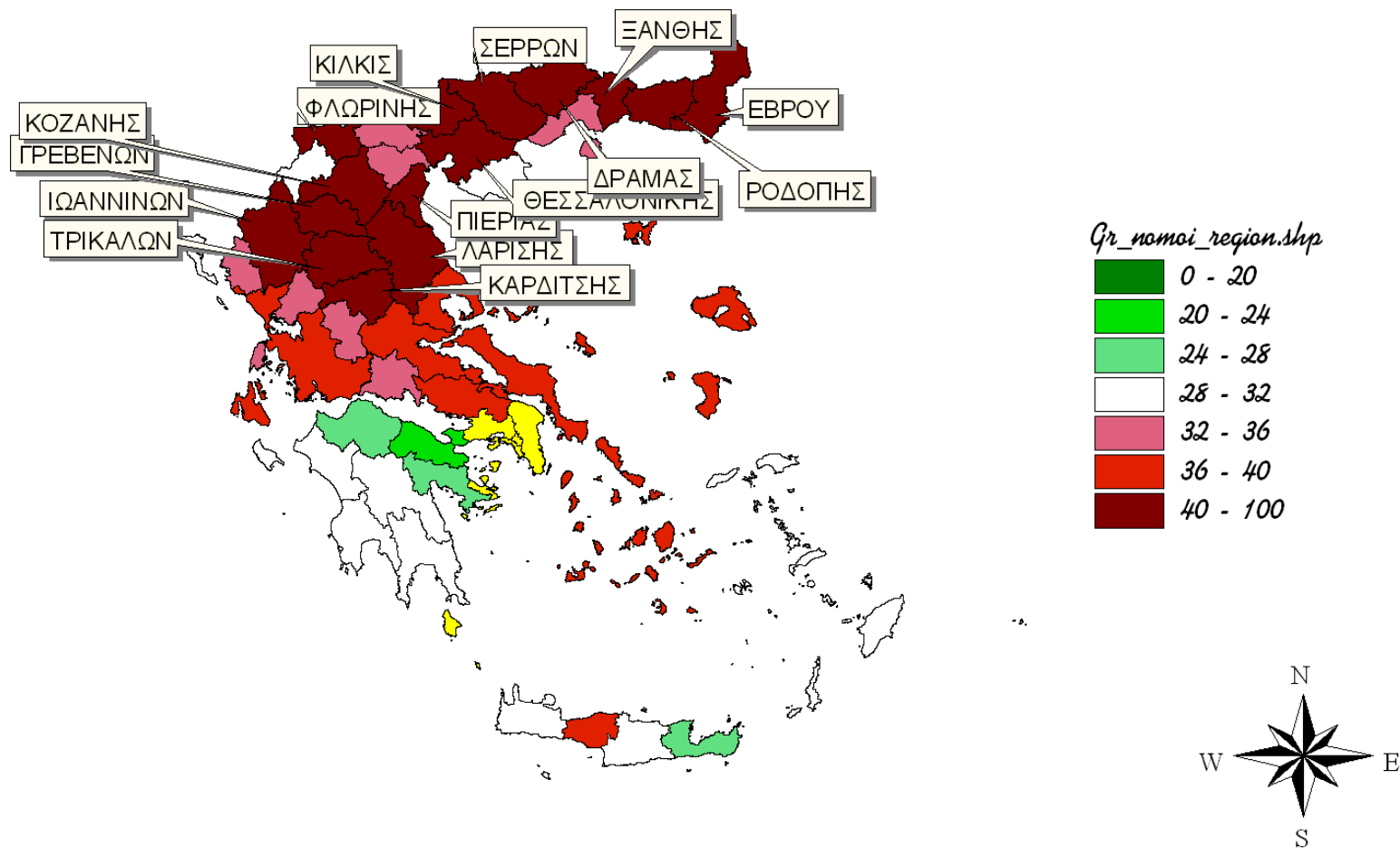
Διάγραμμα 2-37, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 2001

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 2000

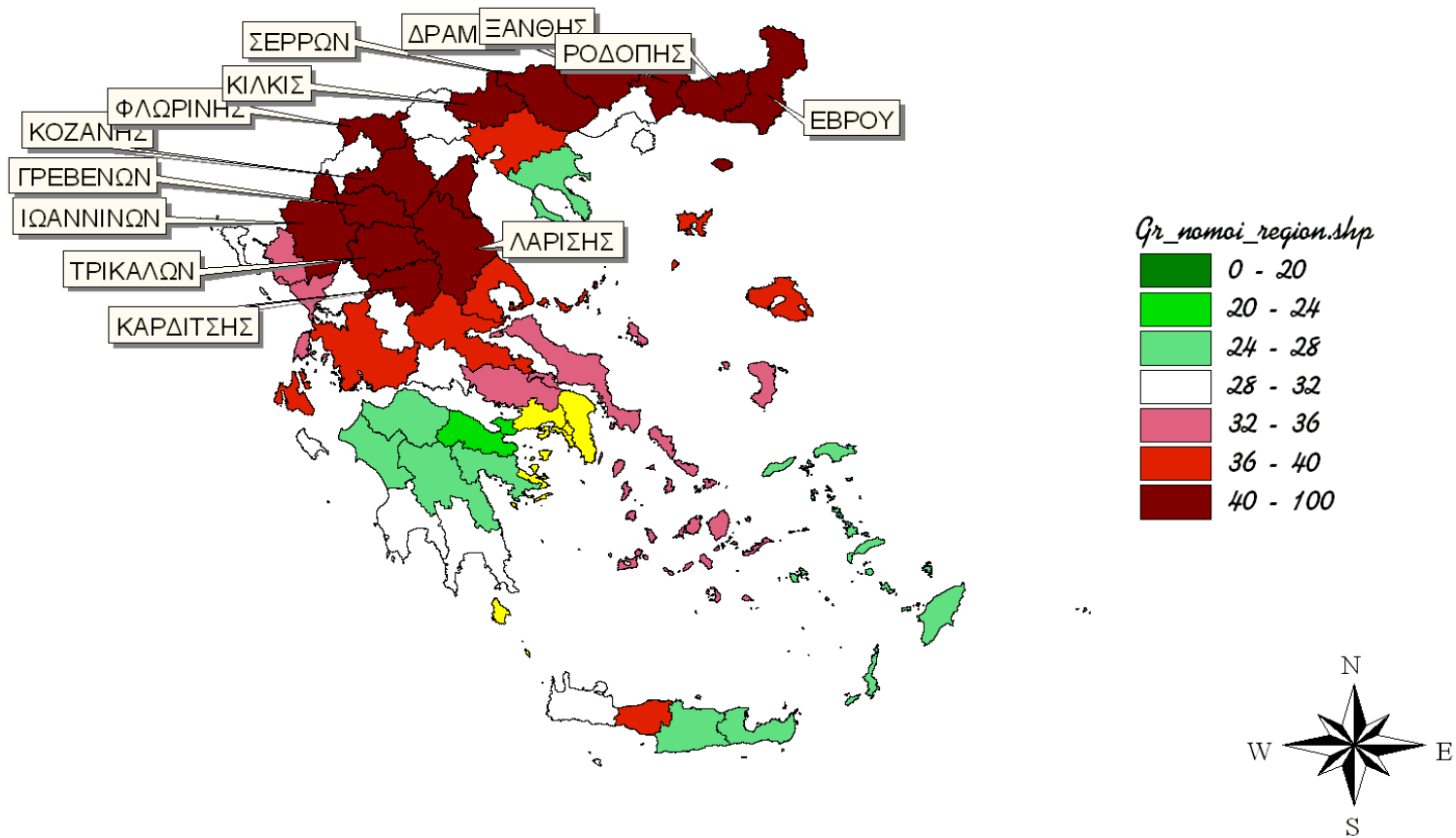
Διάγραμμα 2-38, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 2000

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1999

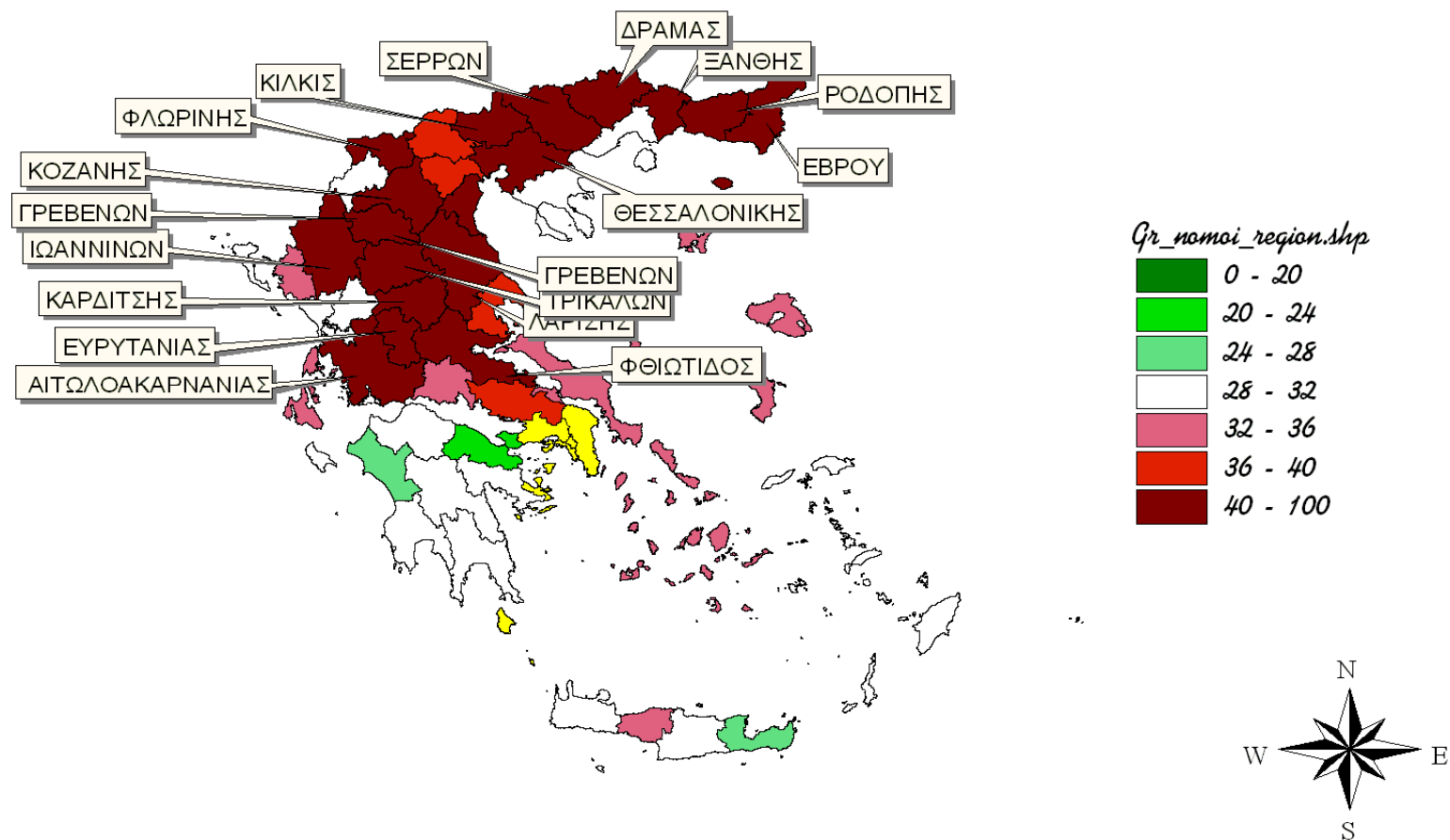
Διάγραμμα 2-39, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 1999

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1998

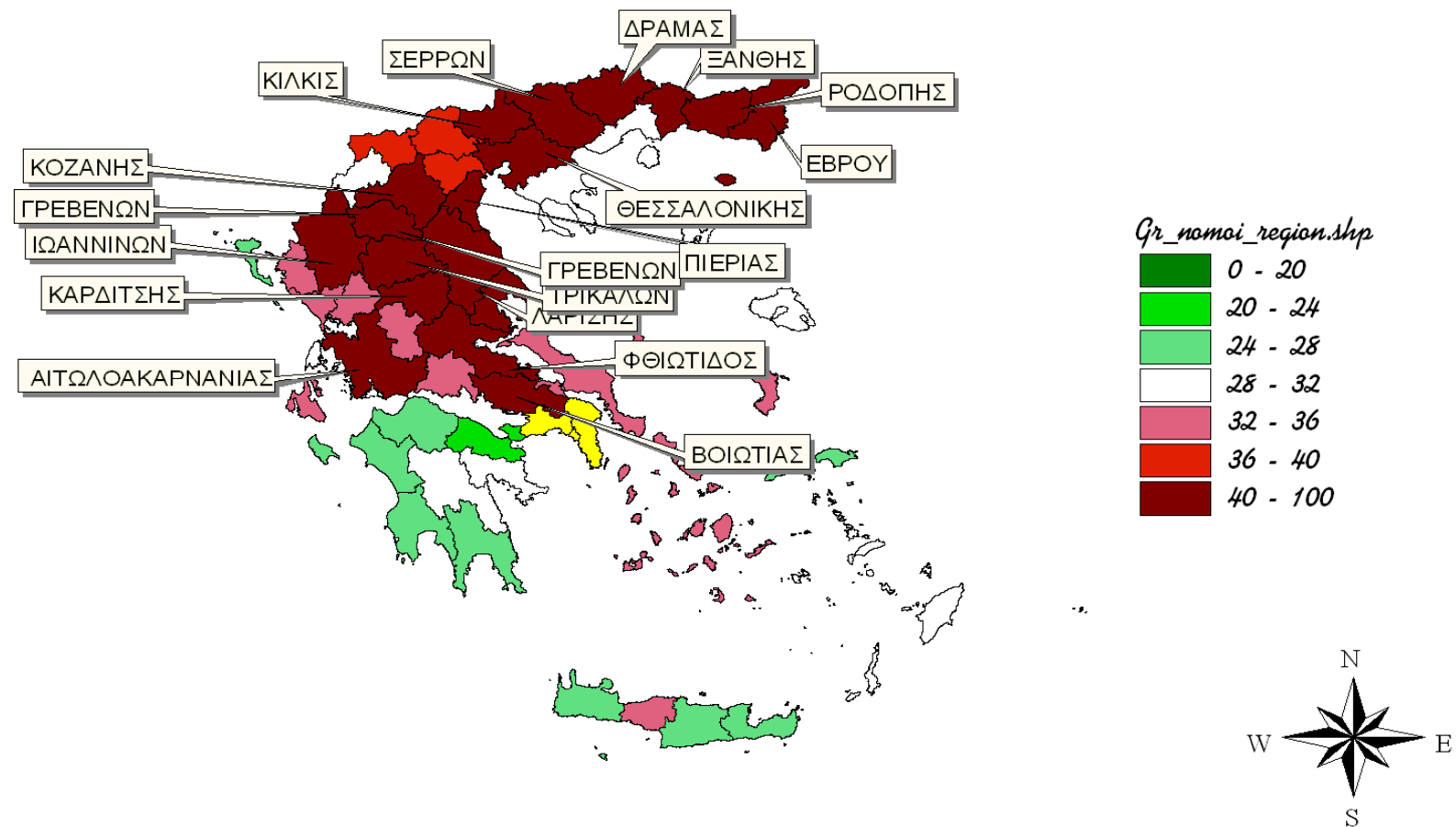
Διάγραμμα 2-40, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1998

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1997

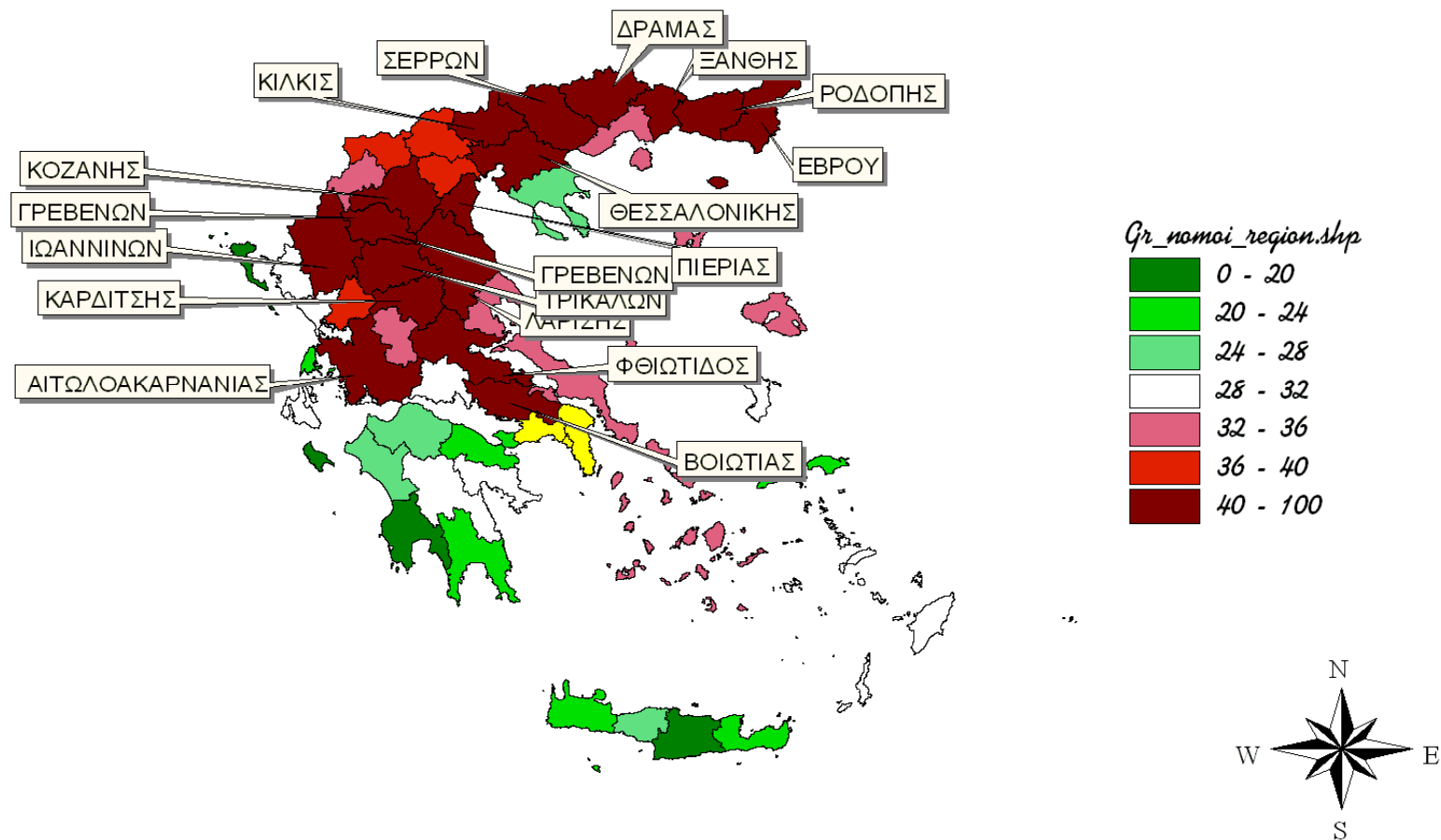
Διάγραμμα 2-41, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1997

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1996

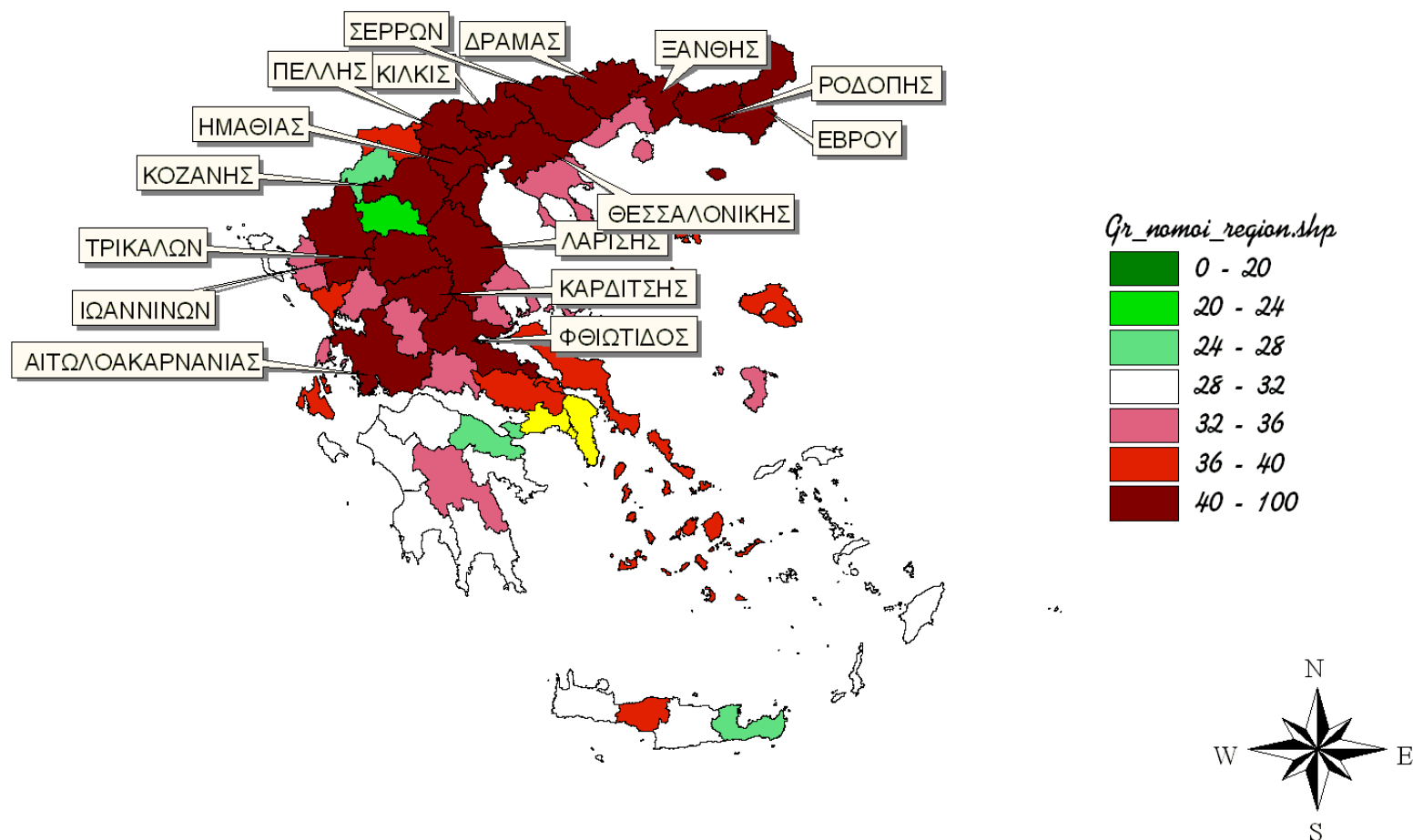
Διάγραμμα 2-42, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1996

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1995

Διάγραμμα 2-43, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1995

Στήριξη και Προστασία του Γεωργικού Τομέα - 1994

Διάγραμμα 2-44, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1994

2.3 Συμπεράσματα

Ο μέσος όρος της στήριξης προς την Ελληνική Γεωργία, διαχρονικά και συμπεριλαμβανομένων και των γενικών υπηρεσιών, κυμαίνεται γύρω στο 40%. Αφαιρούμενης και της ενδιάμεσης ανάλωσης αυτό ανεβαίνει στο 50%. Επίσης η τήριξη (σαν ποσοστό της ακαθάριστης αξίας) του συνόλου της Ζωικής Παραγωγής είναι υψηλότερη από την στήριξη του συνόλου της Φυτικής Παραγωγής του Γεωργικού Τομέα.

Διαχρονικά, από το 1989, η στήριξη ανά Ετήσια Μονάδα Εργασίας και ανά Στρέμμα Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης, σε σταθερές τιμές, διατηρείται σταθερή ή και μειώνεται ελαφρά. Το κομμάτι της στήριξης «Εξωτερική Προστασία» μειώνεται από το 1993 και μετά, σε αντίθεση με το κομμάτι που αναφέρεται στις «Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής» το οποίο και αυξάνεται. Το παραπάνω είναι αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης της ΚΑΠ του 1992.

Όσον αφορά τα επιμέρους προϊόντα, χαρακτηριστική είναι η από το 1995 πτώση της στήριξης για τον Καπνό και το Ρύζι, ενώ η στήριξη για το Βαμβάκι διατηρείται στα ίδια επίπεδα. Άνοδος της στήριξης παρατηρείται στο βόειο και στο χοίρειο κρέας. Για όλα τα άλλα προϊόντα δεν φαίνεται να υπάρχουν ουσιαστικές μεταβολές για το χρονικό διάστημα το οποίο εξετάσαμε.

Από τα αποτελέσματα έγινε φανερό ότι η ενιαία αντιμετώπιση της Ευρωπαϊκής Γεωργίας από τον ΟΟΣΑ, αν και μπορεί να εξυπηρετεί στο επίπεδο των πολιτικών διαβουλεύσεων, στο καθαρά επιστημονικό επίπεδο διαστρεβλώνει την πραγματικότητα για τις επιμέρους χώρες.

Επιχειρώντας μια σύγκριση με τα Ευρωπαϊκά επίπεδα στήριξης (θεωρώντας ότι η μελέτη του ΟΟΣΑ μας δίνει έναν Ευρωπαϊκό μέσον όρο) παρατηρούμε ότι τα Φυτικά προϊόντα τυγχάνουν μικρότερης προστασίας στην χώρα μας σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση, σε αντίθεση με τα Ζωικά Προϊόντα.

Όσον αφορά την χωρική διαφοροποίηση της στήριξης, γενικά παρατηρούμε ότι η Βόρεια Ελλάδα παρουσιάζει μεγαλύτερο βαθμό προστασίας και στήριξης για τα προϊόντα της σε σχέση με την Νότια Ελλάδα και τα Νησιά. Αυτό οφείλεται, όπως ξεκάθαρα φαίνεται στο Παράρτημα, στην διαφορετική σύνθεση της παραγωγής για

τα δύο μεγάλα διαμερίσματα της Ελλάδας. Στην μεν Νότια Ελλάδα και τα Νησιά παράγεται κυρίως Ελαιόλαδο και Οπωροκηπευτικά στην δε Βόρεια Ελλάδα η παραγωγική διαδικασία είναι στραμμένη προς τα φυτά μεγάλης καλλιέργειας (σιτηρά, βαμβάκι, καπνά) και την παραγωγή ζωικών προϊόντων. Επίσης παρατηρούμε ότι διαχρονικά στήριξη μεγαλύτερη του 40% περιορίζεται σε συγκεκριμένους νομούς (Ν. Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης, Σερρών, Καρδίτσας, Ιωαννίνων).

Από την άλλη δεν μπορούμε να πούμε ότι παρατηρούνται μεγάλες διαφορές για τους νομούς από τον μέσο όρο προστασίας της Ελλάδας. Η μεγαλύτερη τέτοια διαφορά που παρατηρείται και για τα 7 χρόνια της έρευνας είναι 22%, το έτος 1995 για τον Νομό Μεσσηνίας. Ο μέσος όρος όλων των απολύτων διαφορών από τον μέσο όρο της Ελλάδας είναι περίπου 6%.

3 Βιβλιογραφία

Bruce, P. N. (1990). Measuring Industrial Subsidies: Some Conceptual Issues. Working Papers. OECD. Paris, OECD.

Chomsky, N. (1999). "Neoliberalism and the Global Order." from http://www.thirdworldtraveler.com/Chomsky/NeoliberalismPOP_Chom.html.

Council Regulation (EC) No 1698/2005 (2005). Council Regulation (EC) No 1698/2005.

DG Competition. (2006). "EU/Competition - State Aid/European competition policy: a brief overview - State aid control." from http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/overview/.

DG Competition (2006). "EU/Competition - State Aid/State Aid Register Part II - Commission Decisions."

Galbraith, J. K. (1999). "Free Market Fraud." The Progressive magazine.

Gide, C. and C. Rist (1962). Ιστορία Οικονομικών Θεωριών, Εκδόσεις Γκόνι.

GlobalisationGuide.org. (2006). "What is globalisation?" from <http://www.globalisationguide.org/01.html>.

Ha-Joon, C. (2000). "An Institutionalist Perspective on the Role of the State - Towards an Institutionalist Political Economy." Institutions and the Role of the State.

Lipton, D. (2006). "The concise Encyclopedia of Economics, Eastern Europe." from <http://www.econlib.org/library/Enc/EasternEurope.html>.

McCorrison, S. (2002). "Why should imperfect competition matter to agricultural economists?" European Review of Agricultural Economics **29 (3)**: 349 - 371.

Murphy, S. (2002). "Managing the Invisible Hand."

OECD (2004). "Producer and Consumer Support Estimates, OECD Database 1986 - 2004."

OECD. (2006). "Overview of the OECD." from http://www.oecd.org/document/18/0,2340,en_2649_201185_2068050_1_1_1_1,00.html#what.

Pasour, E. C., Jr./ and R. R. Rucker (2005). Plowshares & Pork Barrels, the Political Economy of Agriculture, The Independent Institute.

Pollock, R. (2003). "Criticism of WTO Practices and Structures." from http://www.thefactz.org/wto/wt_critisicms.htm#democratic.

Portugal, L. (2002). "Methodology for the masurement of support and use in policy evaluation."

The History of Economic Thought Website. (2006). "Karl Polanyi, 1886-1964." from <http://cepa.newschool.edu/het/profiles/polanyi.htm>.

Wikipedia: the free encyclopedia. (2006). "Λήμμα "Globalisation"." from <http://en.wikipedia.org/globalisation/>.

Wise, T. A. (2004). "The Paradox of Agricultural Subsidies: Measurement Issues, Agricultural Dumping, and Policy Reform."

Working Group on WTO/MAI (1999). "A citizen's guide to the world trade organisation."

World Trade Organization (2005). "Understanding the WTO."

Ευρωπαϊκή Ένωση. (2006). "ΣΑΚΧ (Σχέδιο ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου)." from <http://europe.eu.int/scadplus/leg/el/lvb/g24401.htm>.

Κ. Παπαγεωργίου Δ. Δαμιανός Π. Σπαθής (2002). "Αγροτική Πολιτική."

Μαρτίνογ, Ν. (2005). Διεθνές Εμπόριο και Παγκοσμιοποίηση. Επισημάνσεις για μια Κριτική Θεώρηση, Μαίιστρος.

Μέρμηγκας, Γ. (2006). "Διαπραγματεύσεις γύρου Doha: 6η Υπουργική Σύνοδος του Hong-Kong." from http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/POE.htm.

Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων ΥΠΠΟ (2002). "Οδηγός, Οι Κοινοτικοί Κανόνες για τις Κρατικές Ενισχύσεις."

Μουτσάτσος, Δ. (1999). "Διεθνείς Εμπορικές Σχέσεις της Ελληνικής Γεωργίας." Η Ελληνική Γεωργία προς το 2010.

Μπεόπουλος, Ν. (2005). Πολυλειτουργικότητα. Από μια Αμφίσημη Έννοια, σε μια Αμφίσημη Πολιτική. Διεθνές Εμπόριο Γεωργικών Προϊόντων και Πολυλειτουργική Γεωργία. Π. Καρανικόλας and Ν. Μαρτίνος.

Μπουρδάρας, Δ. (1999). "Οι Μηχανισμοί Στήριξης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής για τα Γεωργικά Προϊόντα."

Μπουρδάρας, Δ. (2005). "Η Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής."

Υπ.Α.Α.Τ., Υ. Α. Α. κ. τ. (2004). "Οι Γεωργικές διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο του Γύρου Ντόχα."

4 Παραρτήματα

4.0 Αναλυτικά αποτελέσματα του ΟΟΣΑ για την Ε.Ε.

Πίνακας 4-1, Υπολογισμός Producer Support Estimate του ΟΕCD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1986 -1995

<i>Values in EUR mn</i>	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
PSE %	43,59%	42,35%	38,01%	29,30%	32,55%	38,61%	35,38%	37,88%	36,29%	35,81%
A. Market price support	86.386,1	81.192,2	72.945,3	56.003,0	63.341,7	77.631,6	66.075,4	62.520,6	58.273,9	58.492,1
B. Payments based on output	3.974,8	4.735,5	4.862,3	6.391,1	6.306,3	6.328,0	3.182,8	3.422,9	2.268,9	1.758,4
C. Payments based on area planted/animal numbers	1.978,9	2.323,1	2.943,7	3.773,7	4.546,7	5.064,1	9.041,5	15.192,6	19.847,2	24.200,0
D. Payments based on historical entitlements	0,0	0,0	0,0	317,9	320,9	315,4	842,8	879,7	885,0	1.772,3
E. Payments based on input use	4.128,4	4.634,2	4.813,6	4.711,8	5.847,4	6.280,4	6.406,3	6.968,7	6.730,5	6.607,6
F. Payments based on input constraints	653,2	496,1	779,0	1.306,0	898,1	1.793,2	2.097,2	2.565,8	2.670,8	2.979,1
G. Payments based on overall farming income	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
H. Miscellaneous payments	249,8	-204,6	32,5	-177,3	-315,6	1.389,8	573,5	77,2	-496,0	969,8
Total support except Market Support	10.985,0	11.984,2	13.431,1	16.323,2	17.603,8	21.171,0	22.144,1	29.107,0	31.906,3	38.287,3
% Market Price support / All other types of support	88,72%	87,14%	84,45%	77,43%	78,25%	78,57%	74,90%	68,23%	64,62%	60,44%

Πίνακας 4-2, Υπολογισμός Producer Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1996 - 2004

<i>Values in EUR mn</i>	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PSE %	32,98%	33,69%	36,67%	39,30%	33,08%	31,62%	34,03%	36,05%	32,85%
A. Market price support	52.284,2	54.012,1	61.922,9	68.750,0	52.767,5	48.819,3	54.478,1	57.088,2	57.124,6
B. Payments based on output	3.282,6	3.473,4	3.336,5	3.327,9	4.040,8	4.185,7	3.592,0	3.561,8	3.737,0
C. Payments based on area planted/animal numbers	25.871,5	24.926,5	25.234,5	24.386,4	26.093,0	28.301,7	26.170,4	29.636,1	30.339,1
D. Payments based on historical entitlements	977,4	864,1	715,0	616,4	626,6	591,4	598,2	621,0	2.343,6
E. Payments based on input use	7.035,9	7.986,8	7.012,6	7.325,7	7.089,4	7.323,8	7.518,7	8.586,2	9.267,2
F. Payments based on input constraints	3.872,8	4.884,0	3.181,7	3.310,5	3.713,6	3.943,5	4.501,4	5.084,3	5.297,4
G. Payments based on overall farming income	0,0	3,5	0,7	0,0	0,3	0,0	0,2	0,2	29,4
H. Miscellaneous payments	-125,0	-832,6	-487,1	-543,5	-993,0	-104,9	129,7	-103,6	-451,9
Total support except Market Support	40.915,1	41.305,7	38.993,8	38.423,4	40.570,6	44.241,2	42.510,7	47.386,1	50.561,8
% Market Price support / All other types of support	56,10%	56,67%	61,36%	64,15%	56,53%	52,46%	56,17%	54,64%	53,05%

Πίνακας 4-3, Υπολογισμός General Services Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1986 -1994

<i>Values in EUR mn</i>	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
General Services Support Estimate (GSSE)	9.810,7	9.046,9	10.174,6	9.645,5	13.051,4	16.020,4	14.022,6	10.518,3	7.664,3
I. Research and development	1.031	1.074	1.085	1.167	1.162	1.231	1.281	1.338	1.299
J. Agricultural schools	88	91	99	49	71	61	55	50	43
K. Inspection services	161	154	152	106	100	100	100	113	106
L. Infrastructure	1.037	1.191	1.139	1.240	1.630	2.300	1.979	1.936	1.642
M. Marketing and promotion	2.311	2.497	2.481	2.062	3.066	2.906	4.248	3.145	3.411
N. Public stockholding	5.152	4.022	5.154	4.926	6.865	8.857	5.497	2.822	954
O. Miscellaneous	31	17	65	96	158	565	862	1.114	209

Πίνακας 4-4, Υπολογισμός General Services Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1995 -2004

<i>Values in EUR mn</i>	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
General Services Support Estimate (GSSE)	6.729,0	8.829,1	11.581,3	8.973,4	9.593,9	8.549,0	9.162,3	9.338,2	8.848,7	10291,9
I. Research and development	1.381	1.372	1.406	1.414	1.688	1.663	1.650	1.536	1.545	1.732
J. Agricultural schools	449	379	989	900	1.145	807	834	843	904	1.108
K. Inspection services	131	184	284	311	260	273	290	442	402	537
L. Infrastructure	1.300	1.423	1.513	1.361	1.340	1.896	1.840	1.888	2.048	2.701
M. Marketing and promotion	3.087	3.509	3.781	3.001	3.492	2.903	3.081	3.056	3.017	3.129
N. Public stockholding	229	1.832	2.946	1.811	1.515	817	1.334	1.424	816	482
O. Miscellaneous	151	130	661	175	153	190	134	149	115	603

4.1 Αναλυτικοί Πίνακες Υπολογισμού της Στήριξης 1998 - 2002

Πίνακας 4-5, Ανάλυση βασικών κατηγοριών προϊόντων που χρησιμοποιεί η παρούσα μεθοδολογία

Μαλακός Σίτος	Σύνολο	<i>Αγγορία (όχι τουρσί)</i>
Σκληρός Σίτος	Οπωροκηπευτικών	<i>Νωπή Πιπεριά</i>
Αραβόσιτος	<i>Ξερά Φασόλια</i>	<i>Κολοκύθια</i>
Κριθάρι	<i>Ξερά Κουκιά</i>	<i>Μελιτζάνα</i>
Βρώμη	<i>Ρεβίθια</i>	<i>Λάχανο</i>
Σίκαλη	<i>Φακή</i>	<i>Κουνουπίδια</i>
Ρύζι	<i>Πορτοκάλια</i>	<i>Μαρούλια</i>
Βαμβάκι	<i>Λεμόνια</i>	<i>Σπαράγγια</i>
Τεύτλα	<i>Μανταρίνια</i>	<i>Πράσα</i>
Ηλίανθος	<i>Grape Fruit</i>	<i>Αντίδια</i>
Καπνός	<i>Κίτρα</i>	<i>Καρότα</i>
<i>Καπνός Βιρτζίνια</i>	<i>Μήλα</i>	<i>Σπανάκι</i>
<i>Καπνός Ανατολικού Τύπου</i>	<i>Αχλάδια</i>	<i>Μπάμια</i>
<i>Καπνός Μπέρλεϋ</i>	<i>Ροδάκινα - Νεκταρίνια</i>	<i>Αγκινάρα</i>
Ελαιόλαδο	<i>Βερίκοκα</i>	<i>Ξηρά Σκόρδα</i>
Σύνολο Ζωοτροφών	<i>Κεράσια</i>	<i>Σέλινο</i>
<i>Μηδική</i>	<i>Ακτινίδια</i>	<i>Παντζάρια</i>
<i>Ετήσιο Τριφύλλι</i>	<i>Κυδώνια</i>	<i>Κοκκάρι</i>
<i>Αχυρο Σιτηρών</i>	<i>Μπανάνες</i>	<i>Νωπή Πίσα και Αρακάς</i>
<i>Σανός Βίκου</i>	<i>Νωπά Σύκα</i>	<i>Νωπά Κουκιά</i>
<i>Σανός Βρώμης</i>	<i>Καρπούζια</i>	<i>Τοματοπιπεριά</i>
<i>Σανός Κριθαριού</i>	<i>Πεπόνια</i>	
Σύνολο Ζωοτροφών	<i>Φράουλα</i>	Οινοποιήσιμα Σταφύλια
<i>(Σύνολο)</i>	<i>Νωπά Σταφύλια (Σύνολο)</i>	(Σύνολο)
<i>Σπόροι & Πολλ/κο υλικό (Φυτά)</i>	<i>Νωπά Σταφύλια (Σουλτανίνα)</i>	<i>Οινοποιήσιμα Σταφύλια</i>
<i>Σπόροι & Πολλ/κο υλικό</i>	<i>Νωπά Σταφύλια (Κορινθιακή)</i>	<i>(Σουλτανίνα)</i>
	<i>Νωπά Σταφύλια (Οινάμπελους)</i>	<i>Οινοποιήσιμα Νωπά Σταφύλια</i>
	<i>Νωπά Σταφύλια (Επιτραπέζια)</i>	<i>(Κορινθιακή)</i>
	<i>Αμύγδαλα</i>	<i>Οινοποιήσιμα Νωπά Σταφύλια</i>
	<i>Καρύδια</i>	<i>(Οινάμπελους)</i>
	<i>Φιστίκια Αιγίνης</i>	<i>Οινοποιήσιμα Νωπά Σταφύλια</i>
	<i>Κάστανα</i>	<i>(Επιτραπέζια)</i>
	<i>Λεπτοκάρϋα</i>	
	<i>Ξηρά Σύκα</i>	Λοιπά Φυτικά Προϊόντα
	<i>Σουλτανίνα (Σταφίδα)*</i>	<i>Κρόκος</i>
	<i>Κορινθιακή Σταφίδα*</i>	<i>Κόκκινο Πιπέρι</i>
	<i>Νωπή Ντομάτα</i>	<i>Μαστίχα</i>
	<i>Μεταποιημένη Ντομάτα</i>	<i>Βρώσιμη Ελιά</i>
	<i>Νωπά Φασόλια</i>	<i>Ελαιοπυρήνας</i>
	<i>Κρεμμύδια</i>	<i>Ανθοκομικά Προϊόντα</i>
	<i>Ξηρά Κρεμμύδια</i>	<i>Σπόροι & Πολλ/κο υλικό</i>
	Αιγοπρόβειο Κρέας	
	<i>Αίγιο Κρέας</i>	

<i>(Σπόροι)</i> <i>Γεώμηλα</i> Βόειο Κρέας Χοίρειο Κρέας Κρέας Πουλερικών Αυγά Σύνολο Γάλακτος <i>Αγελαδινό Γάλα</i> <i>Πρόβειο Γάλα</i> <i>Αίγειο Γάλα</i>	<i>Πρόβειο Κρέας</i> Λοιπά Ζωϊκά Προϊόντα <i>Κρέας Κουνελιών</i> <i>Μέλι</i> <i>Δέρματα (Σύνολο)</i> <i>Δέρματα (Προβάτων)</i> <i>Δέρματα (Αιγών)</i> <i>Δέρματα (Βοοειδών)</i> <i>Μαλλί (έρια)</i>	
---	--	--

Πηγή: Πίνακες Ανάλυσης

Σημείωση: Με **έντονα γράμματα**, οι κατηγορίες, με *πλάγια* και μικρά τα προϊόντα που περιέχουν

ΠΙΝΑΚΑΣ 103

ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΙΜΩΝ & ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ (http://www.statistics.gr/gr_tables/S1000_DK_12_TS_00_59_00_04_1_Y.p)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
Ετήσια Μεταβολή	4,8%	2,6%	3,2%	3,4%	3,6%
Δείκτης	275,38	282,54	291,58	301,49	312,35

ΠΙΝΑΚΑΣ 105

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ, ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΠ (εκατμ. δρχ)

ΠΗΓΗ: ΠΙΝΑΚΑΣ 101

	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)
Προϊόν	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακός Σίτος	27.391	26.803	19.575	22.899	20.383
Σκληρός Σίτος	68.127	61.723	69.120	75.049	97.220
Αραβόσιτος	84.274	92.229	88.097	97.101	134.538
Κριθάρι	15.960	14.151	15.166	11.752	14.606
Βρώμη	5.486	6.800	7.140	7.028	8.465
Σίκαλη	1.516	2.118	1.086	1.046	911
Ρύζι	18.756	14.808	14.230	13.680	15.953
Καπνός	137.938	175.544	174.414	183.841	174.319
Βαμβάκι	321.750	343.200	368.030	305.899	339.292
Τεύτλα	32.032	32.767	50.336	43.505	34.504
Ηλίανθος	2.929	2.035	1.682	1.234	1.256
Σύνολο Οπωροκηπευτικών	737.550	736.054	816.296	860.218	834.373
Ελαιόλαδο	314.270	292.895	271.115	231.847	306.123
Σύνολο Ζωοτροφών	120.608	120.510	145.263	123.731	126.903
Οινοποιήσιμα Σταφύλια (Σύνολο)	55.694	60.456	79.035	75.839	51.780
Λοιπά Φυτικά Προϊόντα	165.620	172.456	179.640	203.845	191.143
ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2.109.902	2.154.549	2.300.226	2.258.515	2.351.771
Αιγοπρόβειο	163.571	168.904	179.094	182.136	185.404
Βόειο Κρέας	80.033	79.060	72.447	76.038	73.317
Χοίρειο Κρέας	87.804	83.836	99.567	110.998	87.143
Κρέας Πουλερικών	82.011	84.674	99.468	106.614	87.496
Σύνολο Γάλακτος	301.830	330.628	348.718	367.769	186.333
Αυγά	48.178	58.648	64.436	64.308	57.841
Λοιπά Ζωικά Προϊόντα	37.724	36.867	37.947	44.050	44.843
ΣΥΝΟΛΟ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	801.150	842.618	901.677	951.912	722.376
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2.911.053	2.997.167	3.201.902	3.210.427	3.074.147

ΠΙΝΑΚΑΣ 107

ΑΜΕΣΕΣ ΔΙΑΘΡΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΕΡ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΕ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΤΙΜΕΣ,
ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
Ως ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΠ (εκατμ. δρχ)

ΠΗΓΗ: ΠΙΝΑΚΑΣ 106, 112

	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)	Αξία (εκ. Δρχ)
Προϊόν	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακός Σίτος	1103,45	1468,86	1291,36	800,62	834,40
Σκληρός Σίτος	2744,55	3382,50	4559,70	2623,98	3979,75
Αραβόσιτος	3395,03	5054,30	5811,61	3395,01	5507,39
Κριθάρι	642,97	775,47	1000,51	410,89	597,91
Βρώμη	221,01	372,63	471,01	245,71	346,54
Σίκαλη	61,08	116,07	71,64	36,58	37,29
Ρύζι	755,59	811,47	938,71	478,32	653,03
Καπνός	5556,95	9620,03	11505,78	6427,76	7135,85
Βαμβάκι	12961,92	18807,84	24278,31	10695,35	13889,07
Τεύτλα	1290,44	1795,69	3320,58	1521,09	1412,45
Ηλίανθος	117,98	111,50	110,96	43,16	51,42
Σύνολο Οπωροκηπευτικών	29712,72	40336,81	53849,66	30076,32	34155,48
Ελαιόλαδο	12660,60	16051,08	17885,00	8106,22	12531,29
Σύνολο Ζωοτροφών	4858,79	6604,12	9582,75	4326,09	5194,83
Οινοποιήσιμα Σταφύλια (Σύνολο)	2243,67	3313,06	5213,82	2651,60	2119,65
Λοιπά Φυτικά Προϊόντα	6672,13	9450,83	11850,57	7127,15	7824,54
ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	84.998,89	118.072,27	151.741,97	78.965,87	96.270,88
Αιγοπρόβειο	6.589,56	9.256,19	11.814,52	6.368,12	7.589,59
Βόειο Κρέας	3.224,18	4.332,61	4.779,20	2.658,56	3.001,27
Χοίρειο Κρέας	3.537,25	4.594,36	6.568,27	3.880,89	3.567,23
Κρέας Πουλερικών	3.303,85	4.640,28	6.561,72	3.727,60	3.581,70
Σύνολο Γάλακτος	12.159,44	18.118,86	23.004,33	12.858,53	7.627,63
Αυγά	1.940,88	3.214,02	4.250,73	2.248,44	2.367,76
Λοιπά Ζωικά Προϊόντα	1.519,75	2.020,35	2.503,32	1.540,15	1.835,65
ΣΥΝΟΛΟ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	32.274,91	46.176,66	59.482,09	33.282,29	29.570,82
ΣΥΝΟΛΟ ΑΜΕΣΩΝ ΔΙΑΘΡΩΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΠΕΡ ΑΓΡΟΤΩΝ	117.273,80	164.248,93	211.224,07	112.248,16	125.841,70

ΠΙΝΑΚΑΣ 108.0
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΙΜΕΣ (EUR/tn)
ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακό Σιτάρι	93,59	85,49	106,94	114,68	108,54
Σκληρό Σιτάρι	165,67	149,40	186,24	218,32	224,73
Αραβόσιτος	98,01	97,05	112,06	120,16	126,48
Κριθάρι	66,30	77,68	109,09	112,83	100,78
Βρόμη	72,49	59,89	72,52	89,88	123,09
Ρύζι	248,76	284,76	302,38	200,87	220,26
Ηλίανθος	276,28	225,25	224,23	272,45	305,59
Τέυτλα	17,46	14,13	18,15	20,97	18,27
Γάλα Αγελάδος	130,85	142,80	182,56	196,82	168,84
Βόειο Κρέας	1153,77	1127,30	1223,12	944,07	935,94
Χοίρειο Κρέας	918,47	664,54	1006,03	1284,16	1041,05
Κρέας Πουλερικών	666,53	480,52	623,00	712,66	641,85
Αυγά	709,13	623,56	907,66	943,12	955,69

ΠΙΝΑΚΑΣ 108
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΙΜΕΣ (ΔΡΧ/ΚΙΛΟ)
ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακό Σιτάρι	30,95	27,85	36,00	39,08	36,99
Σκληρό Σιτάρι	54,79	48,67	62,69	74,39	76,58
Αραβόσιτος	32,41	31,62	37,72	40,94	43,10
Κριθάρι	21,92	25,31	36,72	38,45	34,34
Βρόμη	23,97	19,51	24,41	30,63	41,94
Ρύζι	82,26	92,76	101,79	68,45	75,06
Ηλίανθος	91,37	73,38	75,48	92,84	104,13
Τέυτλα	5,78	4,60	6,11	7,14	6,22
Γάλα Αγελάδος	43,27	46,52	61,46	67,07	57,53
Βόειο Κρέας	381,55	367,23	411,74	321,69	318,92
Χοίρειο Κρέας	303,74	216,48	338,66	437,58	354,74
Κρέας Πουλερικών	220,42	156,54	209,72	242,84	218,71
Αυγά	234,51	203,13	305,55	321,37	325,65

ΠΙΝΑΚΑΣ 109
ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕCU-ΔΡΑΧΜΗΣ ΓΙΑ ΦΕΟΓΑ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕCU-ΔΡΑΧΜΗΣ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΗΓΗ: - ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ε.Κ. - ΦΕΟΓΑ, ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ, ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002	2003
ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕCU-ΔΡΑΧΜΗΣ ΓΙΑ ΦΕΟΓΑ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ (1 ΕCU=...ΔΡΧ)	318,42	325,18	331,76	340,74	340,75	340,75
ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕCU-ΔΡΑΧΜΗΣ, ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (1 ΕCU=...ΔΡΧ)	330,70	325,76	336,63	340,75	340,75	340,75

ΠΙΝΑΚΑΣ 110.0

Επιμερισμός Της στήριξης Σιτηρών

ΠΗΓΗ: Επιτροπή Ε.Κ. - FEOGA/Εγγυήσεις, Ετήσιες Δημοσιονομικές Εκθέσεις (πλην του τομέα των Οπωροκηπευτικών όλων των ετών και του 1992 για όλους τους τομείς: Υπ. Γεωργίας/ΔΙΔΑΓΕΠ), Πίνακας 109

Συνολική Στήριξη	230,2	239,6	223,74	262,8	289
	1998	1999	2000	2001	2002

Όγκος Παραγωγής

Μαλακός Σίτος	593.640	591.293	446.929	442.060	427.280
Σκληρός Σίτος	1.464.470	1.463.668	1.570.898	1.457.260	1.902.080
Αραβόσιτος	1.934.663	2.031.486	1.915.154	2.010.380	2.193.500
Κριθάρι	328.470	305.893	300.922	246.320	306.175
Βρώμη	95.426	90.966	102.732	93.740	138.020
Σίκαλη	40.120	39.406	23.260	23.620	24.300
Σύνολο	4.456.789	4.522.712	4.359.895	4.273.380	4.991.355

% Συμμετοχή	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακός Σίτος	13,32%	13,07%	10,25%	10,34%	8,56%
Σκληρός Σίτος	32,86%	32,36%	36,03%	34,10%	38,11%
Αραβόσιτος	43,41%	44,92%	43,93%	47,04%	43,95%
Κριθάρι	7,37%	6,76%	6,90%	5,76%	6,13%
Βρώμη	2,14%	2,01%	2,36%	2,19%	2,77%
Σίκαλη	0,90%	0,87%	0,53%	0,55%	0,49%
Σύνολο	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

% Συμμετοχή Χ Συνολική Στήριξη	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακός Σίτος	30,66	31,32	22,94	27,19	24,74
Σκληρός Σίτος	75,64	77,54	80,61	89,62	110,13
Αραβόσιτος	99,93	107,62	98,28	123,63	127,00
Κριθάρι	16,97	16,21	15,44	15,15	17,73
Βρώμη	4,93	4,82	5,27	5,76	7,99
Σίκαλη	2,07	2,09	1,19	1,45	1,41
Σύνολο	230,20	239,60	223,74	262,80	289,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 112

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ (ΣΕ ΕΚΑΤ. ΔΡΧ)

ΠΗΓΗ: - ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ Τ-2: ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ)

- ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ / ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ (ΓΙΑ ΓΡΑΜΜΗ 4) - ΕΓΓΡΑΦΟ 359138/3-6-99

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΛΗΝ ΦΕΟΓΑ-ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ & ΟΓΑ	422.100,00	463.476,00	551.467,27	564.282,00	605.172,00
2. ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ	123.900,00	142.343,00	223.956,57	263.059,00	269.874,00
3. ΔΙΑΦΟΡΑ: (1)-(2)	298.200,00	321.133,00	327.510,69	301.223,00	335.298,00
4. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ	117.273,80	164.248,93	211.224,07	112.248,16	125.841,70
5. ΔΙΑΦΟΡΑ: (3) - (4)	180.926,20	156.884,07	116.286,63	188.974,84	209.456,30
6. ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΙΑ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (ΦΕΟΓΑ-ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ) ΠΡΟΩΡΗ - ΔΑΣΩΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	21.600,00	30.176,28	48.701,63	25.725,79	54.622,23
7. ΑΘΡΟΙΣΜΑ: (5) + (6) : ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ	202.526,20	187.060,34	164.988,26	214.700,63	264.078,52

ΠΙΝΑΚΑΣ 113

ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΩΣ ΣΠΟΡΟΙ (σε Τόννους)

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ / ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακό Σιτάρι	60.000	50.000	50.000	45.000	40.000
Σκληρό Σιτάρι	140.000	110.000	110.000	100.000	110.000
Αραβόσιτος	5.000	5.000	5.000	5.000	0
Κριθάρι	32.000	32.000	32.000	32.000	27.000
Βρόμη	8.000	8.000	8.000	8.000	5.000
Ρύζι	7.730	7.730	7.730	7.730	7.730
Τεύτλα	7.730	7.730	7.730	7.730	7.730

ΠΙΝΑΚΑΣ 114

ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ (σε χιλ. τόννους)

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ / ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακό Σιτάρι	10	10	10	5	305
Σκληρό Σιτάρι	240	60	30	15	3
Αραβόσιτος	2.384	2.343	2.568	2.548	2.504
Κριθάρι	491	495	394	380	486
Βρόμη	89	113	73	80	72
Σίκαλη	23	19	13	18	17
Σύνολο	3.237	3.040	3.088	3.046	3.386

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝ (σε χιλ. τόννους)

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΙΝΑΚΑΣ 114

ΕΙΔΟΣ ΣΙΤΗΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ	ΒΟΟΤΡΟΦΙΑ		ΧΟΙΡΟΤΡΟΦΙΑ	ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ		ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΑ	
		ΓΑΛΑ	ΚΡΕΑΣ	ΚΡΕΑΣ	ΑΥΓΑ	ΚΡΕΑΣ	ΓΑΛΑ	ΚΡΕΑΣ
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	1.750	150	400	250	170	230	300	250
ΚΡΙΘΑΡΙ	500	50	100	150	0	0	150	50
ΣΚΛΗΡΟ ΣΙΤΑΡΙ	200	0	0	170	30	0	0	0
ΒΡΟΜΗ	100	0	0	0	0	0	0	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.550	200	500	570	200	230	450	400

ΠΙΝΑΚΑΣ 116

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΛΑΚΟ ΣΙΤΑΡΙ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	593.640,0	591.293,0	446.929,0	442.060,0	427.280,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	46,1	45,3	43,8	51,8	47,7
3. Αξία παραγωγής	27.390,5	26.803,3	19.575,5	22.898,7	20.383,4
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	1.103,4	1.468,9	1.291,4	800,6	834,4
5. Άμεσες Δαπάνες υπερ της παραγωγής	9.763,6	10.186,1	7.608,9	9.263,1	8.430,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	8.106,0	9.462,2	3.096,9	5.051,6	4.151,1
7.1 Διεθνής Τιμή	31,0	27,8	36,0	39,1	37,0
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	15,2	17,5	7,8	12,7	10,7
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	9.017,3	10.336,2	3.487,0	5.624,1	4.579,8
7.4 Ποσότητα Σπόρων	60.000,0	50.000,0	50.000,0	45.000,0	40.000,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	911,4	874,0	390,1	572,5	428,7
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	38.257,6	38.458,3	28.475,8	32.962,4	29.647,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	18.973,0	21.117,1	11.997,2	15.115,4	13.415,5
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	49,6%	54,9%	42,1%	45,9%	45,2%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	50,4%	45,1%	57,9%	54,1%	54,8%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	198,4%	221,8%	172,8%	184,7%	182,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 117

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΛΗΡΟ ΣΙΤΑΡΙ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	1.464.470,0	1.463.668,0	1.570.898,0	1.457.260,0	1.902.080,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	46,5	42,2	44,0	51,5	51,1
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	68.127,1	61.722,9	69.119,5	75.048,9	97.220,1
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	2.744,5	3.382,5	4.559,7	2.624,0	3.979,8
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	94.584,5	96.850,5	94.721,0	98.990,5	105.131,8
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	-10.949,0	-8.796,1	-27.309,5	-31.072,3	-45.634,5
7.1 Διεθνής Τιμή	54,8	48,7	62,7	74,4	76,6
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	-8,27	-6,50	-18,69	-22,89	-25,46
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	-12.106,3	-9.510,9	-29.365,8	-33.361,6	-48.435,6
7.4 Ποσότητα Σπόρων	140.000,0	110.000,0	110.000,0	100.000,0	110.000,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	-1.157,3	-714,8	-2.056,3	-2.289,3	-2.801,1
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	165.456,1	161.955,9	168.400,2	176.663,4	206.331,6
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	86.380,0	91.436,9	71.971,2	70.542,2	63.477,1
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	52,2%	56,5%	42,7%	39,9%	30,8%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	47,8%	43,5%	57,3%	60,1%	69,2%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	209,2%	229,7%	174,6%	166,5%	144,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 118

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	1.934.663,0	2.031.486,0	1.915.154,0	2.010.380,0	2.193.500,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	43,6	45,4	46,0	48,3	61,3
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	84.273,9	92.229,5	88.097,1	97.101,4	134.538,3
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	3.395,0	5.054,3	5.811,6	3.395,0	5.507,4
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	31.819,3	34.996,1	32.605,3	42.126,4	43.276,6
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	21.514,1	27.934,1	15.810,8	14.750,2	40.004,3
7.1 Διεθνής Τιμή	32,4	31,6	37,7	40,9	43,1
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	11,15	13,78	8,28	7,36	18,24
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	21.569,8	28.003,0	15.852,2	14.787,0	40.004,3
7.4 Ποσότητα Σπόρων	5.000,0	5.000,0	5.000,0	5.000,0	0,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	55,7	68,9	41,4	36,8	0,0
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	119.488,2	132.279,8	126.514,0	142.622,7	183.322,3
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	56.728,4	67.984,5	54.227,7	60.271,6	88.788,3
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	47,5%	51,4%	42,9%	42,3%	48,4%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	52,5%	48,6%	57,1%	57,7%	51,6%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	190,4%	205,7%	175,0%	173,2%	193,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 119

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΡΙΘΑΡΙ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	328.470,0	305.893,0	300.922,0	246.320,0	306.175,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	48,6	46,3	50,4	47,7	47,7
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	15.960,4	14.150,6	15.166,5	11.751,9	14.606,1
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	643,0	775,5	1.000,5	410,9	597,9
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	5.402,3	5.269,6	5.123,2	5.161,5	6.040,7
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	7.905,6	5.739,0	3.677,9	1.985,4	3.731,2
7.1 Διεθνής Τιμή	21,9	25,3	36,7	38,4	34,3
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	26,67	20,95	13,68	9,26	13,37
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	8.758,9	6.409,5	4.115,5	2.281,9	4.092,0
7.4 Ποσότητα Σπόρων	32.000,0	32.000,0	32.000,0	32.000,0	27.000,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	853,3	670,5	437,6	296,4	360,9
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	22.005,7	20.195,7	21.290,1	17.324,3	21.244,7
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	13.950,9	11.784,0	9.801,5	7.557,8	10.369,7
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	63,4%	58,3%	46,0%	43,6%	48,8%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	36,6%	41,7%	54,0%	56,4%	51,2%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	273,2%	240,1%	185,3%	177,4%	195,4%

ΠΙΝΑΚΑΣ 120

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΡΩΜΗ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	95.426,0	90.966,0	102.732,0	93.740,0	138.020,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	57,5	74,8	69,5	75,0	61,3
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	5.486,0	6.799,7	7.139,9	7.027,7	8.465,5
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	221,0	372,6	471,0	245,7	346,5
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	1.569,5	1.567,1	1.749,0	1.964,3	2.723,1
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	2.930,3	4.582,9	4.271,2	3.802,1	2.579,5
7.1 Διεθνής Τιμή	24,0	19,5	24,4	30,6	41,9
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	33,52	55,24	45,09	44,34	19,39
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	3.198,5	5.024,8	4.631,8	4.156,9	2.676,4
7.4 Ποσότητα Σπόρων	8.000,0	8.000,0	8.000,0	8.000,0	5.000,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	268,1	441,9	360,7	354,8	97,0
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	7.276,5	8.739,4	9.359,9	9.237,7	11.535,1
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	4.720,8	6.522,6	6.491,2	6.012,1	5.649,1
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	64,9%	74,6%	69,4%	65,1%	49,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	35,1%	25,4%	30,6%	34,9%	51,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	284,7%	394,2%	326,3%	286,4%	196,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 121

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΙΚΑΛΗ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	40.120,0	39.406,0	23.260,0	23.620,0	24.300,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	37,8	53,8	46,7	44,3	37,5
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	1.516,1	2.118,1	1.086,0	1.046,4	910,8
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	61,1	116,1	71,6	36,6	37,3
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	659,9	678,8	396,0	494,9	479,4
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	2.237,1	2.913,0	1.553,7	1.577,9	1.427,5
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	720,9	794,9	467,6	531,5	516,7
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	32,2%	27,3%	30,1%	33,7%	36,2%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	67,8%	72,7%	69,9%	66,3%	63,8%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	147,6%	137,5%	143,1%	150,8%	156,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 122

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΥΖΙ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	205.137,0	169.500,0	169.200,0	148.700,0	167.200,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	91,4	87,4	84,1	92,0	95,4
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	18.755,7	14.807,5	14.229,7	13.680,4	15.952,6
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	221,0	372,6	471,0	245,7	346,5
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	191,1	1.723,4	2.521,3	2.521,5	2.589,7
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	1.809,2	-874,3	-2.856,3	3.320,2	3.246,0
7.1 Διεθνής Τιμή	82,3	92,8	101,8	68,4	75,1
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	9,17	-5,40	-17,69	23,55	20,35
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	1.880,1	-916,1	-2.993,0	3.502,2	3.403,3
7.4 Ποσότητα Σπόρων	7.730,0	7.730,0	7.730,0	7.730,0	7.730,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	70,8	-41,8	-136,7	182,1	157,3
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	19.167,7	16.903,6	17.222,1	16.447,6	18.888,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	2.221,3	1.221,7	136,1	6.087,3	6.182,2
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	11,6%	7,2%	0,8%	37,0%	32,7%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	88,4%	92,8%	99,2%	63,0%	67,3%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	113,1%	107,8%	100,8%	158,8%	148,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 123

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΠΝΟ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	126.608,0	126.507,0	121.721,0	117.871,0	116.087,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	137.938,5	175.543,6	174.413,8	183.841,5	174.319,4
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	5.556,9	9.620,0	11.505,8	6.427,8	7.135,8
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	116.510,2	121.908,3	124.341,8	128.254,2	125.736,8
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-31,8	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	260.005,7	307.071,9	310.261,3	318.523,4	307.192,0
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	122.035,3	131.528,3	135.847,6	134.681,9	132.872,6
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	46,9%	42,8%	43,8%	42,3%	43,3%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	53,1%	57,2%	56,2%	57,7%	56,7%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	188,5%	174,9%	177,9%	173,3%	176,2%

ΠΙΝΑΚΑΣ 124

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΜΒΑΚΙ (Ποσότητες σε τόνους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	1.170.000,0	1.320.000,0	1.235.000,0	1.246.839,0	1.131.500,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	275,0	260,0	298,0	245,3	299,9
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	321.750,0	343.200,0	368.030,0	305.899,5	339.291,6
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	12.961,9	18.807,8	24.278,3	10.695,4	13.889,1
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	184.779,7	220.859,1	212.522,3	185.021,3	194.125,3
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	334.711,9	362.007,8	392.308,3	316.594,8	353.180,7
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	197.741,6	239.667,0	236.800,6	195.716,6	208.014,3
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	59,1%	66,2%	60,4%	61,8%	58,9%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	40,9%	33,8%	39,6%	38,2%	41,1%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	244,4%	295,9%	252,3%	261,9%	243,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 125

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΕΥΤΛΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	1.970.000,0	2.160.000,0	3.146.000,0	2.825.000,0	2.531.500,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	16,3	15,2	16,0	15,4	13,6
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	32.032,2	32.767,2	50.336,0	43.505,0	34.504,3
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	1.290,4	1.795,7	3.320,6	1.521,1	1.412,5
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.5)	20.573,7	22.742,3	31.033,9	23.259,5	18.689,2
7.1 Διεθνής Τιμή	5,8	4,6	6,1	7,1	6,2
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	10,48	10,57	9,89	8,26	7,41
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	20.654,8	22.823,9	31.110,4	23.323,3	18.746,5
7.4 Ποσότητα Σπόρων	7.730,0	7.730,0	7.730,0	7.730,0	7.730,0
7.5 Αρνητική Στήριξη από Σπόρους: (7.4) * (7.2)	81,0	81,7	76,4	63,8	57,2
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	33.322,6	34.562,9	53.656,6	45.026,1	35.916,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	21.864,2	24.537,9	34.354,5	24.780,6	20.101,7
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	65,6%	71,0%	64,0%	55,0%	56,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	34,4%	29,0%	36,0%	45,0%	44,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	290,8%	344,8%	278,0%	222,4%	227,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 126

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΛΙΑΝΘΟ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	41.046,0	39.925,0	31.978,0	21.310,0	20.480,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	71,4	51,0	52,6	57,9	61,3
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	2.928,6	2.034,6	1.682,0	1.234,5	1.256,1
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	118,0	111,5	111,0	43,2	51,4
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	2.993,2	3.024,1	2.189,6	2.385,2	1.363,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	6.039,8	5.170,2	3.982,6	3.662,8	2.670,6
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	3.111,1	3.135,6	2.300,5	2.428,3	1.414,4
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	51,5%	60,6%	57,8%	66,3%	53,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	48,5%	39,4%	42,2%	33,7%	47,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	206,2%	254,1%	236,8%	296,7%	212,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 127.0

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	737.550,1	736.054,4	816.295,9	860.217,5	834.373,4
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	29.712,7	40.336,8	53.849,7	30.076,3	34.155,5
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	39.930,0	46.695,2	51.023,9	45.761,2	65.628,5
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	40.089,2	31.834,7	42.862,7	34.244,3	12.744,1
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	807.192,8	823.086,4	921.169,5	936.055,1	934.157,3
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	109.731,9	118.866,7	147.736,3	110.081,8	112.528,0
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	13,6%	14,4%	16,0%	11,8%	12,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	86,4%	85,6%	84,0%	88,2%	88,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	115,7%	116,9%	119,1%	113,3%	113,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 135

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	466.000,0	413.000,0	430.000,0	360.000,0	414.000,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	674,4	709,2	630,5	644,0	739,4
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	314.270,4	292.895,5	271.115,0	231.847,2	306.123,0
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	12.660,6	16.051,1	17.885,0	8.106,2	12.531,3
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	170.960,2	136.476,1	166.839,6	200.047,9	191.774,1
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	955,3	2.243,7	829,4	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	497.891,2	445.422,7	455.839,6	440.001,3	510.428,4
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	184.576,1	154.770,9	185.554,0	208.154,1	204.305,4
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	37,1%	34,7%	40,7%	47,3%	40,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	62,9%	65,3%	59,3%	52,7%	60,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	158,9%	153,2%	168,7%	189,8%	166,7%

ΠΙΝΑΚΑΣ 136

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ (ΜΗΔΙΚΗ, ΣΑΝΑ, ΑΧΥΡΑ) (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	120.608,3	120.510,1	145.262,9	123.731,1	126.902,8
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	4.858,8	6.604,1	9.582,7	4.326,1	5.194,8
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	859,7	1.170,6	995,3	988,1	1.260,8
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	125.467,1	127.114,2	154.845,7	128.057,2	132.097,6
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	5.718,5	7.774,8	10.578,0	5.314,2	6.455,6
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	4,6%	6,1%	6,8%	4,1%	4,9%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	95,4%	93,9%	93,2%	95,9%	95,1%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	104,8%	106,5%	107,3%	104,3%	105,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 137

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΟΙΝΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	55.694,0	60.455,8	79.035,3	75.838,9	51.780,4
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	2.243,7	3.313,1	5.213,8	2.651,6	2.119,7
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	1.499,3
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	3.661,8	3.154,2	3.350,7	5.417,8	4.157,2
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	57.937,7	63.768,9	84.249,1	78.490,5	55.399,3
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	5.905,5	6.467,3	8.564,5	8.069,4	7.776,1
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	10,2%	10,1%	10,2%	10,3%	14,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	89,8%	89,9%	89,8%	89,7%	86,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	111,3%	111,3%	111,3%	111,5%	116,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 138

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΦΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	165.620,3	172.455,9	179.640,4	203.844,8	191.143,3
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	6.672,1	9.450,8	11.850,6	7.127,2	7.824,5
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	7.514,7	6.958,8	7.497,7	7.223,7	7.326,1
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	179.807,1	188.865,5	198.988,7	218.195,6	206.294,0
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	14.186,9	16.409,6	19.348,2	14.350,8	15.150,7
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	7,9%	8,7%	9,7%	6,6%	7,3%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	92,1%	91,3%	90,3%	93,4%	92,7%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	108,6%	109,5%	110,8%	107,0%	107,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 139

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΚΡΕΑΣ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	163.570,7	168.904,2	179.093,9	182.135,7	185.403,6
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	6.589,6	9.256,2	11.814,5	6.368,1	7.589,6
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	50.183,1	74.855,4	75.374,7	68.352,2	44.842,7
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Αρνητική Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών στις Ζωοτροφές: (7.3) - (7.5)	-7.472,4	-10.017,6	-7.261,8	-6.736,5	-7.166,8
7.1 Διεθνής Τιμή	-	-	-	-	-
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	-	-	-	-	-
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	-	-	-	-	-
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	7.472,4	10.017,6	7.261,8	6.736,5	7.166,8
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρώμης	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρώμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	220.343,5	253.015,8	266.283,2	256.856,1	237.835,9
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	49.300,4	74.093,9	79.927,5	67.983,8	45.265,4
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	22,4%	29,3%	30,0%	26,5%	19,0%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	77,6%	70,7%	70,0%	73,5%	81,0%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	128,8%	141,4%	142,9%	136,0%	123,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 140

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	69.497,0	66.605,0	60.931,0	61.634,0	61.126,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	1.151,6	1.187,0	1.189,0	1.233,7	1.199,4
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	80.032,7	79.060,1	72.447,0	76.037,9	73.317,0
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	3.224,2	4.332,6	4.779,2	2.658,6	3.001,3
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	15.634,5	16.096,2	19.341,3	20.887,3	28.725,2
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.4)	46.389,7	46.991,5	42.680,8	52.342,1	45.190,9
7.1 Διεθνής Τιμή	381,6	367,2	411,7	321,7	318,9
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	770,0	819,8	777,3	912,0	880,5
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	53.516,0	54.600,6	47.359,3	56.210,6	53.822,5
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	7.126,2	7.609,1	4.678,5	3.868,5	8.631,6
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	400,0	400,0	400,0	400,0	400,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρώμης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρώμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	98.891,4	99.488,9	96.567,5	99.583,7	105.043,5
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	65.248,4	67.420,3	66.801,3	75.888,0	76.917,4
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	66,0%	67,8%	69,2%	76,2%	73,2%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	34,0%	32,2%	30,8%	23,8%	26,8%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	293,9%	310,2%	324,4%	420,3%	373,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 141

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΟΙΡΕΙΟ ΚΡΕΑΣ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	142.262,0	139.844,0	138.963,0	135.164,0	135.311,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	617,2	599,5	716,5	821,2	644,0
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	87.804,1	83.836,5	99.567,0	110.998,0	87.142,7
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	3.537,2	4.594,4	6.568,3	3.880,9	3.567,2
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.4)	39.212,0	48.078,2	51.563,0	52.516,6	36.907,6
7.1 Διεθνής Τιμή	303,7	216,5	338,7	437,6	354,7
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	313,5	383,0	377,8	383,6	289,3
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	44.593,8	53.562,7	52.505,9	51.853,1	39.142,8
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	5.381,8	5.484,5	942,8	-663,5	2.235,2
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	250,0	250,0	250,0	250,0	250,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	170,0	170,0	170,0	170,0	170,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρώμης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρώμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	91.341,4	88.430,8	106.135,3	114.878,9	90.709,9
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	42.749,3	52.672,6	58.131,3	56.397,5	40.474,9
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	46,8%	59,6%	54,8%	49,1%	44,6%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	53,2%	40,4%	45,2%	50,9%	55,4%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	188,0%	247,3%	221,1%	196,4%	180,6%

ΠΙΝΑΚΑΣ 142

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΡΕΑΣ ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	147.900,0	153.507,0	163.787,0	161.953,0	163.551,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	554,5	551,6	607,3	658,3	535,0
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	82.010,6	84.674,5	99.467,8	106.613,7	87.496,1
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	3.303,9	4.640,3	6.561,7	3.727,6	3.581,7
5. Άμεσες Δαπάνες υπερ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.4)	46.846,0	57.474,6	63.214,7	65.593,7	47.531,0
7.1 Διεθνής Τιμή	220,4	156,5	209,7	242,8	218,7
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	334,1	395,1	397,6	415,5	316,3
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	49.410,3	60.645,0	65.118,5	67.285,4	51.725,7
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	2.564,3	3.170,4	1.903,8	1.691,7	4.194,7
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	230,0	230,0	230,0	230,0	230,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρόμης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρόμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	85.314,4	89.314,7	106.029,6	110.341,3	91.077,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	50.149,8	62.114,9	69.776,4	69.321,3	51.112,7
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	58,8%	69,5%	65,8%	62,8%	56,1%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	41,2%	30,5%	34,2%	37,2%	43,9%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	242,6%	328,4%	292,5%	269,0%	227,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 143

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΛΛ (ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ & ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ) (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δ

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Ισοδύναμος Όγκος Παραγωγής Αγελ.: 1.1 / 2	2.786.981,5	2.918.162,6	3.016.590,9	3.192.438,9	1.608.329,4
1.1 Αξία Συνολικής Παραγωγής (αιγοπρ. & αγελ.)	301.830,1	330.627,8	348.717,9	367.769,0	186.333,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	108,3	113,3	115,6	115,2	115,9
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	301.830,1	330.627,8	348.717,9	367.769,0	186.333,0
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	12.159,4	18.118,9	23.004,3	12.858,5	7.627,6
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	636,8	-2.210,7	-829,4	-749,6	443,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.4)	170.883,1	184.481,2	156.870,7	148.499,0	82.924,8
7.1 Διεθνής Τιμή	43,3	46,5	61,5	67,1	57,5
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	65,0	66,8	54,1	48,1	58,3
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	181.233,4	194.874,9	163.330,8	153.661,7	93.804,7
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	10.350,3	10.393,7	6.460,0	5.162,7	10.879,9
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	200,0	200,0	200,0	200,0	200,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρώμης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρώμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	314.626,4	346.536,0	370.892,9	379.877,9	194.403,6
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	183.679,4	200.389,3	179.045,7	160.607,9	90.995,4
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	58,4%	57,8%	48,3%	42,3%	46,8%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	41,6%	42,2%	51,7%	57,7%	53,2%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	240,3%	237,1%	193,3%	173,2%	188,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 144

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΥΓΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	118.665,0	117.839,0	124.900,0	121.680,0	119.540,0
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	406,0	497,7	515,9	528,5	483,9
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	48.178,0	58.648,5	64.435,9	64.307,9	57.841,2
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	1.940,9	3.214,0	4.250,7	2.248,4	2.367,8
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	-	-	-	-	-
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών : (7.3) - (7.4)	18.702,4	32.562,9	25.426,8	24.640,0	16.576,6
7.1 Διεθνής Τιμή	234,5	203,1	305,5	321,4	325,6
7.2 Διαφορά Τιμών: (2) - (7.1)	171,5	294,6	210,4	207,1	158,2
7.3 Στήριξη από Διαφορά Τιμών: (7.2)*(1)	20.349,8	34.711,4	26.273,1	25.203,6	18.913,1
7.4 (Αρνητική) Στήριξη από Σιτηρά Ζωοτροφών	1.647,4	2.148,4	846,3	563,6	2.336,5
7.4.1 Όγκος Ζωοτροφών Αραβοσίτου	170,0	170,0	170,0	170,0	170,0
7.4.2 Διαφορά Τιμών Αραβοσίτου	11,1	13,8	8,3	7,4	18,2
7.4.3 Όγκος Ζωοτροφών Κριθαριού	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.4 Διαφορά Τιμών Κριθαριού	26,7	21,0	13,7	9,3	13,4
7.4.5 Όγκος Ζωοτροφών Σκληρού Σιταριού	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
7.4.6 Διαφορά Τιμών Σκληρού Σιταριού	-8,3	-6,5	-18,7	-22,9	-25,5
7.4.7 Όγκος Ζωοτροφών Βρώμης	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.4.8 Διαφορά Τιμών Βρώμης	33,5	55,2	45,1	44,3	19,4
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	50.118,9	61.862,5	68.686,6	66.556,3	60.209,0
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	20.643,3	35.777,0	29.677,5	26.888,5	18.944,3
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	41,2%	57,8%	43,2%	40,4%	31,5%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	58,8%	42,2%	56,8%	59,6%	68,5%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	170,0%	237,2%	176,1%	167,8%	145,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 145

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΖΩΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δραχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δραχ)

Έτος	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	37.724,2	36.866,8	37.947,4	44.050,1	44.842,6
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	1.519,7	2.020,4	2.503,3	1.540,2	1.835,7
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	31,8	325,2	431,3	817,8	1.431,2
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	-	-	-	-	-
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	39.275,8	39.212,4	40.882,0	46.408,0	48.109,4
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	1.551,6	2.345,5	2.934,6	2.357,9	3.266,8
10. % Στήριξης: (9)/(8) %	4,0%	6,0%	7,2%	5,1%	6,8%
11. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (10)	96,0%	94,0%	92,8%	94,9%	93,2%
12. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(11)]%	104,1%	106,4%	107,7%	105,4%	107,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 145.0

% ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΑ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΟΪΟΝ (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ)

ΠΗΓΗ: ΠΙΝΑΚΕΣ 101.0, 107, 110

Έτος	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακός Σίτος	28,1%	40,7%	57,3%	44,0%	42,4%	49,8%	44,3%	28,4%	41,5%	49,6%	54,9%	42,1%	45,9%	45,2%
Σκληρός Σίτος	44,8%	56,6%	55,6%	53,4%	31,4%	25,0%	47,2%	53,9%	49,8%	52,2%	56,5%	42,7%	39,9%	30,8%
Αραβόσιτος	43,1%	53,9%	48,2%	54,1%	46,2%	42,0%	52,7%	25,3%	46,7%	47,5%	51,4%	42,9%	42,3%	48,4%
Κριθάρι	35,1%	50,8%	56,8%	53,4%	54,6%	60,1%	54,1%	43,3%	53,7%	63,4%	58,3%	46,0%	43,6%	48,8%
Βρώμη	32,2%	45,5%	45,4%	46,7%	40,4%	61,2%	59,2%	55,2%	58,0%	64,9%	74,6%	69,4%	65,1%	49,0%
Σίκαλη	2,8%	3,6%	3,0%	3,3%	3,2%	17,6%	25,8%	27,1%	25,9%	32,2%	27,3%	30,1%	33,7%	36,2%
Ρύζι	50,9%	56,5%	53,1%	56,3%	55,1%	56,6%	49,0%	21,5%	17,1%	11,6%	7,2%	0,8%	37,0%	32,7%
Καπνός	65,6%	96,7%	79,1%	72,6%	120,7%	102,3%	92,6%	69,9%	60,9%	46,9%	42,8%	43,8%	42,3%	43,3%
Βαμβάκι	44,9%	66,1%	46,2%	61,7%	65,0%	62,3%	65,9%	75,5%	61,1%	59,1%	66,2%	60,4%	61,8%	58,9%
Τεύτλα	42,6%	45,3%	57,9%	66,6%	59,1%	48,6%	55,7%	61,8%	66,1%	65,6%	71,0%	64,0%	55,0%	56,0%
Ηλίανθος	59,6%	97,9%	76,3%	77,3%	57,8%	55,9%	43,8%	53,2%	55,7%	51,5%	60,6%	57,8%	66,3%	53,0%
Σύνολο Οπωροκηπευτικών	16,1%	20,4%	15,7%	15,9%	21,7%	20,6%	23,8%	21,1%	19,9%	13,6%	14,4%	16,0%	11,8%	12,0%
Ελαιόλαδο	21,2%	29,5%	17,4%	27,4%	38,6%	30,4%	8,3%	26,6%	34,2%	37,1%	34,7%	40,7%	47,3%	40,0%
Σύνολο Ζωοτροφών	3,0%	3,9%	3,3%	3,7%	4,0%	3,9%	3,9%	4,2%	4,9%	4,6%	6,1%	6,8%	4,1%	4,9%
Οινοποιήσιμα Σταφύλια (Σύνολο)	15,9%	12,9%	38,4%	14,9%	35,3%	27,5%	23,2%	18,1%	14,3%	10,2%	10,1%	10,2%	10,3%	14,0%
Λοιπά Φυτικά Προϊόντα	3,0%	5,3%	3,9%	4,4%	3,4%	3,4%	3,1%	3,7%	4,2%	7,9%	8,7%	9,7%	6,6%	7,3%
Σύνολο Φυτικής Παραγωγής	26,8%	34,6%	28,9%	32,9%	38,5%	34,5%	34,5%	33,4%	34,0%	31,7%	33,0%	31,8%	30,2%	29,8%
Αιγοπρόβειο	23,3%	19,2%	27,1%	24,7%	30,5%	28,1%	25,1%	33,0%	24,6%	22,4%	29,3%	30,0%	26,5%	19,0%
Βόειο Κρέας	42,9%	49,2%	60,9%	52,4%	49,5%	52,8%	49,6%	65,3%	66,0%	66,0%	67,8%	69,2%	76,2%	73,2%
Χοίρειο Κρέας	20,9%	16,5%	26,8%	20,2%	31,5%	39,4%	32,8%	38,0%	32,5%	46,8%	59,6%	54,8%	49,1%	44,6%
Κρέας Πουλερικών	50,4%	60,4%	63,1%	66,8%	64,8%	69,1%	72,6%	66,9%	61,1%	58,8%	69,5%	65,8%	62,8%	56,1%
Σύνολο Γάλακτος	45,5%	61,4%	59,1%	60,4%	60,4%	60,9%	53,8%	52,2%	52,4%	58,4%	57,8%	48,3%	42,3%	46,8%
Αυγά	52,7%	44,5%	54,9%	57,3%	49,5%	47,7%	51,8%	44,3%	49,3%	41,2%	57,8%	43,2%	40,4%	31,5%
Λοιπά Ζωϊκά Προϊόντα	2,8%	3,6%	3,0%	3,3%	3,2%	3,3%	3,0%	3,6%	4,1%	4,0%	6,0%	7,2%	5,1%	6,8%
Σύνολο Ζωϊκής Παραγωγής	35,2%	40,9%	45,2%	43,7%	46,1%	48,0%	44,2%	45,7%	43,5%	45,9%	50,6%	46,1%	42,8%	39,5%
Σύνολο Γεωργικής Παραγωγής	29,2%	36,6%	33,1%	36,1%	40,8%	38,3%	37,2%	36,6%	36,5%	35,3%	37,6%	35,5%	33,6%	31,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 146

ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΔΕΙΘΝΩΝ ΤΙΜΩΝ (σε εκατ. Δρχ.)

ΠΗΓΗ: Πίνακες 116, 118, 119, 120, 122, 125, 139, 140, 141, 142, 143, 144

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Μαλακό Σιτάρι	5.310,4	8.106,0	9.462,2	3.096,9	5.051,6	4.151,1
Σκληρό Σιτάρι	-14.221,0	-10.949,0	-8.796,1	-27.309,5	-31.072,3	-45.634,5
Αραβόσιτος	27.087,7	21.514,1	27.934,1	15.810,8	14.750,2	40.004,3
Κριθάρι	8.241,5	7.905,6	5.739,0	3.677,9	1.985,4	3.731,2
Βρόμη	2.503,9	2.930,3	4.582,9	4.271,2	3.802,1	2.579,5
Ρύζι	3.223,1	1.809,2	-874,3	-2.856,3	3.320,2	3.246,0
Τέυτλα	36.993,4	20.573,7	22.742,3	31.033,9	23.259,5	18.689,2
Σύνολο Φυτικής Παραγ.	69.139,0	51.889,9	60.790,0	27.724,9	21.096,8	26.766,8
Αιγοπρόβειο Κρέας	-7.472,2	-7.472,4	-10.017,6	-7.261,8	-6.736,5	-7.166,8
Βόειο Κρέας	45.995,3	46.389,7	46.991,5	42.680,8	52.342,1	45.190,9
Χοίρειο Κρέας	28.312,5	39.212,0	48.078,2	51.563,0	52.516,6	36.907,6
Κρέας Πουλερικών	58.562,2	46.846,0	57.474,6	63.214,7	65.593,7	47.531,0
Σύνολο γάλακτος	140.693,1	170.883,1	184.481,2	156.870,7	148.499,0	82.924,8
Αυγά	30.122,9	18.702,4	32.562,9	25.426,8	24.640,0	16.576,6
Σύνολο Ζωικής Παραγ.	296.213,8	314.560,9	359.570,7	332.494,2	336.854,9	221.964,1
Σύνολο Γεωργικής Παραγ.	365.352,8	366.450,8	420.360,8	360.219,1	357.951,7	248.730,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 147

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε εκ. δρχ)

ΠΗΓΗ:

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	2.108.307,3	2.109.902,3	2.154.548,7	2.300.225,5	2.258.515,3	2.351.770,9
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	89.488,4	84.998,9	118.072,3	151.742,0	78.965,9	96.270,9
4.1 % Στο σύνολο	3,4%	3,2%	4,3%	5,1%	2,7%	3,2%
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	467.226,0	481.898,3	466.334,0	496.617,3	544.194,3	561.999,0
5.1 % Στο σύνολο	39,5%	40,7%	39,4%	42,0%	46,0%	47,5%
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	280.682,0	230.313,9	259.262,3	260.560,4	225.671,4	212.287,3
6.1 % Στο σύνολο	23,7%	19,5%	21,9%	22,0%	19,1%	17,9%
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	69.139,0	51.889,9	60.790,0	27.724,9	21.096,8	26.766,8
7.1 % Στο σύνολο	5,8%	4,4%	5,1%	2,3%	1,8%	2,3%
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	2.665.021,6	2.676.799,5	2.738.955,0	2.948.584,8	2.881.675,4	3.010.040,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	906.535,3	849.101,1	904.458,7	936.644,5	869.928,3	897.323,9
10. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού χωρίς στήριξη	1.758.486,3	1.827.698,4	1.834.496,4	2.011.940,3	2.011.747,1	2.112.716,9
11. % Στήριξης: (9)/(8) %	34,0%	31,7%	33,0%	31,8%	30,2%	29,8%
12. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (11)	66,0%	68,3%	67,0%	68,2%	69,8%	70,2%
13. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(121)]%	151,6%	146,5%	149,3%	146,6%	143,2%	142,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 148

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε εκ. δρχ)

ΠΗΓΗ:

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	818.192,1	801.150,5	842.618,4	901.676,9	951.912,2	722.376,2
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	34.728,6	32.274,9	46.176,7	59.482,1	33.282,3	29.570,8
4.1 % Στο σύνολο	3,8%	3,6%	4,7%	5,6%	3,1%	3,6%
5. Άμεσες Δαπάνες υπέρ της παραγωγής	71.117,0	66.486,3	89.066,0	94.317,9	89.307,7	75.442,1
5.1 % Στο σύνολο	15,0%	14,0%	18,8%	19,9%	18,8%	15,9%
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.1 % Στο σύνολο	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	296.213,8	314.560,9	359.570,7	332.494,2	336.854,9	221.964,1
7.1 % Στο σύνολο	62,4%	66,3%	75,8%	70,1%	71,0%	46,8%
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	924.037,8	899.911,7	977.861,1	1.055.477,0	1.074.502,2	827.389,1
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	402.059,4	413.322,1	494.813,4	486.294,3	459.444,9	326.977,0
10. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού χωρίς στήριξη	521.978,3	486.589,6	483.047,7	569.182,7	615.057,3	500.412,0
11. % Στήριξης: (9)/(8) %	43,5%	45,9%	50,6%	46,1%	42,8%	39,5%
12. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (11)	56,5%	54,1%	49,4%	53,9%	57,2%	60,5%
13. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(121)]%	177,0%	184,9%	202,4%	185,4%	174,7%	165,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 149

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε εκ. δρχ)

ΠΗΓΗ:

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Όγκος Παραγωγής	-	-	-	-	-	-
2. Τρέχουσα Τιμή Παραγωγού	-	-	-	-	-	-
3. Αξία παραγωγής: (1)*(2)	2.926.499,4	2.911.052,7	2.997.167,2	3.201.902,5	3.210.427,5	3.074.147,1
4. Άμεσες Διαρθρωτικές Ενισχύσεις υπέρ του παραγωγού	124.217,0	117.273,8	164.248,9	211.224,1	112.248,2	125.841,7
4.1 % Στο σύνολο	3,5%	3,3%	4,4%	5,3%	2,8%	3,3%
5. Άμεσες Δαπάνες υπερ της παραγωγής	538.343,0	548.384,6	555.400,1	590.935,3	633.501,9	637.441,0
5.1 % Στο σύνολο	32,5%	33,1%	33,5%	35,6%	38,2%	38,5%
6. Άλλες Δαπάνες για την στήριξη της Αγοράς	280.682,0	230.313,9	259.262,3	260.560,4	225.671,4	212.287,3
6.1 % Στο σύνολο	16,9%	13,9%	15,6%	15,7%	13,6%	12,8%
7. Στήριξη από την Διαφορά Εσωτερικών - Διεθνών Τιμών	365.352,8	366.450,8	420.360,8	360.219,1	357.951,7	248.730,9
7.1 % Στο σύνολο	22,0%	22,1%	25,4%	21,7%	21,6%	15,0%
8. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	3.589.059,4	3.576.711,2	3.716.816,2	4.004.061,8	3.956.177,6	3.837.429,8
9. Συνολική Στήριξη: (4)+(5)+(6)+(7)	1.308.594,8	1.262.423,2	1.399.272,1	1.422.938,8	1.329.373,2	1.224.300,9
10. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού χωρίς στήριξη	2.280.464,6	2.314.288,0	2.317.544,1	2.581.123,0	2.626.804,4	2.613.128,9
10.1 Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού χωρίς στήριξη (Σταθερές τιμές, 1989)	867.871,1	840.403,8	820.259,4	885.222,1	871.265,9	836.612,0
11. % Στήριξης: (9)/(8) %	36,5%	35,3%	37,6%	35,5%	33,6%	31,9%
12. % εισπράξεων παραγωγών χωρίς στήριξη: 100 - (11)	63,5%	64,7%	62,4%	64,5%	66,4%	68,1%
13. % της προσόδου των παραγωγών στη βάση των εισπράξεων χωρίς στήριξη: [100/(121)]%	157,4%	154,5%	160,4%	155,1%	150,6%	146,9%

ΠΙΝΑΚΑΣ 150

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (σε εκ. δρχ)

ΠΗΓΗ:

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Ακαθάριστη Πρόσοδος παραγωγού: (3)+(4)+(5)	3.589.059,4	3.576.711,2	3.716.816,2	4.004.061,8	3.956.177,6	3.837.429,8
2. Διαρθρωτικής φύσεως δαπάνες μη καταβαλλόμενες άμεσα στους παραγωγούς	173.283,0	202.500,0	187.060,3	164.988,3	214.700,6	202.500,0
3. % Στήριξη Γενικών Υπηρεσιών: % (2)/(1)	4,8%	5,7%	5,0%	4,1%	5,4%	5,3%
4. Διαρθρωτικής φύσεως δαπάνες σε τιμές 1989	65.945,9	73.535,3	66.207,2	56.584,4	71.212,5	64.831,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 151,
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (σε εκ. δρχ)
ΠΗΓΗ:

Έτος	1997	1998	1995	1996	1997	1998
1. Συνολική Στήριξη Γεωργικής Παραγωγής	1.308.594,8	1.262.423,2	1.399.272,1	1.422.938,8	1.329.373,2	1.224.300,9
2. Διαρθρωτικής Φύσεως Δαπάνες	173.283,0	202.500,0	187.060,3	164.988,3	214.700,6	202.500,0
3. Συνολική Στήριξη Τομέα: (1)+(2)	1.481.877,8	1.464.923,2	1.586.332,4	1.587.927,1	1.544.073,9	1.426.800,9
4. Ακαθάριστη Πρόσοδος Παραγωγών	3.589.059,4	3.576.711,2	3.716.816,2	4.004.061,8	3.956.177,6	3.837.429,8
5. % Στήριξης Αγροτικού Τομέα: (3)/(4) %	41,3%	41,0%	42,7%	39,7%	39,0%	37,2%

ΠΙΝΑΚΑΣ 152,
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΕΝΔΙΑΜΣΕΗΣ ΚΑΤ,
ΠΗΓΗ: Πίνακες 149, 151 / Eurostat - New Cronos - theme 5 - Cosa - eaa old1

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Ακαθάριστη Πρόσοδος Παραγωγών	3.589.059,4	3.576.711,2	3.716.816,2	4.004.061,8	3.956.177,6	3.837.429,8
2. Αξία Ενδιάμεσης Κατανάλωσης	791.700,0	914.483,7	919.554,1	1.054.855,4	1.009.334,3	1.056.271,1
3. Καθαρή Πρόσοδος Παραγωγών: (1)-(2)	2.797.359,4	2.662.227,5	2.797.262,1	2.949.206,4	2.946.843,3	2.781.158,7
4. Συνολική Στήριξη Αγροτικού Τομέα: Π151.(3)	1.481.877,8	1.464.923,2	1.586.332,4	1.587.927,1	1.544.073,9	1.426.800,9
5. % Στήριξης Αγροτικού Τομέα: (3)/(4) %	53,0%	55,0%	56,7%	53,8%	52,4%	51,3%

ΠΙΝΑΚΑΣ 153,
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑ ΣΤΡΕΜΜΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ (Συνολικ
ΠΗΓΗ: Πίνακες 151, 103 / ΕΣΥΕ - Γεωργική στατιστική της Ελλάδος

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Συνολική Στήριξη Αγροτικού Τομέα: Π151.(3)	1.481.877,8	1.464.923,2	1.586.332,4	1.587.927,1	1.544.073,9	1.426.800,9
2. Σύνολο Γεωργικής Γής	38,8	38,7	38,5	38,6	38,5	38,5
3. Στήριξη / Στρέμμα σε τρέχουσες τιμές	38.158,3	37.890,5	41.153,2	41.097,5	40.105,8	37.059,8
4. Στήριξη / Στρέμμα σε σταθερές τιμές	14.521,8	13.759,5	14.565,5	14.094,8	13.302,4	11.864,9

ΠΙΝΑΚΑΣ 154,
ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑ ΕΤΗΣΙΑ ΜΟΝΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - ΕΜΕ (Σ
ΠΗΓΗ: Πίνακες 151, 103 / Eurostat - New Cronos - theme 5 - Cosa - eaa old1

Έτος	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Συνολική Στήριξη Αγροτικού Τομέα: Π151.(3)	1.481.877,8	1.464.923,2	1.586.332,4	1.587.927,1	1.544.073,9	1.426.800,9
2. Σύνολο ΕΜΕ	604,8	598,9	593,5	577,0	561,3	546,4
3. Στήριξη / ΕΜΕ σε τρέχουσες τιμές	2.450.194,8	2.446.023,0	2.672.843,2	2.752.040,0	2.750.888,8	2.611.275,4
4. Στήριξη / ΕΜΕ σε σταθερές τιμές	932.464,9	888.241,7	946.012,2	943.839,8	912.422,6	836.018,6

4.2 Πρόγραμμα για το «ξεσκαρτάρισμα» των «ηλεκτρονικών» στατιστικών στοιχείων της ΕΣΥΕ

00.1997_1994_convert_to_greek.pl

Χρησιμοποιήθηκε για να μετατρέψει τους DOS Ελληνικούς χαρακτήρες (Κωδικοσειρά Greek – 737) των αρχείων της ΕΣΥΕ σε ελληνικούς χαρακτήρες για Windows (για τα αρχεία από το 1997 έως το 1994)

Έχει χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα grconv το οποίο μετατρέπει απο και προς διάφορες κωδικοσειρές ελληνικών (όπως και με άλλα πράγματα στην Ελλάδα, έτσι και με τις κωδικοσειρές εν τη απουσία προτυποποίησης, υπήρξε μια παντελής αναρχία, με αποτέλεσμα την ταλαιπωρία αυτών που θέλουν να διαβάσουν «παλαιότερα» ηλεκτρονικά κείμενα ελληνικών)

(<http://www.dmst.aueb.gr/dds/sw/greek/grconv/>)

```
# USED for 1997 , 1996, 1995, 1994

opendir(DIR, "files") or die "can't opendir $dirname: $!";
$a=0;

while (defined($file = readdir(DIR))) {
    if($a>1) {
        print "grconv.exe files/$file\n";
        $test=system("grconv -s 737 -t Windows <files/$file >out/$file");
        print $test;
    }
    $a++;
}

closedir(DIR);
```

01.1999_1994_remove_dashes_ogkous.pl και

01.2002_remove_dashes_ogkous.pl

Το πρόγραμμα αυτό χρησιμοποιήθηκε για την αφαίρεση των «επικεφαλίδων» της ΕΣΥΕ οι οποίες ειδάλλως θα έπρεπε να αφαιρεθούν «χειροκίνητα» με 40 αρχεία/έτος * 3 επικεφαλίδες /αρχείο * 8 έτη=960 «διορθώσεις»

Οι επικεφαλίδες αυτές ήταν της μορφής :

2. Αποτράιες καλλιέργειες					
Πίνακας 2α. Σιτηρά για καρπό. Εκτάσεις και παραγωγή κατά γεωγραφικό διαμέρισμα και νομό. Έτος :1994					
Εκτάσεις σε στρέμματα ,παραγωγή σε τόννους					
Σελίδα : 1					
Γεωγραφικό διαμέρισμα και νομός	Σύνολο Εκτάσεων Total areas	Σ ι τ ά ρ ι - W h e a t			
		Μαλακό soft		Σκληρό hard	
		1	2	1	2

```
# USED for 1999 , 1998 , 1997 , 1996, 1995, 1994

opendir(DIR, "files") or die "can't opendir $dirname: $!";
$a=0;

while (defined($file = readdir(DIR))) {
    if($a>1) {
        open(FILE,"files/$file") || die "Sorry I cannot open the file:
files/$file\n";
        open(OFILE, "> out/$file") || die("Couldn't open $outfile:
$!\n");
        print "files/$file\n";
        @contents=<FILE>;
        $content = join("", @contents);

        $to find = qr/(\x0C|ΣΕΛΙΔΑ|Σελίδα)(.*\n){2,10}\+(.*\n\|){2
15}(.*)(\n\+.*)/mi;

        if ($content =~ /$to find/) {
            $content =~ s/$to find/\n/g;
            $content =~ s/\n\-{20,\}\n/\n/g;
            print OFILE $content;
        }
        else {
            print "\t no match !\n";
        }

        close(FILE);
        close(OFILE);
    }
    $a++;
}

closedir(DIR);
```

```

# USED for 2002

opendir(DIR, "files") or die "can't opendir $dirname: $!";
$a=0;

while (defined($file = readdir(DIR))) {
    if($a>1) {
        open(FILE,"files/$file") || die "'Sorry I cannot open the file:
files/$file\n";
        open(OFILE, "> out/$file") || die("Couldn't open $outfile: $!\n");
        print "files/$file\n";
        @contents=<FILE>;
        $content = join("", @contents);

        $to find = qr/(Π(νναααα) (.*)\s){2,5}(-){15,}(.*)\s){2,6}(-){15,}/mi;

        if ($content =~ /$tofind/) {
            $content =~ s/$to_find//g;
            $header=$1.$2.$3.$4.$5;
            #print OFILE $header;
            print OFILE $content;
        }
        else {
            print "\t no match !\n";
        }

        close(FILE);
        close(OFILE);
    }
    $a++;
}

closedir(DIR);

```

06.00_1999_1994_remove_empty_lines.pl και

06.01_1997_1994_remove_empty_lines.pl

Τα προγράμματα αυτά χρησιμοποιήθηκαν για την αφαίρεση των κενών γραμμών, τόσο αυτών που απέμειναν μετά την προηγούμενη διαδικασία, όσο και αυτών που υπήρχαν εξ αρχής. Η αφαίρεση των παραπάνω «χειροκίνητα» θα απαιτούσε πάρα πολλές «εργατοώρες» δουλειάς

```
# USED for 1999 1998 , 1997 , 1996, 1995, 1994

opendir(DIR, "files") or die "can't opendir $dirname: $!";
$a=0;

while (defined($file = readdir(DIR))) {
    if($a>1) {
        open(FILE,"files/$file") || die "Sorry I cannot open the file:
files/$file\n";
        open(OFIle, "> out/$file") || die("Couldn't open $outfile:
$!\n");
        print "files/$file\n";
        @contents=<FILE>;
        $content = join("", @contents);

        $to_find = qr/(\x0D\x0A|\x0A|\x0D|\"{-{15,}}{2,})\\n/mi;

        if ($content =~ /$to_find/) {
            $content =~ s/$to_find/\n/g;
            $header=$1.$2.$3.$4.$5;
            #print OFIle $header;
            print OFIle $content;
        }
        else {
            print OFIle $content;
            print "\t no match !\n";
        }

        close(FILE);
        close(OFIle);
    }
    $a++;
}

closedir(DIR);
```

```

# USED for 1997, 1996, 1995, 1994

opendir(DIR, "files") or die "can't opendir $dirname: $!";
$a=0;

while (defined($file = readdir(DIR))) {
    if($a>1) {
        open(FILE,"files/$file") || die "Sorry I cannot open the file:
files/$file\n";
        open(OFILE, "> out/$file") || die("Couldn't open $outfile:
$!\n");
        print "files/$file\n";
        @contents=<FILE>;
        $content = join("", @contents);

        $to_find = qr/(\n\ {10,}\n|\n{2,})/mi;
        if ($content =~ /$to_find/) {
            $content =~ s/$to_find//g;
            $header=$1.$2.$3.$4.$5;
            #print OFILE $header;
            print OFILE $content;
        }
        else {
            print OFILE $content;
            print "\t no match !\n";
        }

        close(FILE);
        close(OFILE);
    }
    $a++;
}

closedir(DIR);

```

07_1999_1994_recombine.pl

Η ΕΣΥΕ δίνει ένα ηλεκτρονικό αρχείο για κάθε σελίδα της έρευνας Γεωργίας και Κτηνοτροφίας. Με το πρόγραμμα αυτό συμπύχθηκαν οι δύο σελίδες σε ένα δισέλιδο και έτσι αναγκαστήκαμε να κάνουμε τις μισές εισαγωγές στο Excel για να φέρουμε τα δεδομένα μας σε επεξεργάσιμη μορφή.

```
# USED for 1999, 1998 , 1997, 1996, 1995, 1994

@files = ( ['eg2a1.txt', 'eg2a2.txt'],
            ['eg2a3.txt', 'eg2a4.txt'],
            ['eg2b1.txt', 'eg2b2.txt'],
            ['eg2c1.txt', 'eg2c2.txt'],
            ['eg2d1.txt', 'eg2d2.txt'],
            ['eg2d3.txt', 'eg2d4.txt'],
            ['eg2e1.txt', 'eg2e2.txt'],
            ['eg2h1.txt', 'eg2h2.txt'],
            ['eg3a1.txt', 'eg3a2.txt'],
            ['eg3a3.txt', 'eg3a4.txt'],
            ['eg3a5.txt', 'eg3a6.txt'],
            ['eg4a1.txt', 'eg4a11.txt'],
            ['eg4a2.txt', 'eg4a22.txt'],
            ['eg5b1.txt', 'eg5b11.txt'],
            ['eg5b2.txt', 'eg5b22.txt'],
            ['eg5b3.txt', 'eg5b33.txt'],
            ['eg5b4.txt', 'eg5b44.txt'],
            ['egka71.txt', 'egka72.txt'] );

$num of perm = $#files;
print $num_of_perm."\n";

for($j=0;$j<=$num of perm;$j++) {
    $file1=$files[$j][0];
    $file2=$files[$j][1];
    open(FILE1,"files/$file1") || die "Sorry I cannot open the
file: files/$file1\n";
    open(FILE2,"files/$file2") || die "Sorry I cannot open the
file: files/$file2\n";
    open(OFI, "> out/recombined_$file1") || die("Couldn't open
$outfile: $!\n");
    print "files/$file1\n";
    @contents1=<FILE1>;
    @contents2=<FILE2>;
    for($i=0;$i<=$#contents1;$i++) {
        chop($contents1[$i]);#chop($contents2[$i]);
        print OFI $contents1[$i].$contents2[$i];
    }

    close(OFI);
    close(FILE1);close(FILE2);
}

}
```


CheckMeOut: Έλεγχος για τα στοιχεία της ΕΣΥΕ

```
Sub CheckMeOut()  
    Dim r(20, 20) As Integer
```

```
    ' ===== 1998
```

```
    r(1, 1) = 6
```

```
    r(1, 2) = 7
```

```
    r(2, 1) = 14
```

```
    r(2, 2) = 7
```

```
    r(3, 1) = 22
```

```
    r(3, 2) = 4
```

```
    r(4, 1) = 27
```

```
    r(4, 2) = 4
```

```
    r(5, 1) = 32
```

```
    r(5, 2) = 4
```

```
    r(6, 1) = 37
```

```
    r(6, 2) = 13
```

```
    r(7, 1) = 51
```

```
    r(7, 2) = 3
```

```
    r(8, 1) = 55
```

```
    r(8, 2) = 5
```

```
    r(9, 1) = 61
```

```
    r(9, 2) = 4
```

```
    r(10, 1) = 66
```

```
    r(10, 2) = 0
```

```
    Errors_found = 0
```

```
    For i = Start_Col To End_col
```

```
        For j = 1 To Number_of_Rows - 1
```

```
            Cells(r(j, 1), i).Activate
```

```
            answer =
```

```
Application.WorksheetFunction.Sum(Range(Cells(r(j, 1) + 1, i),
```

```
Cells(r(j, 1) + r(j, 2), i)))
```

```
        'MsgBox answer
```

```
        If (Cells(r(j, 1), i) <> answer) Then
```

```
            Cells(r(j, 1), i).Interior.ColorIndex = 6
```

```
            Cells(r(j, 1), i).Interior.Pattern = xlSolid
```

```
        End If
```

```
    Next j
```

```
Next i
```

```
End Sub
```

4.3 Αποτελέσματα Στήριξης και Προστασίας ανά Νομό 1994 – 2001

Πίνακας 4-49, Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα Στήριξης ανα Νομό, 1994 -2001

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	Μέσος Όρος
Σύνολο Ελλάδος	40,58%	39,06%	38,73%	37,87%	35,22%	37,99%	35,92%	32,24%	37,20%
Αττική	44,75%	43,32%	39,37%	35,15%	33,38%	38,40%	34,97%	31,90%	37,66%
Λοιπή Στερεά Ελλάδα και Εύβοια	39,81%	42,26%	45,37%	40,27%	34,35%	37,40%	36,12%	31,60%	38,40%
Βοιωτίας	39,8%	42,3%	43,2%	37,3%	34,8%	38,1%	36,4%	32,1%	38,0%
Ευβοίας	36,2%	34,3%	35,0%	32,9%	32,3%	37,0%	35,2%	31,5%	34,3%
Ευρυτανίας	33,0%	34,9%	34,3%	45,1%	31,6%	34,0%	32,1%	27,5%	34,1%
Φθιώτιδος	43,8%	49,6%	53,2%	45,6%	36,1%	37,4%	37,1%	31,3%	41,8%
Φωκίδος	34,3%	31,9%	32,3%	32,1%	29,8%	34,7%	32,2%	34,1%	32,7%
Πελοπόννησος	28,94%	23,61%	26,62%	27,71%	26,74%	27,19%	27,58%	24,13%	26,56%
Αργολίδος	30,2%	31,2%	28,5%	28,4%	27,5%	25,4%	25,8%	21,8%	27,4%
Αρκαδίας	33,6%	31,7%	30,4%	29,2%	27,9%	29,9%	28,0%	24,0%	29,3%
Κορινθίας	25,0%	22,7%	23,9%	21,4%	21,3%	23,0%	22,8%	18,7%	22,4%
Λακωνίας	29,4%	23,2%	27,2%	30,0%	29,2%	29,8%	30,4%	26,8%	28,2%
Μεσσηνίας	28,1%	16,4%	25,6%	29,1%	28,1%	28,2%	30,1%	28,7%	26,8%
Δυτική Ελλάδα	37,64%	35,26%	33,11%	33,71%	29,48%	32,05%	29,99%	26,52%	32,22%
Αχαΐας	29,8%	25,6%	26,8%	29,0%	25,9%	27,6%	36,7%	22,9%	28,0%
Ηλείας	28,2%	26,3%	26,3%	27,7%	25,5%	28,0%	26,0%	22,8%	26,4%
Αιτωλίας και Ακαρνανίας	51,6%	49,2%	44,6%	41,9%	36,4%	39,3%	26,5%	33,5%	40,4%
Ιόνιοι Νήσοι	30,83%	17,54%	27,66%	32,33%	31,31%	31,61%	32,17%	29,98%	29,18%
Ζακύνθου	29,3%	14,8%	26,9%	31,5%	31,9%	30,9%	31,8%	29,3%	28,3%
Κέρκυρας	28,5%	15,0%	26,1%	30,2%	28,1%	28,3%	30,3%	29,1%	27,0%
Κεφαλληνίας	38,8%	31,0%	33,9%	35,3%	37,4%	39,9%	36,7%	33,1%	35,8%
Λευκάδος	33,1%	20,5%	29,8%	32,8%	32,2%	32,9%	32,7%	28,9%	30,3%
Ηπειρος	39,16%	36,92%	35,97%	34,29%	35,23%	38,51%	37,00%	32,08%	36,15%
Αρτης	34,8%	37,0%	32,6%	30,7%	30,3%	32,4%	32,7%	26,8%	32,2%
Θεσπρωτίας	35,1%	30,7%	32,4%	33,6%	33,4%	34,9%	31,8%	29,5%	32,7%
Ιωαννίνων	46,9%	46,4%	43,0%	41,3%	41,7%	48,2%	44,6%	40,2%	44,0%
Πρεβέζης	37,1%	30,4%	32,9%	32,0%	33,5%	36,5%	34,6%	30,4%	33,4%
Θεσσαλία	50,86%	49,61%	51,93%	45,42%	43,83%	45,74%	43,46%	39,31%	46,27%
Καρδίτσας	52,6%	58,5%	59,5%	52,4%	49,6%	53,1%	49,8%	47,7%	52,9%
Λάρισας	50,8%	50,1%	53,1%	46,2%	43,5%	45,5%	43,6%	37,8%	46,3%
Μαγνησίας	35,2%	34,0%	41,9%	36,5%	38,0%	37,6%	37,3%	33,2%	36,7%
Τρικάλων	45,9%	47,9%	44,9%	41,3%	41,1%	44,1%	39,2%	37,6%	42,8%
Δυτική Μακεδονία	30,09%	42,58%	38,80%	41,00%	40,29%	41,00%	36,76%	31,15%	37,71%
Γρεβενών	23,9%	50,6%	43,8%	46,3%	46,3%	43,6%	40,5%	37,7%	41,6%
Καστοριάς	24,8%	32,4%	29,9%	31,3%	29,6%	31,4%	30,2%	22,5%	29,0%
Κοζάνης	45,4%	46,0%	41,8%	42,8%	42,2%	43,6%	37,3%	34,0%	41,7%
Φλώρινας	39,5%	39,2%	36,8%	40,6%	40,7%	42,0%	37,9%	29,9%	38,3%
Κεντρική Μακεδονία	44,79%	45,11%	42,40%	42,45%	37,51%	40,57%	36,31%	35,41%	40,57%
Ημαθίας	47,5%	39,6%	36,8%	38,7%	31,8%	34,1%	43,2%	29,7%	37,7%
Θεσσαλονίκης	41,4%	46,3%	41,8%	40,6%	39,2%	42,8%	33,7%	38,3%	40,5%
Κιλκίς	50,1%	51,5%	50,2%	48,3%	48,0%	50,9%	38,4%	43,9%	47,7%
Πέλλας	46,0%	38,9%	37,1%	39,4%	30,2%	33,1%	44,7%	28,5%	37,2%
Πιερίας	45,3%	61,3%	53,6%	48,9%	43,0%	42,2%	31,7%	37,7%	45,5%
Σερρών	47,7%	50,8%	49,5%	47,9%	46,0%	50,2%	40,6%	45,0%	47,2%
Χαλκιδικής	32,2%	27,8%	30,5%	31,5%	27,2%	30,5%	26,1%	22,9%	28,6%
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	45,33%	48,71%	47,10%	44,06%	42,09%	45,87%	43,49%	37,68%	44,29%
Καβάλας	33,7%	33,4%	29,6%	31,9%	29,7%	32,4%	26,6%	22,5%	30,0%
Δράμας	46,6%	49,4%	55,9%	45,7%	44,6%	47,8%	46,7%	39,6%	47,0%
Έβρου	40,5%	46,8%	44,4%	46,7%	44,7%	50,1%	45,0%	42,0%	45,0%
Ξάνθης	49,0%	52,1%	47,7%	43,7%	43,9%	47,1%	43,9%	41,3%	46,1%
Ροδόπης	56,8%	60,5%	58,6%	50,7%	47,5%	50,4%	47,1%	44,1%	52,0%
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	33,06%	32,11%	32,63%	31,63%	31,08%	34,53%	32,15%	29,02%	32,03%
Δωδεκανήσου	28,5%	29,2%	29,6%	28,8%	27,8%	31,7%	29,6%	27,0%	29,0%
Κυκλάδων	36,1%	34,0%	34,7%	33,9%	33,7%	36,6%	34,2%	30,7%	34,2%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	36,29%	31,52%	31,25%	33,76%	35,75%	37,89%	36,58%	30,53%	34,20%
Λέσβου	37,9%	33,6%	31,6%	35,0%	37,2%	39,5%	39,0%	32,8%	35,8%
Σάμου	28,7%	23,7%	26,8%	28,2%	26,7%	28,2%	26,9%	25,6%	26,8%
Χίου	34,9%	29,3%	33,3%	34,7%	36,0%	39,6%	30,9%	25,7%	33,0%
Κρήτη	31,14%	21,30%	27,40%	29,71%	29,19%	30,42%	30,93%	28,63%	28,59%
Ηρακλείου	28,4%	19,0%	25,7%	28,3%	27,7%	29,0%	30,2%	28,5%	27,1%
Λασιθίου	27,3%	21,7%	26,0%	27,4%	24,8%	25,7%	26,5%	22,8%	25,3%

4.4 Διαγράμματα που παρουσιάζονται σε αυτή την εργασία

Διάγραμμα 1-1, Παγκόσμιος Πληθυσμός σε μη Αστικές Περιοχές	11
Διάγραμμα 1-2, Παγκόσμιος οικονομικά πληθυσμός που απασχολείται στην Γεωργία (%)	11
Διάγραμμα 1-3, συμμετοχή των διαφόρων τομέων της Οικονομίας στο σύνολο του Παγκοσμίου ΑΕΠ.....	12
Διάγραμμα 1-4, Μέσος Ετήσιος ρυθμός αύξησης των Εξαγωγών σε Παγκόσμιο Επίπεδο.....	17
Διάγραμμα 1-5, Ποσοστιαία συμμετοχή των διαφόρων κατηγοριών προϊόντων στις παγκόσμιες εξαγωγές	18
Διάγραμμα 1-6, Κλασσικό Σύστημα Προστασίας	28
Διάγραμμα 1-7, Σύστημα Ενισχύσεων στην Παραγωγή (ελλειμματικές πληρωμές).....	29
Διάγραμμα 1-8, Συγκέντρωση στις Αγορές Γεωργικών προϊόντων (agricultural markets) στην Αμερική.....	44
Διάγραμμα 1-9, Τιμές Αλευριού και Ψωμιού στον Καναδά, 1975 - 99	45
Διάγραμμα 2-1, Επιμερισμός της Στήριξης και Προστασίας της Γεωργίας σε κατηγορίες	55
Διάγραμμα 2-2, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης του Συνόλου της Γεωργικής Παραγωγής μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και του ΟΟΣΑ	63
Διάγραμμα 2-3, Σύγκριση των Εκτιμητών Στήριξης της Παραγωγής Χοίρειου Κρέατος μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ	63
Διάγραμμα 2-4, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης της Γεωργικής Παραγωγής Μαλακού Σιταριού μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ	64
Διάγραμμα 2-5, Σύγκριση Εκτιμητών Στήριξης της Παραγωγής Αυγών μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ.....	64
Διάγραμμα 2-6, Εκτιμητής Συνολικής Στήριξης της Ελληνικής Γεωργίας, 1989 - 2002.....	68
Διάγραμμα 2-7, Στήριξη (%) της Ελληνικής Γεωργίας αφαιρούμενης της Ενδιάμεσης Κατανάλωσης, 1989 - 2002	69
Διάγραμμα 2-8, Στήριξη (δρχ.) ανά Στρέμμα σε σταθερές και τρέχουσες τιμές για την Ελληνική Γεωργία, 1989 - 2002	69
Διάγραμμα 2-9, Στήριξη (δρχ.) ανά Ετήσια Μονάδα Εργασίας σε σταθερές και τρέχουσες τιμές για την Ελληνική Γεωργία, 1989 - 2002	70
Διάγραμμα 2-10, Στήριξη των επιμέρους Τομέων της Ελληνικής Γεωργίας, 1989 - 2002.....	70
Διάγραμμα 2-11, Κατανομή της Στήριξης της Ελληνικής Γεωργίας στα συστατικά της στοιχεία, 1989 - 2002	71
Διάγραμμα 2-12, Στήριξη (%) για το Μαλακό Σιτάρι, 1989 - 2002	72
Διάγραμμα 2-13, Στήριξη (%) για το Σκληρό Σιτάρι, 1989 - 2002	72
Διάγραμμα 2-14, Στήριξη (%) για τον Αραβόσιτο, 1989 - 2002	72

Διάγραμμα 2-15, Στήριξη (%) για το Κριθάρι, 1989 - 2002.....	72
Διάγραμμα 2-16, Στήριξη (%) για την Βρώμη, 1989 - 2002	72
Διάγραμμα 2-17, Στήριξη (%) για την Σίκαλη, 1989 - 2002	72
Διάγραμμα 2-18, Στήριξη (%) για το Ρύζι, 1989 - 2002	73
Διάγραμμα 2-19, Στήριξη (%) για τον Καπνό, 1989 - 2002.....	73
Διάγραμμα 2-20, Στήριξη (%) για το Βαμβάκι, 1989 - 2002.....	73
Διάγραμμα 2-21, Στήριξη (%) για τα Τεύτλα, 1989 - 2002	73
Διάγραμμα 2-22, Στήριξη (%) για τον Ηλίανθο, 1989 - 2002.....	73
Διάγραμμα 2-23, Στήριξη (%) για το Σύνολο Οπωροκηπευτικών, 1989 - 2002.....	73
Διάγραμμα 2-24, Στήριξη (%) για το Ελαιόλαδο, 1989 - 2002	74
Διάγραμμα 2-25, Στήριξη (%) για το Σύνολο Ζωοτροφών, 1989 - 2002.....	74
Διάγραμμα 2-26, Στήριξη (%) για τα Οινοποιήσιμα Σταφύλια, 1989 - 2002	74
Διάγραμμα 2-27, Στήριξη (%) για τα Λοιπά Φυτικά Προϊόντα, 1989 - 2002	74
Διάγραμμα 2-28, Στήριξη (%) για το Αιγοπρόβειο Κρέας, 1989 - 2002.....	74
Διάγραμμα 2-29, Στήριξη (%) για το Βόειο Κρέας, 1989 - 2002	74
Διάγραμμα 2-30, Στήριξη (%) για το Χοίρειο Κρέας, 1989 - 2002.....	75
Διάγραμμα 2-31, Στήριξη (%) για το Κρέας Πουλερικών, 1989 - 2002.....	75
Διάγραμμα 2-32, Στήριξη (%) για το Σύνολο Γάλακτος, 1989 - 2002.....	75
Διάγραμμα 2-33, Στήριξη (%) για τα Αυγά, 1989 - 2002	75
Διάγραμμα 2-34, Στήριξη (%) για τα Λοιπά Ζωϊκά Προϊόντα, 1989 - 2002.....	75
Διάγραμμα 2-35, Καθαρή Προστιθέμενη Αξία και Ποσοστό Στήριξης ανα Νομό, 1995 - 2000	86
Διάγραμμα 2-36, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό, Μέσος Όρος Στήριξης για τα έτη 1994 - 2001	87
Διάγραμμα 2-37, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 2001	88
Διάγραμμα 2-38, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 2000	89
Διάγραμμα 2-39, Χάρτης Στήριξης ανά Νομό για το έτος 1999	90
Διάγραμμα 2-40, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1998	91
Διάγραμμα 2-41, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1997	92
Διάγραμμα 2-42, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1996	93
Διάγραμμα 2-43, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1995	94
Διάγραμμα 2-44, Χάρτης Στήριξης ανα Νομό για το έτος 1994	95

4.5 Πίνακες που παρουσιάζονται στην εργασία

Πίνακας 1-1, Ισοδύναμο Στήριξης και Προστασίας του Γεωργικού Τομέα για σύνολο χωρών του ΟΟΣΑ, Αυστραλία, Καναδά, Ε.Ε., Ιαπωνία, Ελβετία και Η.Π.Α.....	12
Πίνακας 1-2, Η διάρθρωση του δείκτη "Εκτιμητής Στήριξης της Αγοράς" του ΟΟΣΑ για τα γεωργικά προϊόντα.....	39
Πίνακας 1-3, Συγκέντρωση στον Ευρωπαϊκό Τομέα μεταποίησης τροφίμων στα μέσα της δεκαετίας του 1990 (μέσος βαθμός συγκέντρωσης των τριών μεγαλύτερων βιομηχανιών τροφίμων - C3).....	43
Πίνακας 1-4, Συγκέντρωση στις Ευρωπαϊκές αλυσίδες λιανικής στα μέσα της δεκαετίας του 1990 (Οι πέντε μεγαλύτερες αλυσίδες λιανικής - CR5)	44
Πίνακας 2-1, Κάλυψη (% της Συνολικής Ακαθάριστης Αξίας Παραγωγής) των προϊόντων για τα οποία υπάρχουν πληροφορίες για τις διεθνείς τιμές τους.....	57
Πίνακας 2-2, Πρότυπος Υπολογισμός της Στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι (Ποσότητες σε τόννους, Τιμές σε δρχ/κιλό, Αξίες σε εκ. δρχ).....	60
Πίνακας 2-3, Παράδειγμα Υπολογισμού της των διαρθρωτικών ενισχύσεων "στα χέρια του παραγωγού", για το έτος 2002	61
Πίνακας 2-4, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για το Μαλακό Σιτάρι μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ.....	65
Πίνακας 2-5, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για το Χοίρειο Κρέας μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ.....	65
Πίνακας 2-6, Διαφορά Τιμών Παραγωγού για τα Αυγά μεταξύ της παρούσας μεθοδολογίας και της μεθοδολογίας του ΟΟΣΑ	65
Πίνακας 2-7, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι για τις δύο μεθοδολογίες	66
Πίνακας 2-8, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για το Χοίρειο Κρέας για τις δύο μεθοδολογίες.....	66
Πίνακας 2-9, Συστατικά Στοιχεία Στήριξης για τα Αυγά για τις δύο μεθοδολογίες	67
Πίνακας 2-10, Διαφορά του επιπέδου της Εγχώριας Στήριξης και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού, 1989 - 2002	76
Πίνακας 2-11, Κατανομή των χορηγούμενων ενισχύσεων σε αριθμό φυσικών προσώπων για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2002.....	78
Πίνακας 2-12, Κατανομή των χορηγούμενων ενισχύσεων σε ποσοστό φυσικών προσώπων για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2002	79
Πίνακας 2-13, Συντελεστής Συσχέτισης Καθαρής Προστιθέμενης Αξίας της Γεωργικής Παραγωγής ανα Περιφέρειας και του επιπέδου Προστασίας.....	86
Πίνακας 4-1, Υπολογισμός Producer Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1986 -1995.....	101
Πίνακας 4-2, Υπολογισμός Producer Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1996 - 2004.....	102

Πίνακας 4-3, Υπολογισμός General Services Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1986 -1994	102
Πίνακας 4-4, Υπολογισμός General Services Support Estimate του OECD, αναλυτικά για την Ε.Ε., 1995 -2004	103
Πίνακας 4-5, Ανάλυση βασικών κατηγοριών προϊόντων που χρησιμοποιεί η παρούσα μεθοδολογία	104
Πίνακας 4-6, Ετήσια Μεταβολή Τιμών & Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	105
Πίνακας 4-7, Ακαθάριστη Αξία Γεωργικής Παραγωγής,σε τρέχουσες τιμές, ομαδοποιημένη κατα κατηγορία προϊόντος με διαφορετική αντιμετώπιση ως προς την εφαρμογή της ΚΑΠ (εκ. δρχ.)	106
Πίνακας 4-8, Άμεσες Διαρθρωτικές Δαπάνες υπέρ Αγροτών σε τρέχουσες τιμές, ομαδοποιημένη κατα κατηγορία προϊόντος με διαφορετική αντιμετώπιση ως προς την εφαρμογή της ΚΑΠ (εκ. δρχ.)	107
Πίνακας 4-9, Διεθνείς Τιμές που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μεθοδολογία (EUR/tn)	108
Πίνακας 4-10, Διεθνείς Τιμές που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μεθοδολογία (δρχ / κιλό)	108
Πίνακας 4-11, Επιμερισμός της στήριξης Σιτηρών, 1998 - 2002	109
Πίνακας 4-12, Δημοσιονομικό Κόστος Μέτρων Διαρθρωτικής Πολιτικής υπέρ της Ελληνικής Γεωργίας (εκ. δρχ.) ..	110
Πίνακας 4-13, Ποσότητες Κτηνοτροφικών Σιτηρών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή σιτηρών, 1998 -2002	110
Πίνακας 4-14, Κατανομή Κτηνοτροφικών Σιτηρών κατά τομέα Ζωϊκής Παραγωγής και Προϊόν	111
Πίνακας 4-15, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Μαλακό Σιτάρι, 1998 - 2002	111
Πίνακας 4-16, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Σκληρό Σιτάρι, 19982002	112
Πίνακας 4-17, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τον Αραβόσιτο, 1998 - 2002	113
Πίνακας 4-18, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Κριθάρι, 1998 - 2002	114
Πίνακας 4-19, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τη Βρώμη, 1998 - 2002	115
Πίνακας 4-20, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τη Σίκαλη, 1998 - 2002	116
Πίνακας 4-21, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Ρύζι, 1998 - 2002	117
Πίνακας 4-22, Πίνακας 4-23, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τον Καπνό, 1998 - 2002	118
Πίνακας 4-24, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Βαμβάκι, 1998 - 2002	119
Πίνακας 4-25, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Τεύτλα 1998 - 2002	120
Πίνακας 4-26, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τον Ηλιάνθο, 1998 - 2002	121
Πίνακας 4-27, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Οπωροκηπευτικά, 1998 - 2002	121
Πίνακας 4-28, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Ελαιόλαδο, 1998 - 2002	122
Πίνακας 4-29, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τις Ζωοτροφές 1998 - 2002	123
Πίνακας 4-30, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Οινοποιούμενα Σταφύλια, 1998 - 2002	124
Πίνακας 4-31, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Λοιπά Φυτικά Προϊόντα, 1998 - 2002	124
Πίνακας 4-32, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Αιγοπρόβειο κρέας, 1998 - 2002	125

Πίνακας 4-33, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Βόειο Κρέας, 1998 - 2002	126
Πίνακας 4-34, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Χοίρειο Κρέας, 1998 - 2002	127
Πίνακας 4-35, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Κρέας Πουλερικών, 1998 - 2002.....	128
Πίνακας 4-36, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για το Γάλα, 1998 - 2002	129
Πίνακας 4-37, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Αυγά, 1998 - 2002	130
Πίνακας 4-38, Αναλυτικός Υπολογισμός της Στήριξης για τα Λοιπά Ζωικά Προϊόντα, 1998 - 2002	131
Πίνακας 4-39, Αποτελέσματα Στήριξης ανά (ομαδοποιημένο) Προϊόν, 1989 - 2002	132
Πίνακας 4-40, Άθροισμα της Στήριξης απο την Διαφορά Εσωτερικών -Διεθνών Τιμών , 1997 -2002	133
Πίνακας 4-41, Υπολογισμός του Ισοδυνάμου Στήριξης για το Σύνολο της Φυικής Παραγωγής, 1997 - 2002	134
Πίνακας 4-42, Υπολογισμός του Ισοδυνάμου Στήριξης για το Σύνολο της Ζωικής Παραγωγής, 1997 -2002.....	135
Πίνακας 4-43, Υπολογισμός του Ισοδυνάμου Στήριξης για το Σύνολο της Γεωργικής Παραγωγής, 1997 -2002	136
Πίνακας 4-44, Υπολογισμός της Στήριξης εκ των Γενικών Υπηρεσιών, 1997 -2002.....	136
Πίνακας 4-45, Υπολογισμός του Ισοδυνάμου Συνολικής Στήριξης του Γεωργικού Τομέα, 1997 -2002	137
Πίνακας 4-46, Υπολογισμός της Συνολική Στήριξης, αφαιρουμένης της Ενδιάμεσης Κατανάλωσης, 1997 -2002	137
Πίνακας 4-47, Υπολογισμός της Συνολικής Στήριξης ανα στρέμμα Γεωργικής Γής, 1997 -2002	137
Πίνακας 4-48, Υπολογισμός της Συνολικής Στήριξης ανα Ετήσια Μονάδα Εργασίας, 1997 -2002	137
Πίνακας 4-49, Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα Στήριξης ανα Νομό, 1994 -2001	145

4.6 Αναλυτικός Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
1 Η ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	4
1.0 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	4
1.1 ΟΙ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	5
1.1.1 Εισαγωγικά.....	5
1.1.2 Κράτος και αγορά και η διαμόρφωση των εννοιών της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα.....	6
Εισαγωγικά.....	6
Η «μάστιγα» του Κρατικού Παρεμβατισμού και η «ευλογία» της Αγοράς.....	7
Η σύνθετη «πραγματική» πραγματικότητα	8
Η Ευρωπαϊκή Γεωργία στον 21 ^ο αιώνα και η Ενίσχυση και Προστασία αυτής	10
1.1.3 Η ανάπτυξη του Διεθνούς εμπορίου και οι προεκτάσεις της για τις έννοιες της Στήριξης και της Προστασίας σε αναφορά με τον Γεωργικό Τομέα	16
Εισαγωγικά.....	16
Ο Γεωργικός Τομέας στο νέο παγκοσμιοποιημένο σύστημα	18
1.2 Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	21
1.2.1 Εισαγωγικά.....	21
1.2.2 Ευρωπαϊκή ένωση	23
Εισαγωγικά.....	23
Ευρωπαϊκή Ένωση και Ανταγωνισμός.....	23
Η Προστασία και η Στήριξη στην Γεωργία στην Ευρωπαϊκή Ένωση	25
Ο Πυλώνας Ι – Ενισχύσεις στον παραγωγό.....	27
Ο Πυλώνας ΙΙ –Αγροτική Ανάπτυξη.....	30
Η ΚΑΠ για τα βασικά γεωργικά προϊόντα και την Πολιτική Αγροτικής Ανάπτυξης.....	30
1.2.3 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.....	35
Εισαγωγικά.....	35
Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης του Παραγωγού (ΕΣΠ, Producer Support Estimate, PSE).....	36
Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης σχετικές με γενικές υπηρεσίες (General Services Support Estimate, GSSE).....	40
Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Εκτιμητής Στήριξης του Καταναλωτή (Consumer Support Estimate, CSE)	41
Η μεθοδολογία του ΟΟΣΑ για την μέτρηση της στήριξης στον Γεωργικό Τομέα – Συνολικός Εκτιμητής Στήριξης (Total Support Estimate, TSE)	42
Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – «Στήριξη της Αγοράς» - Μεταβίβαση από τον Καταναλωτή στον Παραγωγό ;	42
Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – «Στήριξη της Αγοράς» - Η έννοια της «τιμής προϊόντος» σταθερή βάση για εξαγωγή δεικτών;.....	45
Προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ – Η έννοια της Διεθνούς τιμής	46
Άλλα προβλήματα με την μεθοδολογία του ΟΟΣΑ	47
1.2.4 Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου	48
Εισαγωγικά.....	48

	Η γεωργία στα πλαίσια των διεθνών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ – Ο Γύρος της Ουρουγουάης.....	50
	Η γεωργία στα πλαίσια των διεθνών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ – Ο Γύρος της Ντόχα	51
2	Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	53
2.0	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	53
2.1	Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΠΡΟΪΟΝ	54
2.1.1	Εισαγωγικά.....	54
2.1.2	Μεθοδολογία	55
	Εισαγωγικά.....	55
	Ο υπολογισμός της εξωτερικής προστασίας (στοιχείο ΑΓ).....	56
	Ο υπολογισμός των «ενισχύσεων στα χέρια του παραγωγού» (στοιχείο ΓΕ).....	58
	Ο υπολογισμός των γενικών υπηρεσιών (στοιχείο ΕΖ).....	59
	Ένας «πρότυπος» υπολογισμός.....	59
	Διαφορές από την Μεθοδολογία του ΟΟΣΑ	62
2.1.3	Αποτελέσματα - Συζήτηση.....	68
	Τα Συνολικά μεγέθη.....	68
	Τα προϊόντα.....	71
2.2	Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΝΟΜΟ	77
2.2.1	Εισαγωγικά.....	77
2.2.2	Μεθοδολογία	80
	Εισαγωγικά.....	80
	Η ιδανική μεθοδολογία για μια άριστη χωρική κατανομή της στήριξης και της προστασίας της γεωργίας.....	80
	Η παρούσα μεθοδολογία	81
	Οι υποθέσεις που κάνουμε	82
	Η εφαρμογή της μεθοδολογίας.....	84
2.2.3	Αποτελέσματα	86
2.3	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96
3	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	98
4	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	101
4.0	ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε.Ε.	101
4.1	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 1998 - 2002.....	104
4.2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ «ΞΕΣΚΑΡΤΑΡΙΣΜΑ» ΤΩΝ «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ» ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΣΥΕ 138	
4.3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΝΟΜΟ 1994 – 2001	145
4.4	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	146
4.5	ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	148
4.6	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	151